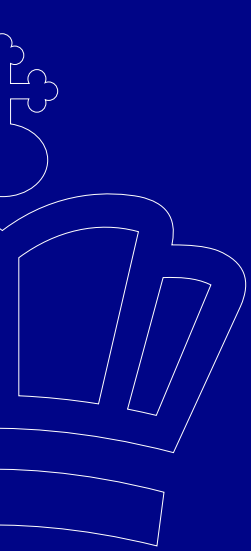

Tal der taler

2005

Uddannelsesnøgletal 2005

Tal der taler - 2005

Copyright: Undervisningsministeriet

Forfattere: UNI•C Statistik & Analyse for Undervisningsministeriet

Redaktion: Anitta Limkilde-Kjær

Serieredaktion og produktion: Werner Hedegaard, Undervisningsministeriet

Grafisk tilrettelæggelse: UNI•C Statistik & Analyse

Omslag: Sangill Grafisk Produktion

1. udgave, 1. oplag, juli 2005: 800 stk.

ISBN 87-603-2473-2

ISBN (WWW) 87-603-2475-9

ISSN 1601-4561

Internetadresse: pub.uvm.dk/2005/taldertaler

Udgivet af Undervisningsministeriet, Institutionsstyrelsen

Bestilles (UVM 4-051)

Undervisningsministeriets forlag

Strandgade 100 D

1401 København K

Tlf. nr. 3392 5220

Fax nr. 3392 5219

E-mail: forlag@uvm.dk

eller hos boghandlere

Repro og tryk: Schultz Grafisk

Trykt med vegetabiliske trykfarver på 100% genbrugspapir

Printed in Denmark 2005

Evt. henvendelser bedes rettet til UNI•C Statistik & Analyse: Seniorrådgiver Anitta Limkilde-Kjær, telefonnummer: 3587 8314 eller e-mail: anitta.limkilde-kjaer@uni-c.dk

Tal der taler

Uddannelsesnøgletal 2005

Indhold

4	1. Indledning
5	2. Oversigt
6	2.1 Uddannelsessystemet
20	2.2 De unges vej gennem uddannelsessystemet
22	2.3 Finansiering af uddannelsessystemet
24	3. Ressourcer
26	3.1 Samlede offentlige udgifter til uddannelse
28	3.2 Offentlige udgifter til uddannelse i procent af samlede offentlige udgifter i Danmark og i udvalgte lande
30	3.3 Samlede udgifter til uddannelsesinstitutioner efter niveau i procent af BNP i Danmark og i udvalgte lande
32	3.4 Udgift pr. studerende i Danmark og i udvalgte lande
34	3.5 Offentlige udgifter til voksenuddannelse
36	3.6 Udgifter til Statens Uddannelsesstøtte
38	3.7 Udgifter til forskning
40	3.8 Fortrolighed med avanceret computerbrug i Danmark og i udvalgte lande
42	3.9 Antal uddannelsessteder
44	3.10 Elev/lærerratio og normalklassekvotient
46	4. Elevbevægelser
48	4.1 Antal elever og studerende
50	4.2 15-34-årige under uddannelse
52	4.3 Forventet uddannelsestid
54	4.4 Tosprogede elever
56	4.5 Elever, der modtager vidtgående specialundervisning
58	4.6 Tilgang af elever og studerende
60	4.7 Ansøgere til og optagne på videregående uddannelser
62	4.8 Overgang fra grundskole til fortsat uddannelse
64	4.9 Overgang fra gymnasiale uddannelser til fortsat uddannelse
66	4.10 Elever/studerende, der fuldfører en uddannelse

68	4.11 Fuldførelsesfrekvenser
70	4.12 Fuldførelsestider
72	4.13 Ventetid før studiestart
74	4.14 Elever ved voksenuddannelse
76	4.15 Voksnes efteruddannelsesaktivitet i Danmark og i udvalgte lande
78	5. Resultater
80	5.1 Befolkningens uddannelsesniveau i Danmark og de øvrige EU-lande
82	5.2 Uddannelsesprofil for en ungdomsårgang
84	5.3 De nyuddannedes indplacering på arbejdsmarkedet
86	5.4 Ledighed og uddannelse
88	5.5 Forventet tid i uddannelse, beskæftigelse og ledighed for de unge i Danmark og i udvalgte lande
90	5.6 Indkomst fordelt efter uddannelsesniveau i Danmark og i udvalgte lande
92	5.7 15-åriges læse-, matematik- og naturvidenskabelige kompetencer i Danmark og i udvalgte lande
94	5.8 Befolkningen fordelt efter højeste fuldførte uddannelse
96	5.9 Arbejdsstyrkens uddannelsesmæssige sammensætning

1. Indledning

Det danske uddannelsessystem er en stor og bevægelig størrelse. Nye generationer og nye og anderledes krav fra arbejdsmarkedet og fra internationale samarbejdspartnere sætter naturligt deres spor i uddannelsessystemet.

I flere årtier har der været mange centrale målsætninger for og krav til uddannelses-sektoren, eksempelvis uddannelse til alle, kvalitet i uddannelsessystemet, effektivisering, decentralisering, mål- og rammesty-ring, et mere fleksibelt uddannelsessystem med mulighed for merit, åbenhed og gennemsigtighed m.v.

I denne publikation præsenteres en række overordnede nøgletal, der skal tages som strømpile for, hvilken vej udviklingen går og forventes at gå i uddannelsessystemet. I enkelte nøgletal vises internationale sammenligninger.

Tallene beskriver på et overordnet niveau det danske uddannelsessystem, det vil si-ge, at tallene er meget summariske.

Nøgletallene er grupperet i tre områder:

- *Ressourcer*, det vil hovedsageligt sige udgifter, antal skoler m.v.
- *Elevbevægelser*, dvs. antal elever/stu-derende, tilgang, afgang og overgang fra et uddannelsesniveau til et andet.
- *Resultater*, dvs. hvad der kommer ud af uddannelsesindsatsen som fx den endelige uddannelsesprofil for en ungdomsårgang samt sammenhæn-gen mellem uddannelse, befolkning og ledighed.

I ”Tal der taler” fokuseres der også på in-ternationale sammenligninger med de andre OECD- og EU-lande.

Man skal være påpasselig ved sammenlig-ning med nøgletal fra tidligere udgivelser af ”Tal der taler”, bl.a. på grund af så- kaldte retrospektive rettelser, der løbende foretages af fx Danmarks Statistik.

UNI•C Statistik & Analyse beregner der- for hvert år nye tidsserier.

2. Oversigt

Uddannelsessystemet kan opdeles i uddannelsesgrupper efter kompetenceniveau og område. Nogle uddannelser giver kompetence til videre uddannelse (studiekompetence), hvor andre uddannelser giver afsluttende kompetence til arbejdsmarkedet (erhvervskompetence), og andre uddannelser igen giver begge former for kompetence.

Ud over det ordinære uddannelsessystem findes også et videreuddannelsessystem for voksne.

Uddannelsessystemet finansieres enten af stat, amter eller kommuner. En del institutioner er selvejende, mens andre ejes af stat, amter eller kommuner. Ud over den offentlige finansiering er der på nogle uddannelsesområder forældrebetaling/deltagerbetaling. I det omfang der er tale om lønnet praktik som en integreret del af uddannelsen, bidrager virksomhederne økonomisk.

I dette afsnit præsenteres det ordinære uddannelsessystems inddeling og sammensætning samt videreuddannelsessystemet for voksne og dets inddeling og

indplacering sammenlignet med det ordinære uddannelsessystem.

Der vises tillige en ungdomsårgangs vej gennem uddannelsessystemet og slutresultatet for denne, den såkaldte uddannelsesprofil. Profilen viser, fx hvor tæt vi er på regeringens målsætning med hensyn til, hvor mange der skal have en kompetencegivende uddannelse.

Også eksempler på finansiering af uddannelsessystemet gennemgås.

2.1 Uddannelsessystemet

Det danske uddannelsessystem inddeles normalt i en række hovedområder efter uddannelsesniveau og -retning. I det efterfølgende præsenteres uddannelsessystemets områder. Se i øvrigt figurerne 2.1.1 og 2.1.2.

Grundskolen

Der er 9 års undervisningspligt i Danmark, men ingen skolepligt. Undervisningspligten begynder i august det kalenderår, hvor barnet fylder 7 år. Den offentlige folkeskole dækker den største del af undervisningen (inkl. specialskoler for svært handicappede), men suppleres af de frie grundskoler (dvs. friskoler og private grundskoler) og efterskoler. Eleverne er normalt mellem 6 og 17 år.

Skolen skal ifølge folkeskoleloven give børnene både faglige kvalifikationer og forberede dem bredt til rollen som borgere i et demokratisk samfund. Skolen samarbejder tæt med forældrene. Der tages udgangspunkt i den enkelte elevs evner og ønsker. Eleverne undervises normalt klassevis og samlet gennem hele grundskoleforløbet. Inden for klassens rammer er der undervisningsdifferentiering.

Grundskolen under ét omfatter således: folkeskoler, friskoler, private grundskoler og efterskoler. Folkeskoler, frie grundskoler (ekskl. efterskoler) omfatter en 1-årig børnehaveklasse, en 9-årig grundskole og en 1-årig 10. klasse. Børnehaveklassen er frivillig for eleverne, men skal tilbydes af kommunerne. Siden 1986 har der været mulighed for at samordne dele af undervisningen for børnehaveklassen, 1. og 2. klasse. I dag tager næsten alle forældre imod tilbuddet om, at deres barn kan starte i børnehaveklassen. Også 10. klasse er frivillig, men i grundskolens 9. klasse (ekskl. efterskoler) valgte ca. 42% i 2001/02 at fortsætte i grundskolens 10. klasse i 2002/03. For grundskolen i alt (inkl. efterskoler) valgte omkring 61% af eleverne i 9. klassetrin i 2002/2003 at påbegynde 10. klassetrin.

Folkeskolen dækker hovedparten af grundskoleundervisningen. De frie grundskoler tilbyder undervisning, som skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, men rammerne for undervisningens tilrettelæggelse er friere. De frie grundskoler er selvejende institutioner. Kommunerne betaler bidrag til staten for elever i frie grundskoler. Bidra-

get, der fastsættes på finansloven, udgør 85% af statens driftstilskud pr. elev ekskl. pensionsudgifter.

Efterskoler er frie kostskoler, der normalt har undervisning på 8.-10. klassetrin.

Specialskoler med vidtgående specialundervisning for svært handicappede elever har kun en lille del af eleverne. Ca. 10% af de elever, der modtog vidtgående specialundervisning i 2003/04, var enkeltintegrerede i almindelige klasser, mens 49% gik på specialskoler og 36% i specialklasser. Det er amtskommunerne, der finansierer denne undervisning, men kommunerne betaler et kommunalt takstbeløb til amterne.

I den internationale ISCED97-klassifikation dækker børnehaveklassen niveau 0 og grundskolen niveauerne 1 (1.-6. klassetrin) og 2 (7.-10. klassetrin).

Produktionsskoler

Produktionsskoler er skoler for unge under 25 år, der ikke har gennemført en ungdomsuddannelse. Formålet er at styrke deltagernes personlige udvikling og forbedre deres muligheder i uddannelses-systemet og på arbejdsmarkedet. Undervisningen tilrettelægges, med særligt henblik på at de unge opnår kvalifikationer,

der kan føre til gennemførelse af en erhvervskompetencegivende uddannelse. Produktionsskolerne har løbende optag og meget store variationer i varigheden af den enkelte deltagers ophold. Et typisk ophold varer gennemsnitligt 5 måneder, men under 15% opholder sig på produktionsskole under en måned og ca. 30% over et halvt år.

Ungdomsuddannelser

Ungdomsuddannelserne er studieforbere-dende eller erhvervsrettede eller begge dele. Uanset uddannelsesretning lægges der vægt på at udvikle elevernes personlige kompetencer.

Som et særligt tilbud til unge i en utilfredsstillende uddannelses- eller beskæftigelsesmæssig situation findes den individuelle erhvervsgrunduddannelse (egu). Egu er en særlig mulighed for erhvervs-kompetencegivende uddannelse for unge, der ønsker et uddannelsesforløb med meget praktik og lidt teori. Den unge kan efter endt uddannelse få beskæftigelse på arbejdsmarkedet eller forsætte på fx en erhvervsuddannelse – med godskrivning for de opnåede kompetencer.

Alle unge skal have tilbuddet om en ungdomsuddannelse. Gennem et differentieret udbud og tilrettelæggelse af uddannelser kan individuelle evner og ønsker i vidt

omfang tilgodeses. Dette skal bl.a. sikre høj motivation, så de unge fuldfører uddannelsen. I dag gennemfører små 80% af en ungdomsårgang en ungdomsuddannelse. Det er regeringens målsætning, at mindst 85% af en ungdomsårgang i 2010 skal gennemføre en ungdomsuddannelse og mindst 95% i 2015.

Ungdomsuddannelserne varer normalt 3 år. Længden varierer dog fra 1½ til 5 år. De studieforberedende gymnasiale uddannelser omfatter de almengymnasiale uddannelser og de erhvervsgymnasiale uddannelser. Uddannelserne skal forberede unge til en videregående uddannelse ved at give dem de nødvendige almene, teoretiske og faglige kvalifikationer hertil.

Alle elever, der har modtaget den relevante undervisning og har aflagt de fastsatte prøver i grundskolen, kan fortsætte i en gymnasial ungdomsuddannelse, med mindre den afleverende skole vurderer, at eleven har truffet sit valg på et utilstrækkeligt eller urealistisk grundlag. I sådanne tilfælde indstilles eleven til en optagelsesprøve. Der er således ikke helt fri adgang til de gymnasiale uddannelser.

Pr. 1. august 2005 trådte en reform af de 3-årige gymnasiale uddannelser i kraft. Således bliver de tre 3-årige uddannelser ændret, så de får samme hovedstruktur,

nemlig et halvt års fælles grundforløb efterfulgt af 2½ års forløb med studieretninger, som den enkelte elev vælger inden for nærmere fastsatte rammer.

Almengymnasiale uddannelser består af det 3-årige gymnasium (stx), det 2-årige hf-kursus og det 2-årige studenterkursus. Det er boglige uddannelser, der afsluttes med studentereksamen eller hf-eksamen.

De *erhvervsgymnasiale uddannelser* er 3-årige uddannelser på handelsskoler eller tekniske skoler. De afsluttes med hhv. højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx). Det er boglige uddannelser med særlig vægt på samfundsvidenskab og sprog (hhx) eller teknologi og naturvidenskab (htx).

De enkelte uddannelser omfatter obligatoriske fag og valgfag. Derfor kan de samlede forløb i et vist omfang sammensættes individuelt. Eksamen kvalificerer til de videregående uddannelser, ofte dog afhængigt af fagvalg, fagniveau og eksamensresultat. De gymnasiale uddannelser bruges også som indgang til en erhvervsuddannelse.

For unge, der i forvejen har en studentereksamen eller hf-eksamen, er der et koncentreret 1-årigt højere handelseksamensforløb. Med

virkning fra 1. august 2005 nedlægges den 1-årige hhx.

Den særlige uddannelse, adgangseksamen til ingeniøruddannelserne, regnes også som en gymnasial uddannelse. Uddannelsen varer fra 1 til 1½ år afhængigt af uddannelsesstedet.

Også maritimt forberedelseskursus regnes for værende en erhvervsgymnasial uddannelse. Uddannelsen varer ½ år og har til formål at bibringe deltagerne uden studentereksamen og lignende et vist niveau i forskellige fag. For at blive optaget på kurset skal man have en aftale med et rederi om ansættelse som skibsofficer eller opfylde kravene om håndværksmæssig uddannelse for optagelse på maskinmesteruddannelsen.

De *erhvervsfaglige uddannelser* omfatter merkantile og tekniske erhvervsuddannelser (eud), grundlæggende social- og sundhedsuddannelser (sосу), pædagogisk grunduddannelse (pgu), øvrige uddannelser inden for landbrug og søfart m.v. samt erhvervsgrunduddannelsen (egu). Uddannelserne skal give de unge og voksne, der søger uddannelserne, solide faglige, personlige og almene kompetencer, der formelt og reelt anerkendes og efterspørges på arbejdsmarkedet. De forbereder direkte til job inden for bestemte

brancher. Alle erhvervsfaglige uddannelser giver formel erhvervskompetence. Uddannelserne skal også forberede deltagerne til videre uddannelse. Det eneste krav for at blive optaget på en erhvervsfaglig uddannelse er normalt, at ansøgeren har opfyldt undervisningspligten i grundskolen. På nogle erhvervsfaglige uddannelser er der en del voksne deltagere; dette gælder ikke mindst på social- og sundhedsuddannelserne.

Erhvervsuddannelserne (eud) udgør den største del af de erhvervsfaglige ungdomsuddannelser. Pr. 1. januar 2001 trådte en ny lov om erhvervsuddannelser i kraft. Der er nu 7 indgange til erhvervsuddannelserne, som hver især for den enkelte elev består af et grundforløb og et hovedforløb. For at kunne tilrettelægge uddannelsesforløbet individuelt skal hver elev sammen med skolen og praktikvirksomheden udarbejde en personlig uddannelsesplan.

I forlængelse af en flerårsaftale for bl.a. erhvervsuddannelserne (2003-2006) er eud-loven ændret pr. 1. januar 2004 under overskriften ”forenkling og mere fleksibilitet”. Overordnet består ændringerne i at forny vekseluddannelsesprincippet med nye løsninger i stedet for skolepraktik bl.a. ved at udvikle mere fleksible uddannelsesforløb af forskellig længde og

dybde som supplement til de eksisterende erhvervsuddannelser. Målet er også at skabe bedre balance mellem udbud og efterspørgsel af praktikpladser. Dette skal ske gennem omstilling af uddannelser med længerevarende dårlige beskæftigelsesperspektiver, ændrede incitamenter og fjernelse af barrierer, som tilsammen skal medvirke til at reducere tilgangen til skolepraktik væsentligt.

Som led i flerårsaftalen er der udviklet 28 nye erhvervsuddannelser, hvoraf 22 af uddannelserne er korte (1½-2-årige) og resten af varierende længde. Samtidig er der udviklet nye trin i 10 uddannelser. De nye uddannelser trådte i kraft 1. januar 2005 og er et uddannelsesstilbud til elever, der ønsker at komme hurtigt ud på arbejdsmarkedet med en erhvervskompetence, og til virksomheder, der har brug for medarbejdere med en kortere erhvervsuddannelse. Af de korte erhvervsuddannelser kan fx nævnes: Greenkeeper-assistent, plastsvejser, låseassistent, webintegrator m.fl. Tre af uddannelserne er alene skolebaserede, fx webintegrator. Af de lidt længere erhvervsuddannelser kan fx nævnes: Overfladebehandler, buschauffør og lufthavnsoperatør.

Eud-systemet består pr. 1. januar 2005 af 122 forskellige uddannelser inden for det

merkantile og tekniske område med 215 specialer og 45 trin.

Erhvervsuddannelserne har løbende optag og indledes nu af et grundforløb – typisk på 20 uger - men det kan dog for de tekniske eud'er variere fra 10 til 60 uger afhængigt af erhvervsuddannelse og elevforudsætninger. De merkantile grundforløb varer fra 39-114 uger, bortset fra uddannelsen til ferskvareassistent og sundhedssekretær, hvor grundforløbet kan gennemføres på 18 uger. En erhvervsuddannelse har en samlet varighed på 1½-5½ år. Det mest normale er dog 3-4 år. Elever under 25 år, som allerede har gennemført første trin af en uddannelse, kan efter mindst ½ års relevant erhvervs erfaring vende tilbage og færdiggøre hele uddannelsen i et forløb kaldet eud+, hvor eleven modtager VEU-godtgørelse.

Voksne over 25 år med erhvervs erfaring fra den pågældende branche har mulighed for at gennemføre uddannelsen på kortere tid på grundlag af en realkompetencevurdering og efterfølgende godskrivning af kompetencer. Hvis kravet om 2 års relevant erhvervs erfaring er opfyldt, kan det ske i form af en grundlæggende voksenuddannelse (gvu), som foregår på en skole og hvor den voksne modtager VEU-godtgørelse under forløbet.

Relevante erhvervsuddannelser giver på linje med de gymnasiale uddannelser adgang til en række korte videregående uddannelser og visse professionsbacheloruddannelser.

En erhvervsuddannelse påbegyndes enten på skole (det typiske) eller i praktik. Der er fri adgang til grundforløbet på eud. I alt bruges ca. 30-50% af tiden på skole og 50-70% i virksomheden eller, i mangel af praktikplads, for en del af erhvervsuddannelserne og eleverne i skolepraktik arrangeret af erhvervsskolen.

De merkantile erhvervsuddannelser (handels- og kontoruddannelserne) retter sig mod kontorjob, fx forskellige typer af it- eller regnskabsorienterede job, og job inden for detail- eller engroshandel i forretninger og i virksomheder.

Tekniske erhvervsuddannelser retter sig primært mod håndværksbetonede job som fx smed, snedker, bager, tømrer, fotograf, elektronikmekaniker og job i transportbranchen, men retter sig også mod informationsteknologiske job, fx data- og kommunikationsbranchen og job i virksomheder i servicesektoren som fx frisør og tandklinikassistent.

Social- og sundhedsuddannelser (sосу) er ligesom eud vekseluddannelser med en

blanding af praktikuddannelse og undervisning på skole.

Indtil udgangen af 2001 var uddannelsen til social- og sundhedshjælper 1-årig og dannede grundlag for overbygningsuddannelsen til social- og sundhedsassistent, der tog 1 år og 6 måneder. Disse to uddannelser erstattede tidligere uddannelser til hjemmehjælper, sygehjælper, plejer, plejehjemsassistent og beskæftigelsesvejleder.

1. januar 2002 trådte en reform af sosu i kraft, som tager flere grundtræk fra den nye eud-reform. Uddannelserne indledes nu – for unge, der kommer direkte fra 9. klasse og andre med behov med et skolebaseret grundforløb (typisk 20 uger, men op til 40 uger). Adgangskravet er, at man har opfyldt undervisningspligten i grundskolen.

Uddannelsen til social- og sundhedshjælper varer nu 1 år og 2 måneder heraf foregår normalt 24 uger på skole. For den enkelte elev kan perioden afkortes/forlænges med indtil 6 uger, idet uddannelsens samlede varighed reguleres tilsvarende. Adgangskravet er, at man har gennemført grundforløbet eller har anden relevant erhvervserfaring m.v.

Uddannelsen til social- og sundhedsassistent varer 1 år og 8 måneder med mindst 32 ugers skoleundervisning. Adgangskravet er, at man har gennemført social- eller sundhedshjælperuddannelsen eller har tilsvarende kvalifikationer.

Under sosu hører også den *pædagogisk grunduddannelse* (pgu). Pgu kvalificerer til det pædagogiske og omsorgsrettede arbejde med børn, unge og voksne, dvs. til arbejde som pædagogmedhjælper, dagplejer og omsorgsmedhjælper m.v.

Pgu varede indtil reformen 1 år og 6 måneder, men varer nu 1 år og 7½ måned, hvoraf mindst 50 uger finder sted på skole. Adgangskravet er et sosu-grundforløb eller anden erhvervs- eller uddannelseserfaring.

Optagelse til de enkelte grundforløb og til de efterfølgende uddannelser sker efter ansøgning til en udbydende skole. Uddannelserne efter grundforløbet gennemføres på grundlag af en ansættelsesaftale mellem eleven og den ansættende kommunale myndighed. Skolen formidler ansættelsesaftalen og foranlediger i tilknytning til optagelsen, at ansættelseskontrakten underskrives af parterne.

Under det erhvervsfaglige uddannelsesområde findes også en række erhvervsfag-

lige *landbrugs- og søfartsuddannelser*.

Landbrugsuddannelserne er uddannelser, som kan afsluttes med ”det grønne bevis” for landmænd. De maritime uddannelser er fx skibsassistent grundmodul 1+2, fisker, kystskipper m.fl.

En afsluttet *erhvervsgrunduddannelse* (egu) giver erhvervskompetence og tager normalt 2 år, men kan forlænges med op til et ekstra år. Uddannelsen er brancheorienteret, men kan sammensættes på tværs af enkelte uddannelser/fag. Det kræves, at den enkelte udarbejder en uddannelsesplan, en egu-aftale, med kommunen, en erhvervsskole eller en produktionsskole (fra 1. januar 2003). Uddannelsen veksler mellem skoleophold på mellem 20-40 uger og praktikophold i en eller flere virksomheder. Der ydes individuel vejledning under hele forløbet. Uddannelsen giver mulighed for at fortsætte på en erhvervsuddannelse, en anden uddannelse eller til job på arbejdsmarkedet.

Ungdomsuddannelsesniveaet dækker niveau 3 i ISCED97-klassifikationen.

De videregående uddannelser

De videregående uddannelser giver erhvervskompetence. Generelt inddeles de i niveauer efter varighed: de korte videregående uddannelser, professionsbacheloruddannelser, øvrige mellemlange videre-

gående uddannelser samt bachelor- og kandidatuddannelser på universiteterne. Hertil kommer ph.d.-uddannelserne.

De videregående uddannelser bygger oven på en ungdomsuddannelse, hvoraf nogle har praktik indlagt i forløbet. Uddannelserne er af varierende længde.

Hvad der svarer til 44,5% af en ungdomsårgang, får i dag en videregående uddannelse og andelen har været stigende. Det er regeringens målsætning, at mindst 45% af en ungdomsårgang i 2010 skal gennemføre en videregående uddannelse, og mindst halvdelen af en ungdomsårgang i 2015.

På de fleste videregående uddannelser er der frit optag. Det vil sige, at uddannelsesinstitutionerne selv fastlægger optagelsestallet ud fra fysisk kapacitet, kvalificerede lærerkræfter og beskæftigelsesforhold for de færdiguddannede. De pædagogiske og de sundhedsfaglige uddannelser har centralt fastsatte optagelsestal.

Adgangskravene til uddannelserne er centralt fastsatte, mens udvælgelseskriterierne (under adgangsbegrænsning) bestemmes af institutionerne selv.

Adgangskravet til de *korte videregående uddannelser* er normalt enten en gymnasi-

al uddannelse eller en erhvervsuddannelse, suppleret med studiekompetence i typisk matematik og engelsk (niveau C). De korte videregående uddannelser varer normalt 2 år.

I august/september 2000 blev der med reformen af de korte videregående uddannelser oprettet 13 nye uddannelser, der alle giver ret til at bruge betegnelsen AK (akademiuddannet) efter uddannelses titlen. De 13 uddannelser erstattede de tidligere ca. 75 uddannelser (på nær datamatiker og transportlogistikere m.v.). Uddannelserne giver adgang til relevante diplomuddannelser. Efterfølgende er e-designer og driftsteknolog blevet godkendt som korte videregående uddannelser.

I 2003 blev de tidligere mellemlange videregående uddannelser, som varede 3-4 år, reformeret og omdannet til *professionsbachelor*. Dog blev få mellemlange videregående uddannelser ikke omfattet af reformen (øvrige mellemlange videregående uddannelser).

Adgangskravet til professionsbacheloruddannelserne er oftest en gymnasial uddannelse (eller dele heraf), men også visse erhvervsuddannelser (eud) giver adgang. Fx giver bestået social- og sundhedsuddannelse (sосу) adgang til visse sundheds-

faglige uddannelser. Professionsbacheloruddannelserne varer normalt 3½ år.

Fra 2003 påbegyndte stort set alle en professionsbacheloruddannelse, dog allerede fra 2001 på sundhedsområdet. Uddannelserne er vekseluddannelser, hvor der skiftes mellem praktik og teori. Som eksempler på professionsuddannelser kan fx nævnes: socialrådgiver, journalist, diplomingeniør, sygeplejerske, lærer og pædagog m.fl.

Omdannelsen fra mellemlange videregående uddannelser til professionsbacheloruddannelser betyder bl.a., at undervisningen nu baseres på forskningstilknæytning, og at uddannelserne og undervisningen er tæt knyttet til professionen. Således kan uddannelserne tillige give adgang til relevante kandidatuddannelser.

Af uddannelser, som forsat har status som mellemlange videregående uddannelser, kan fx nævnes: kunstneriske uddannelser, søfartsuddannelser, bygningskonstruktør, tegnsprogstolk og forsvarsuddannelser m.v. Disse uddannelser er af varierende længde.

På samme niveau som professionsbachelorer findes *bacheloruddannelserne* på universiteterne. De er normeret til 3 år. Det er uddannelser inden for samfundsviden-

skab, humaniora, naturvidenskab, teknik, sundhed, landbrug og pædagogik.

Strukturen for universitetsuddannelserne (bachelor 3 år + kandidat 2 år + ph.d. 3 år) blev fastlagt i 1993. Før den tid var der kun samlede forløb frem til kandidatgraden som første akademiske grad. Næsten alle universitetsuddannelser er i dag opbygget af en bacheloruddannelse og en kandidatuddannelse med mulighed for en efterfølgende ph.d.-uddannelse.

Adgangskravet til bacheloruddannelserne på universitetet er normalt en gymnasial uddannelse med specifikke fagkrav som til de øvrige videregående uddannelser. Bacheloruddannelsen er en afsluttet uddannelse, som giver både erhvervskompetence og adgang til et kandidatuddannelsesforløb - hvad flertallet af de studerende også vælger.

Kandidatuddannelserne er videregående uddannelser af normalt 2 års varighed oven på en bacheloruddannelse dvs. samlet 5 år. I 2005 er det ganske få kandidatuddannelser, som ikke er delt i en bachelor- og kandidatstruktur.

Kandidatuddannelserne består af uddannelser inden for følgende områder: samfundsvidenskab, humaniora, pædagogik,

teknik, naturvidenskab, sundheds-, veterinær- og landbrugsvidenskab.

Som overbygning til kandidatuddannelsen findes forskeruddannelsen, der afsluttes med en *ph.d.-grad*. Uddannelsen er normeret til 3 år. Adgangskravet er normalt en kandidatuddannelse, men der er dog mulighed for at blive indskrevet, før man har opnået kandidatuddannelsen. Institutionerne skal i dette tilfælde sikre, at den ph.d.-studerende får mulighed for at tage en kandidatgrad i løbet af forskeruddannelsen. Ph.d. består af uddannelser inden for følgende områder: samfundsvidenskab, humaniora, pædagogik, teknik, naturvidenskab, sundheds-, veterinær- og landbrugsvidenskab.

De videregående uddannelser dækker niveau 5 i ISCED97-klassifikationen. Ph.d. regnes til niveau 6 i ISCED97-klassifikationen.

Voksenuddannelser

I Danmark er der en lang og stærk tradition for folkeoplysning og voksenuddannelse. Den voksenuddannelse, der medtages her, er offentligt finansieret og reguleret ved lov, men herudover findes en lang række private tilbud.

Voksenuddannelser kan opdeles i tre kategorier: formelt kompetencegivende ud-

dannelse, ikke-formelt kompetencegivende uddannelse samt private kurser m.v.

De formelt kompetencegivende uddannelser består bl.a. af almen voksenuddannelser (avu), hf-enkeltfag, arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU/korte specifikt brancheorienterede kurser), voksenerhvervsuddannelser (særlige voksenforløb på de ordinære erhvervsuddannelser) og Åben Uddannelse (ÅU).

Desuden findes under det parallelle voksenuddannelsessystem videreuddannelsesystemet for voksne, (vfv), forberedende voksenuddannelse (fvu), der bl.a. erstatter læsekurser for voksne.

Grundlæggende voksenuddannelse (gvu) er ikke en uddannelse i normal forstand, men en ramme, hvori tidligere uddannelse og relevant erhvervs erfaring suppleret med bl.a. erhvervsuddannelseselementer og AMU-uddannelser stykkes sammen til en formel erhvervsuddannelse.

Under vfv-loven udbydes videregående voksenuddannelser (vfv) samt diplom- og masteruddannelser, som giver kompetence på niveau med hhv. bachelor- og kandidatuddannelser.

Videregående voksenuddannelser (vvu), diplom- og masteruddannelser

får taxametertilskud, men der skal altid erlægges en vis brugerbetaling.

Under ikke-formelt kompetencegivende uddannelser findes undervisningen på bl.a. aftenskoler, folkehøjskoler og daghøjskoler.

Voksenuddannelserne kan være offentligt og/eller privat finansierede, idet der er indført et princip om en vis brugerbetaling. Undervisningsomfanget inden for de forskellige typer af voksenuddannelse varierer fra ganske få timer til samlede fuldtidsundervisningsforløb af flere års varighed. Undervisningen er normalt på deltidbasis.

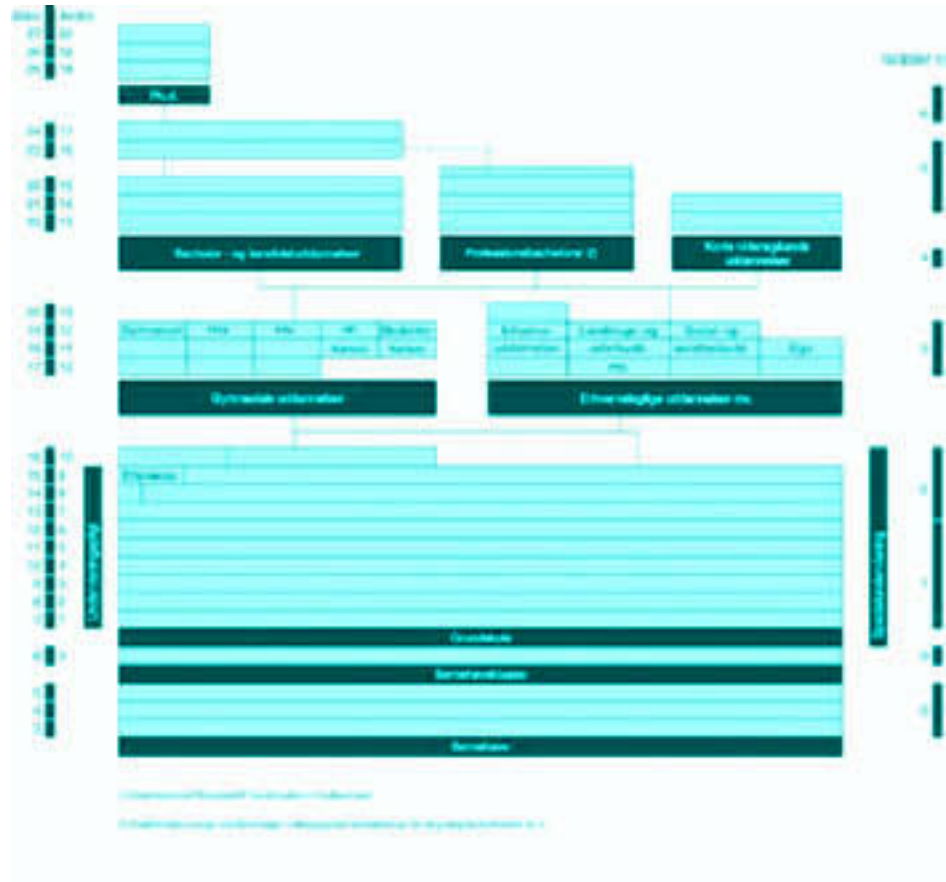
Videreuddannelsessystemet for voksne

I figur 2.1.2 præsenteres videreuddannelsessystemet for voksne, idet ungdomsuddannelse og ordinær uddannelse niveaumæssigt indplaceres sammen med voksenuddannelse og efter- og videreuddannelse. En del undervisning på åben uddannelse foregår i dag som fjernundervisning.

Voksenuddannelse strækker sig i princippet fra niveau 2 til 5 i ISCED97-klassifikationen, men indgår normalt ikke i internationale opgørelser over uddannelser i Danmark.

Figur 2.1.1

Det ordinære danske uddannelsessystem – 2004

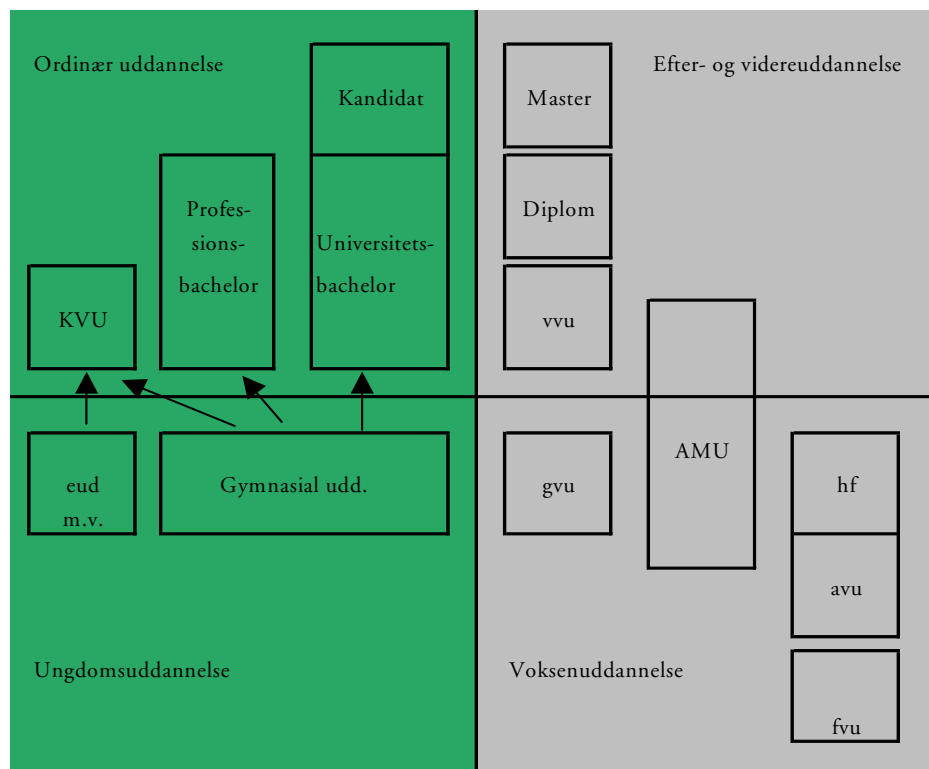

Anm.: Alderen er den teoretiske minimumsalder for de formelle uddannelser, dvs. ekskl. voksenuddannelse. Efter grundskolen er eleverne ofte ældre end denne minimumsalder pga. sabbatår, ventetid, studieskift m.v. Stregerne illustrerer generelle sammenhænge mellem grundskole-, ungdoms- og videregående uddannelser, men ikke alle faktiske overgange. Der henvises i øvrigt til tekstafsnit 2.1.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 2.1.2

Det ordinære uddannelsessystem sammenholdt med videreuddannelsessystemet for voksne – 2004

Anm.: Professionsbachelor indeholder også øvrige mellemlange videregående uddannelser.

Forkortelser:

- KVU: korte videregående uddannelser.
- Eud: erhvervsuddannelser.
- Vvu: videregående voksenuddannelse.
- Gvu: grundlæggende voksenuddannelse.
- AMU: arbejdsmarkedsuddannelser.
- Hf: højere forberedelseskursus.
- Avu: almen voksenuddannelse.
- Fvu: forberedende voksenuddannelse.

Kilde: "Taxametersystemet for de videregående uddannelser – 2004", Undervisningsministeriet.

2.2 De unges vej gennem uddannelsessystemet

75,0% af 2003-ungdomsårgangen forventes at afslutte en erhvervskompetencegivende uddannelse. 80,3% af årgangen vil afslutte en ungdomsuddannelse og 44,5% en videregående uddannelse.

De unges vej gennem uddannelsessystemet giver et samlet overblik over strømningene i uddannelsessystemet og kan kort beskrives som det slutresultat eller den slutprofil, årets årgang af elever på 8. klassetrin når til, hvis de i de næste 25 år har en adfærd, som svarer til den, deres ældre medstuderende udviste i løbet af året, samtidig med at uddannelsessystemet fastfryses i den struktur i 2003.

Det forventes, at 75,0% af 2003-ungdomsårgangen vil afslutte en erhvervskompetencegivende uddannelse. I 1990 lå denne andel på kun 67,3% (fremgår ikke af figuren).

Andelen af unge, der ikke fortsætter med en kompetencegivende ungdomsuddannelse efter grundskolen, er fortsat lav, svarende til 5,2%. Nogle vil gå på en uddannelse, der fx ikke er kompetencegivende, fx produktionsskoleforløb m.v.

25,0% af årgangen slutter uden erhvervskompetence. 9,3% får studiekompetence og 15,7% ender uden studiekompetence.

Af 2003-årgangen vil 80,3% afslutte en

ungdomsuddannelse, fordelt på 25,8% med en erhvervsfaglig uddannelse, 43,3% med en gymnasial uddannelse og 11,2% med begge kompetencer.

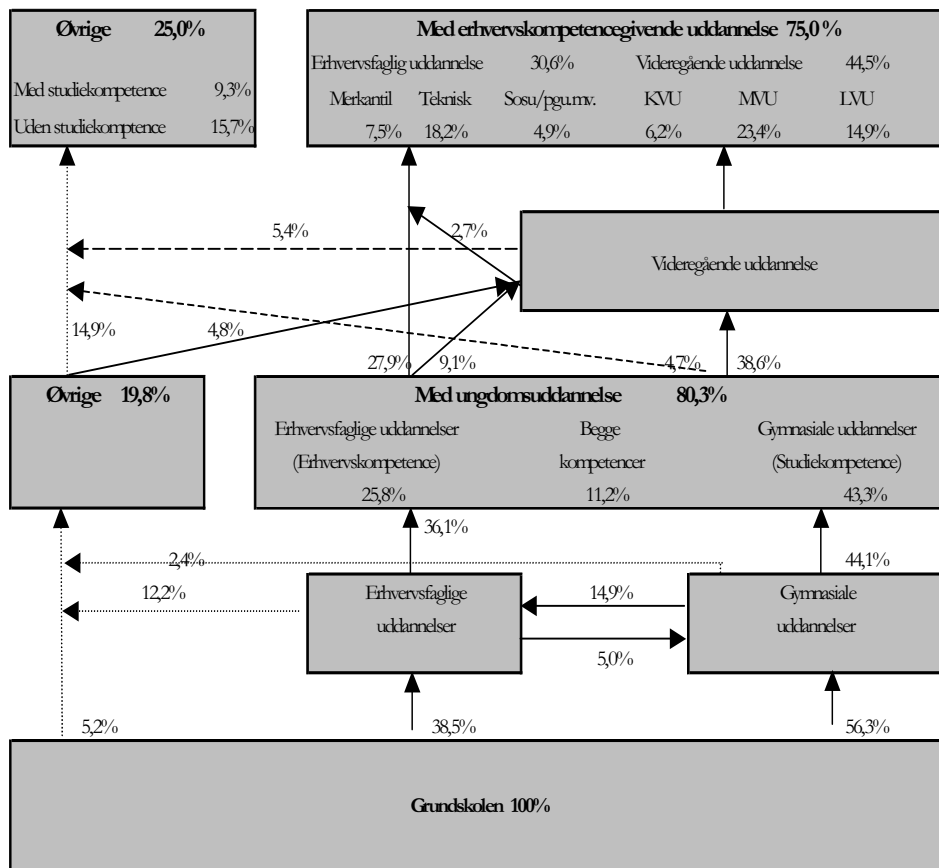
30,6% af 2003-årgangen vil afslutte en erhvervsfaglig uddannelse. Heraf vil 7,5% afslutte en erhvervsfaglig merkantil uddannelse, 18,2% en erhvervsfaglig teknisk uddannelse og 4,9% en erhvervsfaglig social- og sundhedsuddannelse eller pædagogisk grunduddannelse m.v.

44,5% af årgangen forventes at afslutte en videregående uddannelse, heraf 6,2% en kort videregående uddannelse, 23,4% en mellemlang videregående uddannelse (herunder en bacheloruddannelse på universitetet) og 14,9% en lang videregående uddannelse.

Til sammenligning kan nævnes, at af 1990-ungdomsårgangen ville kun 33,5% afslutte en videregående uddannelse (fremgår ikke af figuren).

Figur 2.2

En ungdomsårgangs vej gennem uddannelsessystemet efter grundskolen - 2003

Note: Bemærk, at summerne af tilgange og afgang fra de enkelte kasser kan afvige pga. afrundinger. Ud over de ordinære uddannelser indgår hf-enkeltfag, HD, ED og merkonomer. Den fri ungdomsuddannelse, produktionsskoler og egu indgår ikke. Tallene er korrigeret for indberetningsmangler.

MVU indeholder: professionsbachelor, universitetsbachelor og øvrige mellemlange videregående uddannelser som fx bygningskonstruktører.

Kilde: Danmarks Statistik og modelberegning foretaget af UNI•C Statistik & Analyse.

2.3 Finansiering af uddannelsessystemet

I Danmark finansieres uddannelsessystemet af enten stat, amter eller kommuner. En del institutioner er selvejende, mens andre ejes af stat, amter eller kommuner. Figur 2.3 dækker kun udvalgte grupper af institutioner med henblik på at illustrere finansieringskilder og ejerskab. Nogle af grupperne ligger uden for Undervisningsministeriets ressort. Ud over den offentlige finansiering er der forældrebetaling på fx de frie grundskoler og deltagerbetaling på en del voksenuddannelser.

Folkeskoler samt de kommunale ungdomsskoler ejes og finansieres af kommunerne, mens de frie grundskoler og efterskolerne er selvejende institutioner, som modtager tilskud fra staten.

Erhvervsskoler, private gymnasier og produktionskoler er også selvejende institutioner finansieret med tilskud fra staten. De øvrige gymnasier, voksenuddannelses- og specialundervisningscentre samt social- og sundhedscentre ejes og finansieres af amtskommunerne. Fra 1. januar 2007 overgår alle de amtskommunale institutioner til statsligt finansierede selvejende institutioner. Søfartsskoler og maskinme-

sterskoler er statsinstitutioner under Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Universitetslovsinstitutionerne (fx universiteter og handelshøjskoler) er selvejende institutioner, som er statsligt finansierede. Siden november 2001 har universiteterne hørt under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Arkitektskoler og musikkonservatorier er statsinstitutioner under Kulturministeriets ressort.

Lærer- og pædagogseminarier er typisk selvejende institutioner, som modtager tilskud fra staten. De fleste indgår nu i et center for videregående uddannelse (CVU).

På voksenuddannelse er fx folkehøjskoler, daghøjskoler og AMU-centre selvejende institutioner, der hovedsageligt er finansieret af staten. Aftenskoler m.v. samt sprogskoler modtager derimod tilskud fra kommunerne. Ud over ovennævnte findes en række private uddannelsesinstitutioner, hvoraf nogle er godkendt til Statens Uddannelsesstøtte (SU).

Figur 2.3
Oversigt over finansierings-
form for udvalgte uddannel-
sesinstitutioner – 2004

	Statsinstitutioner	Statsligt finansierede, selvejende institutioner	Amtskommunalt finansierede institutioner	Kommunalt finansierede institutioner
Grundskoler		Frie grundskoler Efterskoler		Folkeskoler Ungdomsskoler
Ungdoms- uddannelser	Søfartsskoler Maskinmesterskoler	Erhvervsskoler 1) Private gymnasier Produktionsskoler 2)	Gymnasier Voksenuddannelsescentre (hf) Social- og sundhedscentre	
Videregående uddannelser	Arkitektskoler Musikkonservatorier	Universiteter Handelshøjskoler Lærer- og pædagogseminarier	Sygeplejeskoler	
Voksenuddannelse og folkeoplysning		Folkehøjskoler Daghøjskoler 2) AMU-centre	Voksenuddannelsescentre (avu) Specialundervisningscentre	Aftenskoler m.v. Sprogskoler 3)

Note: Oversigten indeholder kun ud-
valgte uddannelsesinstitutioner.

1) Erhvervsskoler har også korte videregående uddannelser.

2) Delvist kommunalt finansieret. Fra 1. januar 2003 er daghøjskolerne ikke længere statsfinansierede, men kommunalbestyrelsen og amtsrådet kan træffe beslutning om at yde tilskud til daghøjskolerne.

Kilde: Undervisningsministeriet.

3. Ressourcer

Uddannelsessystemet er en af de største sektorer i Danmark. Meget store beløb strømmer hvert år gennem denne sektor.

Uddannelsessystemet er primært offentligt finansieret. Det gælder fra den helt grundlæggende almene del til den specialiserede og videnskabelige del af systemet.

Støtteordninger til at dække de studerendes leveomkostninger, fx SU-stipendier, kan bruges som et mål for, hvor meget ekstra samfundet yder til uddannelse ud over de rent undervisningsbundne udgifter.

For at relativere/perspektivere omfang og prioritering i ressourceanvendelsen i Danmark præsenteres oplysninger om, hvordan og hvor meget Danmark investerer i uddannelse i forhold til andre lande.

Udgifter til uddannelse angiver alt i alt noget om et lands muligheder for at give de nye generationer gode kvalifikationer og om mulighederne for at skabe en velkvalificeret arbejdsstyrke og befolkning, der er parat til at møde fremtidens udfordringer og ændringer på arbejdsmarkedet.

3.1 Samlede offentlige udgifter til uddannelse

Danmark bruger årligt 114,8 mia. kr. til uddannelse svarende til 8,2% af bruttonationalproduktet. De samlede offentlige udgifter til uddannelse har været stigende siden 1994, både i faste priser og i forhold til bruttonationalproduktet.

I 2003 udgjorde de samlede offentlige udgifter til uddannelse 114,8 mia. kr. De samlede udgifter til uddannelse er steget med 23,5 mia. kr. fra 1994 til 2003 svarende til en stigning på 20,5%.

Stigningsgraden er dog ikke lige stor for alle uddannelsesområder. Udgifterne til grundskolen er steget med 11,4 mia. kr. eller 22,9% fra 38,4 mia. kr. i 1994 til 49,8 mia. kr. i 2003.

Udgifterne til ungdomsuddannelserne er steget med 0,79 mia. kr. eller ca. 4% fra 1994 til 2003. Bag denne moderate stigning ligger en del udsving i udgifterne til ungdomsuddannelserne, der toppede i 1997 med en udgift på 22,2 mia. I 2003 udgjorde udgiften til SU-stipendier til ungdomsuddannelserne 2,4 mia. kr. mod 1,9 mia. kr. i 1994.

Udgifterne til de videregående uddannelser er samlet set steget med 8,2 mia. kr. eller ca. 31,0% fra 1994 til 2003. Udgifterne til de videregående uddannelser faldt dog fra 1996 til 1997. En del af den samlede stigning i udgifterne til videregående uddannelser skyldes øgede udgifter til SU. I 2003 udgjorde SU-udgiften til

videregående uddannelser 9,0 mia. kr., mod 4,7 mia. kr. i 1994.

Endelig er udgifterne til voksenuddannelse steget med 4,0 mia. kr. eller 21,7% fra 1994 til 2003. I 2003 udgjorde udgiften til området 16,4 mia. kr.

Fra periodens start i 1994 til 2003 steg de samlede offentlige udgifter til uddannelse set i forhold til bruttonationalproduktet (BNP) fra 7,4% til 8,2%.

Det skal bemærkes, at opgørelsen i dette afsnit også omfatter udgifter til uddannelse uden for Undervisningsministeriets ressort samt andre former for uddannelsesstøtte end SU.

Tabel 3.1

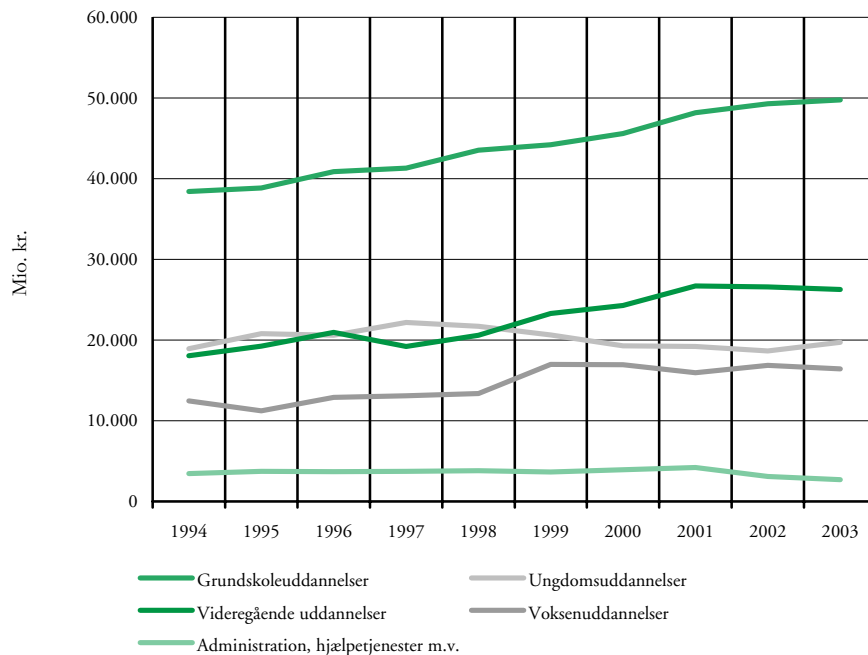
Offentlige udgifter til uddannelse fordelt efter uddannelsesniveau, 1994–2003

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Offentlige udgifter (2003-priser)	Mio. kr.									
I alt	91.329	93.850	99.034	99.534	102.959	108.764	110.053	114.256	114.495	114.844
Grundskoleuddannelser	38.422	38.866	40.872	41.312	43.515	44.196	45.610	48.185	49.289	49.750
Ungdomsuddannelser	18.935	20.810	20.586	22.196	21.700	20.633	19.274	19.189	18.663	19.728
- heraf tildelt SU-stipendium	1.889	1.884	2.025	2.130	2.244	2.265	2.288	2.309	2.306	2.436
Videregående uddannelser	18.070	19.233	20.960	19.201	20.581	23.302	24.302	26.718	26.575	26.272
- heraf tildelt SU-stipendium	4.796	4.893	5.353	5.595	5.833	6.045	6.336	6.618	6.742	6.861
Voksenuddannelser	12.461	11.224	12.914	13.078	13.373	16.994	16.934	15.938	16.858	16.415
Administration, hjælpetjenester m.v.	3.439	3.715	3.702	3.747	3.790	3.639	3.933	4.226	3.110	2.679
Samlede udgifter til uddannelse i % af BNP	7,4	7,4	7,6	7,5	7,7	8,0	7,8	8,1	8,1	8,2

Note: Beløbene for 2001, 2002 og 2003 er foreløbige. Opgørelsen indeholder også udgifter uden for Undervisningsministeriets ressort. Opgjort på finansår.

Figur 3.1

Udviklingen i de offentlige udgifter fordelt på uddannelsesniveau, 1994–2004

Kilde: "Statistisk Tiårsoversigt 2004", Finansloven, diverse år og beregninger foretaget af Undervisningsministeriet.

3.2 Offentlige udgifter til uddannelse i procent af samlede offentlige udgifter i Danmark og i udvalgte lande

De offentlige udgifter til uddannelse i Danmark udgjorde i 2001 15,4% af de samlede offentlige udgifter, hvilket var lidt over gennemsnittet i OECD. Danmark satser meget på uddannelse, og der er tradition for offentlig finansiering af undervisningssektoren.

I 2001 udgjorde de offentlige udgifter til uddannelse 15,4% af de samlede offentlige udgifter, hvilket var over OECD-gennemsnittet på 12,7%. Andelen var dog højere i Korea (17,7%) og Mexico (24,3%), mens USA ligger lidt over Danmark, idet de brugte 17,1% af de samlede offentlige udgifter.

Udgifterne i denne opgørelse omfatter alle offentlige udgifter til uddannelse, dvs. inkl. uddannelsesstøtte m.v.

De offentlige udgifter til grundskole og ungdomsuddannelser udgjorde 8,7% af de samlede udgifter i Danmark mod et OECD-gennemsnit på 8,9%. I Island, USA og Australien var andelen lidt over 10%, og i Korea og Mexico udgjorde udgifterne til grundskoler og ungdomsuddannelser hhv. 12,8% og 18% af de samlede udgifter.

Til de videregående uddannelser udgjorde de offentlige udgifter 4,9% af de samlede offentlige udgifter i Danmark, hvilket var ca. det dobbelte af gennemsnittet i OECD (2,8%).

Danmark er det land, der bruger den største andel af offentlige udgifter på videregående uddannelse.

Opgørelsen skal ses i lyset af, at Danmark har meget store offentlige udgifter i forhold til andre lande. De samlede offentlige udgifter udgjorde i 2001 ca. 55,3% af BNP og var internationalt set helt i top, idet kun Sverige lå over med 57,2%. Så selv om de faktiske uddannelsesudgifter er store i Danmark, er der mange andre poster, der vejer tungt på det offentlige budget (fremgår ikke af tabellen).

At et land bruger en stor andel af det offentlige budget til uddannelse, kan være udtryk for, at uddannelse prioriteres højt, men også, at uddannelse er et område, der i høj grad påhviler det offentlige. I de fleste lande er uddannelse i højere grad privat finansieret end i Danmark og de andre nordiske lande.

Tabel 3.2

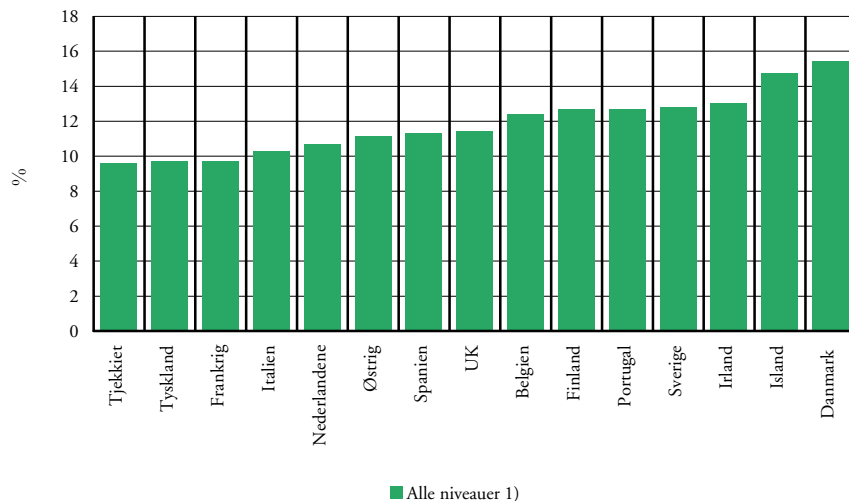
Samlede offentlige udgifter til uddannelse i forhold til samlede offentlige udgifter i Danmark og udvalgte lande – 2001

	Grundskole og ungdomsuddannelser	Videregående uddannelser	Alle niveauer 1)
	%		
OECD-gennemsnit	8,9	2,8	12,7
Danmark	8,7	4,9	15,4
Finland	7,8	4,2	12,7
Island	11,5	2,5	14,7
Sverige	8,4	3,6	12,8
Belgien	8,2	2,8	12,4
Frankrig	7,9	2,4	9,7
Nederlandene	7,1	2,8	10,7
Irland	9,1	3,7	13,0
Italien	7,6	1,7	10,3
Portugal	9,3	2,3	12,7
Spanien	7,6	2,6	11,3
Tyskland	6,4	2,4	9,7
UK	8,4	2,0	11,4
Østrig	7,3	2,6	11,1
Slovakiet	4,9	1,5	7,5
Tjekkiet	6,5	1,8	9,6
USA	11,5	4,5	17,1
Canada	7,6	4,6	12,7
Mexico	18,0	3,5	24,3
Australien	10,8	3,4	14,4
Japan	7,9	1,6	10,5
Korea	12,8	1,7	17,7

1) Summen af alle uddannelsesniveauer svarer ikke for alle lande til tallet for "alle niveauer" i tabellen, idet enkelte lande opgør udgifter for et niveau mellem ungdomsuddannelserne og videregående uddannelser.

Figur 3.2

Samlede offentlige udgifter til uddannelse i forhold til samlede offentlige udgifter i Danmark og udvalgte lande – 2001

Kilde: (EAG tabel B4.1) "Education at a Glance 2004", OECD.

3.3 Samlede udgifter til uddannelsesinstitutioner efter niveau i procent af BNP i Danmark og i udvalgte lande

Sammenlignet med andre lande bruger Danmark mange ressourcer til uddannelsesinstitutioner på alle niveauer. De samlede udgifter (offentlige og private) til uddannelsesinstitutioner i Danmark udgjorde i 2001 6,7% af bruttonationalproduktet.

De samlede private og offentlige udgifter til uddannelsesinstitutioner i forhold til bruttonationalproduktet (BNP) lå i Danmark i 2001 på alle niveauer over gennemsnittet i OECD.

Danmark brugte således svarende til 6,7% af BNP til uddannelsesinstitutioner, hvilket i OECD kun er overgået af Finland, USA og Korea med hhv. 7,1%, 7,3% og 8,2%.

Denne opgørelse indeholder kun udgifter til uddannelsesinstitutioner, så udgifter til uddannelsesstøtte m.v. er således ikke inkluderet. De private udgifter omfatter bl.a. skolepenge/deltagerbetaling, der er betydelig i en række lande. Førskole omfatter her børnehaveklasse samt børnehaver for de 3-6-årige.

Til de videregående uddannelsesinstitutioner omfatter udgifterne både undervisning, hjælpetjenester og forskning. Som det fremgår af tabellen, er det ikke muligt for alle lande at fordele udgifterne på uddannelsesniveauer. Summen af alle uddannelsesniveauer svarer ikke for alle lande til tallet for "alle niveauer" i tabellen, idet enkelte lande opgør udgifter for et

niveau mellem ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Prioriteringen mellem de forskellige uddannelsesniveauer varierer en del imellem landene.

I forhold til de øvrige lande ligger især udgifterne til førskole og grundskole højt i Danmark. I Danmark udgør udgifterne til grundskolen 3% af BNP mod et OECD-gennemsnit på 2,5%.

I Danmark udgør udgifterne til ungdomsuddannelserne 1,3% af BNP, hvilket også er gennemsnittet i OECD. Andelen i fx Belgien og UK ligger på hhv. 2,8% og 2,6%.

Udgifterne til de videregående uddannelser svarer til 1,8% af BNP i Danmark mod et gennemsnit i OECD på 1,3%. I USA og Korea prioriteres de videregående uddannelsesinstitutioner højt, og udgifterne hertil udgør 2,7% af BNP i både USA og Korea, efterfulgt af Canada med 2,5% af BNP.

Tabel 3.3

Samlede offentlige og private udgifter til uddannelsesinstitutioner, fordelt efter uddannelsesniveau i forhold til bruttonationalproduktet i Danmark og udvalgte lande - 2001

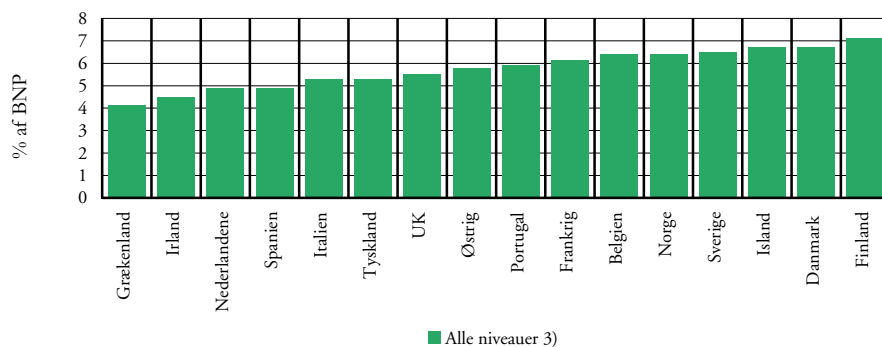
	Førskole 1)	Grundskole	Ungdomsuddannelse	Videregående uddannelser 2)	Alle niveauer 3)
	% af BNP				
OECD-gennemsnit	0,4	2,5	1,3	1,3	5,5
Danmark	0,8	3,0	1,3	1,8	6,7
Finland	0,4	2,3	1,2	1,8	7,1
Island	-	3,5	1,5	0,9	6,7
Norge	-	3,4	1,2	1,3	6,4
Sverige	0,5	2,9	1,3	1,7	6,5
Belgien	0,6	1,5	2,8	1,4	6,4
Frankrig	0,7	2,8	1,5	1,1	6,1
Grækenland	-	1,1	1,5	1,1	4,1
Nederlandene	0,4	2,5	0,8	1,3	4,9
Irland	-	2,3	0,7	1,3	4,5
Italien	0,5	2,2	1,4	0,9	5,3
Portugal	0,3	3,0	1,2	1,1	5,9
Spanien	0,5	3,2	-	1,2	4,9
Tyskland	0,6	2,2	1,2	1,0	5,3
UK	0,5	1,3	2,6	1,1	5,5
Østrig	0,5	2,6	1,3	1,2	5,8
Polen	0,4	2,8	1,2	1,1	5,6
Schweiz	0,2	2,7	1,8	1,2	5,3
Slovakiet	0,5	1,6	1,1	0,9	4,1
Tjekkiet	0,5	1,9	1,2	0,9	4,6
Ungarn	0,7	1,8	1,0	1,2	5,2
Tyrkiet	-	1,8	0,7	1,1	3,5
USA	0,5	3,1	1,0	2,7	7,3
Canada	0,2	-	-	2,5	6,1
Mexico	0,5	4,2	3,2	1,0	5,9
Australien	0,1	3,3	0,9	1,5	6,0
New Zealand	0,2	3,0	1,2	0,9	5,5
Japan	0,2	2,0	0,9	1,1	4,6
Korea	0,1	3,1	1,4	2,7	8,2

Note: Luxembourg er ikke med i opgørelsen.

1) Førskole omfatter her børnehaveklasse samt børnehave for de 3-6-årige. 2) Udgifterne til de videregående uddannelsesinstitutioner omfatter både undervisning, hjælpetjenester og forskning. 3) Summen af alle uddannelsesniveauer svarer ikke for alle lande til tallet for "alle niveauer" i tabellen, i det enkelte lande opgør udgifter for et niveau mellem ungdomsuddannelser og videregående uddannelser.

Figur 3.3

Samlede offentlige og private udgifter til uddannelsesinstitutioner, fordelt efter uddannelsesniveau i forhold til BNP i Danmark og udvalgte lande - 2001

Kilde: (EAG tabel B2.1c) "Education at a Glance 2004", OECD.

3.4 Udgift pr. studerende i Danmark og i udvalgte lande

Sammenlignet med andre lande bruger Danmark mange ressourcer pr. elev i grundskolen og på ungdomsuddannelserne. Danmark bruger også mere pr. studerende på de videregående uddannelser end gennemsnittet for OECD, men nogle landes udgifter pr. studerende ligger højere.

Udgiften i 2001 til en elev i grundskolens 7.-10. klasse i Danmark svarede til ca. 7.653 USD (justeret efter den reelle købekraft i landet). Danmarks udgifter pr. elev er dermed betydeligt over gennemsnittet for OECD, og for 1.-6. klasse er udgiften den næsthøjeste pr. elev overhovedet (7.572 USD).

På ungdomsuddannelserne er udgifterne 8.531 USD pr. elev i Danmark i forhold til et OECD-gennemsnit på 6.752 USD. I Norge, Frankrig, Tyskland og Schweiz er udgifterne dog højere pr. elev, hvor Schweiz brugte mest (13.701 USD pr. elev).

I 2001 kostede en studerende ved de videregående uddannelser i Danmark i gennemsnit 14.280 USD. Gennemsnittet i OECD var 10.052 USD.

USA, Schweiz og Sverige er de lande, der har større udgifter pr. studerende ved de videregående uddannelser i forhold til Danmark.

For en række lande er det muligt at udskille udgifterne til undervisning pr. studerende fra de samlede udgifter til de vi-

deregående uddannelser. De øvrige udgifter går til forskning og hjælpetjenester.

I Danmark er udgifterne pr. studerende alene til undervisning 10.771 USD, hvilket er relativt højt i forhold til de øvrige lande, der kan udskille udgifterne til undervisning. USA var det land, der brugte mest, nemlig 17.515 USD.

Som det fremgår af tabellen, er det ikke muligt for alle lande at fordele udgifterne på samtlige uddannelsesniveauer.

Denne type opgørelser er behæftet med en vis usikkerhed, men tallene afspejler, at der er reelle forskelle mellem, hvordan landene traditionelt prioriterer ressourcer til de forskellige uddannelsesniveauer.

Tabel 3.4

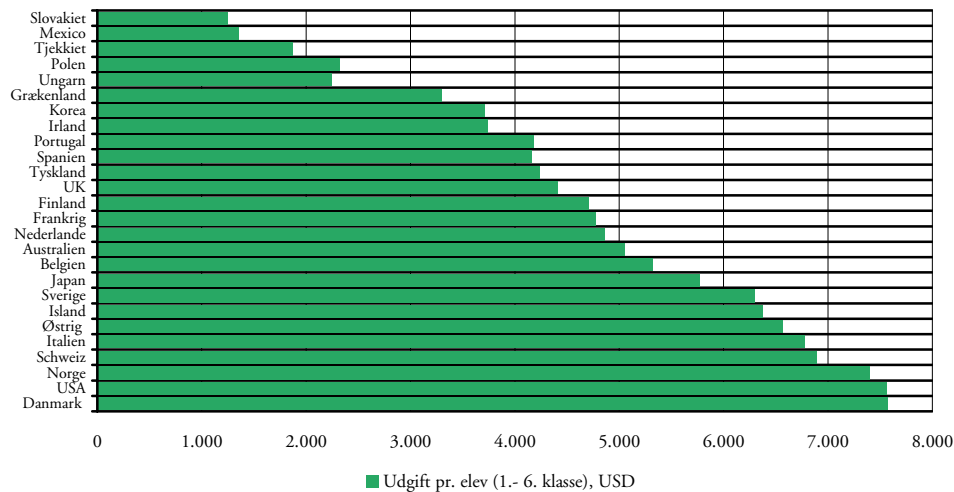
Udgift pr. elev/studerende
i Danmark og udvalgte
OECD -lande omregnet ved
hjælp af PPP i USD - 2001

	1.-6. klasse	7.-10. klasse	Ungdomsuddannelser	Videregående uddannelser	Heraf alene undervisning
	USD				
OECD-gennemsnit	4.850	5.787	6.752	10.052	6.822
Danmark	7.572	7.653	8.531	14.280	10.771
Finland	4.708	7.496	5.938	10.981	7.051
Island	6.373	7.123	7.369	7.674	-
Norge	7.404	8.365	9.840	13.189	-
Sverige	6.295	6.285	6.628	15.188	8.356
Belgien	5.321	-	-	11.589	7.713
Frankrig	4.777	7.491	8.884	8.837	6.405
Grækenland	3.299	-	-	4.280	3.330
Nederlandene	4.862	6.779	5.911	12.974	8.075
Irland	3.743	5.214	5.285	10.003	8.086
Italien	6.783	8.558	8.051	8.347	4.792
Portugal	4.181	5.882	6.076	5.199	-
Spanien	4.168	-	-	7.455	5.951
Tyskland	4.237	5.366	9.223	10.504	6.342
UK	4.415	-	-	10.753	8.101
Østrig	6.571	8.316	8.852	11.274	7.388
Polen	2.322	-	2.592	3.579	2.864
Schweiz	6.889	8.219	13.701	20.230	-
Slovakiet	1.252	1.483	2.452	5.285	4.493
Tjekkiet	1.871	3.245	3.663	5.555	4.978
Ungarn	2.245	2.109	2.829	7.024	5.077
Tyrkiet	-	-	-	-	3.950
USA	7.560	8.359	9.278	22.234	17.515
Canada	-	-	-	-	-
Mexico	1.357	1.343	3.144	4.341	3.538
Australien	5.052	7.042	7.587	12.688	8.491
Japan	5.771	6.166	6.880	11.164	-
Korea	3.714	4.612	5.681	6.618	-

Note: Omregnet til USD ved hjælp af PPP vil sige, at omregningskursen er justeret efter den reelle købekraft i landet.

Figur 3.4

Udgift pr. elev (1.-6. klasse) i
Danmark og udvalgte OECD-
lande – 2001

Kilde: (EAG B1.1 & B6.2, ved e.d.s.) ”Education at a Glance 2004”, OECD.

3.5 Offentlige udgifter til voksenuddannelse

De offentlige udgifter til voksenuddannelse udgjorde 6,4 mia. kr. i 2002, svarende til ca. 10% af de samlede offentlige uddannelsesudgifter.

Staten, amterne og kommunerne brugte ca. 6,4 mia. kr. i 2002 på drift af voksen- og efteruddannelse. Disse bruttoudgifter svarer til ca. 10% af de samlede offentlige uddannelsesudgifter, hvis man ser bort fra de forskellige tilknyttede godtgørelsesordninger som SU, uddannelsesorlov o.l.

Frem til 1998 var udgifterne til voksen- og efteruddannelse konstant stigende i perioden 1993 til 1998 steg udgifterne med ca. 40% eller ca. 2,4 mia. kr. Fra 1998 til 2002 er udgifterne faldet med ca. 23%, svarende til ca. 1,9 mia. kr. Udgiftsfaldet skyldes især udgiftsudviklingen på daghøjskolerne, arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU) og Åben Uddannelse (ÅU), som alle har haft betydelige aktivitetsfald fra 1999 og frem (fremgår ikke af tabellen).

Fra 2001 til 2002 er der sket fald i udgifterne på flere områder, hvilket selvfølgelig også skal ses i sammenhæng med den faldende aktivitet. Udgifterne til AMU-uddannelse faldt ca. 9%, mens udgifterne til folkehøjskolerne faldt ca. 4%. På Åben Uddannelse steg de samlede udgifter med ca. 12%, heri er inkluderet den del af aktiviteten, der fra og med 2001 finansieres

af Arbejdsmarkedets Uddannelsesfinansiering (AUF), og de udgifter, der fra 2002 afholdes af Videnskabsministeriet. Udgifterne til danskundervisning for voksne udlændinge steg ligeledes fra 2001 til 2002 med ca. 6%.

I 2002 var AMU-uddannelserne den største enkeltstående udgiftspost blandt voksen- og efteruddannelserne. De udgjorde 19% af de samlede udgifter. I de tidligere år har AMU-området også været den mest udgiftstunge på området, bl.a. på grund af de kostbare maskiner, materialer m.v., der benyttes i undervisningen.

De næststørste udgiftsposter var i 2002 voksenuddannelsescentrene (VUC), danskundervisning og Åben Uddannelse.

Kompenserende specialundervisning for voksne er en helt særlig foranstaltning, som tager udgangspunkt i den enkelte handicap og de muligheder, der er for at kompensere herfor. Undervisningen udvikles oftest som eneundervisning, hvilket gør den særdeles udgiftstung. Udgifter til specialundervisning for voksne er steget fra 601 mio. kr. i 1993 til 710 mio. kr. i 2002 (se note til tabel).

Tabel 3.5

Offentlige udgifter til vok-
senuddannelse i offentligt
regi, 1993–2002

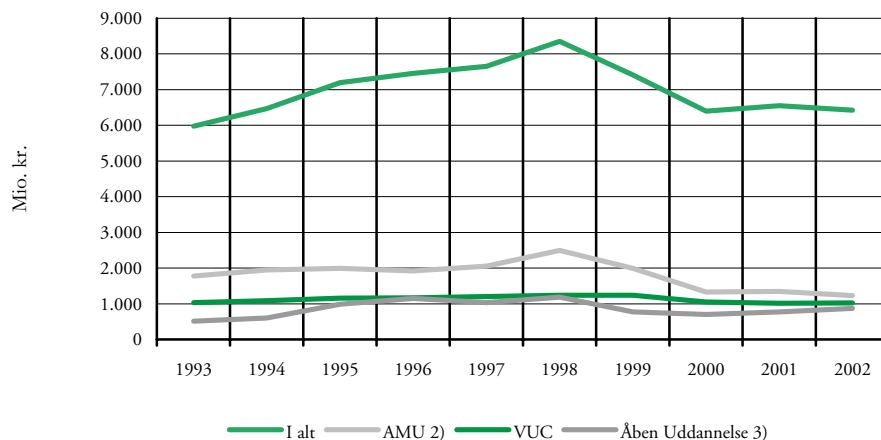
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Offentlige udgifter (2002-priser)										
I alt	5.974	6.473	7.193	7.453	7.657	8.355	7.414	6.402	6.554	6.421
Daghøjskolerne 1)	378	478	673	617	754	792	540	445	425	300
AMU 2)	1.781	1.947	1.989	1.919	2.055	2.498	1.991	1.329	1.350	1.225
Folkehøjskolerne	679	684	695	661	637	585	579	567	527	504
VUC	1.028	1.088	1.158	1.163	1.205	1.239	1.240	1.046	1.012	1.019
Åben uddannelse 3)	512	601	988	1.147	1.029	1.180	774	702	776	867
Veud 4)	-	25	22	11	11	19	27	25	23	-
Husholdnings- og håndarbejdsskoler	94	98	95	93	83	77	81	84	82	81
Dansk som andetsprog 5)	355	397	454	664	682	736	899	947	1.074	1.139
Specialundervisning for voksne 6)	601	604	598	614	619	654	710	710	710	710
Læsekurser for voksne 7)	-	-	-	22	31	36	35	13	3	-
Fvu 7)	-	-	-	-	-	-	-	-	38	43
Aftenskolerne (folkeoplys.loven) 6)	545	551	522	523	521	506	511	511	511	511
Søfartsstyrelsens uddannelser 8)	-	-	-	-	-	7	5	5	5	6
Kulturministeriets uddannelser 9)	-	-	-	21	20	19	19	15	15	12
Kurser for jordbrugere 10)	-	-	-	-	11	10	5	4	4	5

Note: Tallene er afrundede. Da redaktionen lukkede, lå der endnu ikke nyere tal.

1) Den kommunale andel af udgifterne før 1996 er skønnet. Kun udgifter til 1/7 2002, hvorefter daghøjskoler ved lovændring blev overført til kommunalt regi. Der er endnu ikke indberettet kommunale daghøjskoleudgifter for andet halvår 2002. 2) Ekskl. deltagerstøtte. 3) Indbefatter fra og med 2001 også udgifter for Åben Uddannelse finansieret af Arbejdsmarkedets Uddannelsesfinansiering (FL §20.72.31). Fra 2002 finansieres udgifter delvist af Videnskabsministeriet. 4) Omfatter frem til 2001 alene tillægstaxametret for voksendeltagere, hertil kommer eud-grundtaksten. Tillægstaxametret ophørte 2002, hvorefter voksendeltager ikke er dyrere end almindelige eud- elever. 5) For 1993-99 regnes med en timepris på 61,70 kr. For 2000 61,60 kr., for 2001 63,60 kr. og for 2002 67,70 kr. Udgifterne i 2001/02 er opgjort efter antal afregnede betalingstimer, som er den reelle undervisningsudgift. Pga. ændrede registreringsmetoder er udgifterne i 2000 og før underestimerede. 6) Der er ikke foretaget indberetninger siden 1999. Derfor er 1999-tal anvendt som vejledende udgift. 7) Læsekurser udfaset i 2001 og afløst af fvu. For 2002 udgangspunkt i ARF's årselevtal og standardtaksten i 2002 (55.079 kr. pr. år). Den samlede udgift kan henføres til statslig refusion til amterne, AF's udgifter under aktivrammen til forsikrede ledige samt kommunale udgifter til ikke-forsikrede ledige under lov om aktiv socialpolitik. 8) Ekskl. indtægtsdækket virksomhed. 9) Pga. ændret konteringspraksis har det ikke været muligt at opgøre udgifter for 2000. Derfor er 2001-udgifter anvendt vejledende. Frem til 1999 indeholder udgiftstallet også deltagerbetaling m.v. 10) Direktoratet for FødevarerErhvervs uddannelser.

Figur 3.5

Offentlige udgifter til vok-
senuddannelse, opgjort på
samtlige udgifter og udvalgte
uddannelsesområdeudgifter i
offentligt regi, 1993-2002

Kilde: "Voksenuddannelser i tal 2003", Undervisningsministeriet.

3.6 Udgifter til Statens Uddannelsesstøtte

Der bruges betydelige beløb på Statens Uddannelsesstøtte (SU), omkring 11,3 mia. kr. i 2003. Stipendier udgjorde i 2003 80,5% af udgifterne; resten gik til SU-lån. 77,0% af de samlede udgifter gik til videregående uddannelsesstøtte.

I 2003 lå den samlede tildeling af SU-stipendier og SU-lån på ca. 11,3 mia. kr. Ca. 303.000 personer modtog 9,1 mia. kr. af dette beløb som stipendier (80,5%); resten blev modtaget som lån.

I slutningen af 1988 blev klippekortsystemet introduceret. Reglerne for SU er opdelt efter, hvorvidt støtten tildeles studerende ved en ungdomsuddannelse (uden for klippekortet) eller ved en videregående uddannelse (inden for klippekortet). SU tildeles som stipendium og SU-lån (frivilligt). Der findes en stipendiesats for hjemmeboende og en sats for udeboende studerende, mens lånesatsen er den samme. Lån tildeles i forbindelse med stipendium. For alle uddannelsesstyper gælder, at støttemodtagere tildeles et fribeløb til egenindkomst for hver måned i støtteåret. De unge har altså ret til at have en månedlig indtjening i form af løn.

Fra 1994 til 2003 steg udgiften til Statens Uddannelsesstøtte med 3,6 mia. kr. fra 7,7 mia. kr. til 11,3 mia. kr. Dette kan hovedsagelig forklares ved en stigning i stipendieudgifterne fra 6,5 mia. kr. i 1994 til 9,1 mia. kr. i 2004. Udgiften til

SU-lån steg dog også med 1,2 mia. kr. i perioden.

At udgifterne til stipendier steg, er en naturlig følge af, at bl.a. flere uddannelser blev stipendieberettigede, og at alle forældreafhængige støttemodtagere kunne få et grundstipendium uanset forældrenes indkomst. Desuden betød indsatsen for de unge markant lavere kontanthjælps- og dagpengesatser til unge under 25 år, hvilket fik flere unge til at uddanne sig på stipendier.

Niveauet for SU-lån lå nogenlunde stabilt fra 1994 til 1995. Herefter ses en stigning i udgifterne. I 2003 er udgiften til SU-lån 2,3 mia. kr. Stigningen i låneudgiften fra 1995 til 1996 skyldes bl.a., at lånesatsen steg ekstraordinært som kompensation for en samtidig nedsættelse af stipendiesatsen for hjemmeboende. Fra 1996 valgte også en stigende andel at optage lån.

I 2003 fik den gennemsnitlige SU-støttemodtager ved ungdomsuddannelserne 19.500 kr. i stipendium og 15.700 kr. i lån. For de videregående uddannelser er de tilsvarende gennemsnitsbeløb 37.500 kr. og 20.200 kr.

Tabel 3.6

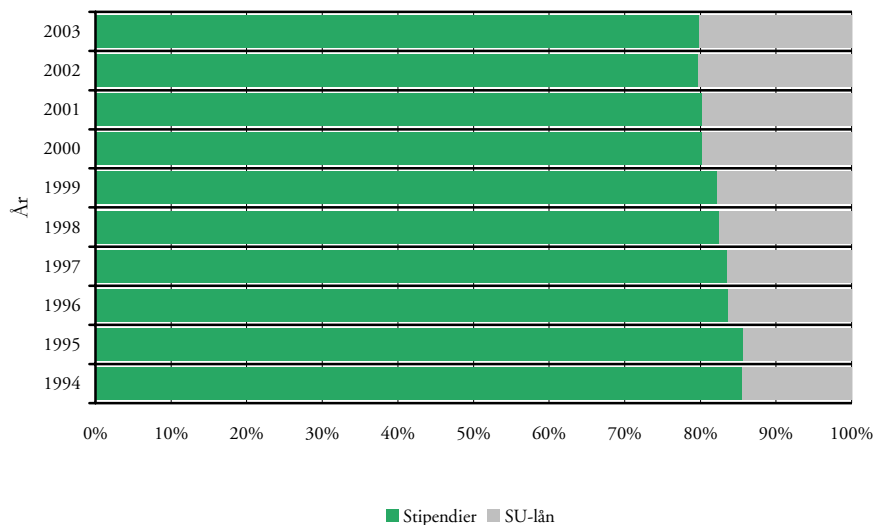
Udgifter til Statens Uddannelsesstøtte, 1994-2003

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Udgifter (2003-priser)										
Tildeling i alt	7,7	7,7	8,6	9,1	9,8	10,1	10,5	11,1	11,3	11,3
Stipendier	6,5	6,6	7,2	7,6	8,0	8,3	8,5	8,9	9,0	9,1
SU-lån	1,1	1,1	1,4	1,5	1,7	1,8	2,1	2,2	2,3	2,3
Heraf:										
Ungdomsuddannelsesstøtte	2,0	1,9	2,1	2,3	2,4	2,5	2,6	2,6	2,6	2,7
Videregående uddannelsesstøtte	5,7	5,7	6,4	6,8	7,2	7,5	7,9	8,5	8,7	8,7
Antal støttemodtagere										
Ungdomsuddannelser	96.200	96.600	112.900	117.000	121.000	118.900	117.400	116.500	116.800	119.400
Videregående uddannelser	135.200	138.800	147.900	157.000	164.400	171.000	177.700	181.600	183.600	183.600
Tildeling pr. støttemodtager (2003-priser)										
Ungdomsuddannelser										
Stipendier	18,0	17,9	16,7	16,9	18,3	18,9	19,2	19,7	19,8	19,5
SU-lån	12,3	11,7	13,6	14,1	15,7	15,5	15,8	16,1	15,8	15,7
Videregående uddannelser										
Stipendier	34,6	34,6	35,7	35,3	35,5	35,3	35,6	36,9	37,3	37,5
SU-lån	16,3	16,3	19,2	18,8	19,0	19,0	19,3	19,9	20,1	20,2

Note: Pga. afrundinger kan der forekomme afvigelser i summerne. Omregnet til 2003-priser.

Figur 3.6

Udgifter til Statens Uddannelsesstøtte (stipendier og SU-lån), 1994-2003

Kilde: "SU-støtte og SU-gæld" diverse udgivelser, SU-Styrelsen.

3.7 Udgifter til forskning

De samlede udgifter til forskning steg konstant fra 1993 til 2002, hvor der blev brugt rundt regnet 34,4 mia. kr. til forskning. Erhvervslivets forskningsudgifter blev mere end fordoblet i perioden.

I 2002 udgjorde de samlede udgifter til forskning ca. 34,4 mia. kr., fordelt på ca. 23,7 mia. kr. fra erhvervslivet (69,0%) og ca. 10,7 mia. kr. fra det offentlige (31,0%).

Fra 1993 til 2002 steg de samlede udgifter til forskning med 85,4%. Erhvervslivets forskningsudgifter steg i samme periode med 119,5%; for de offentlige udgifter ses en stigning i perioden på 37,7%.

Der er betydelig forskel på, hvor stor en andel af de offentlige udgifter der bevilges til de enkelte videnskabelige områder. I 2002 blev der brugt flest penge på det naturvidenskabelige område, ca. 2,9 mia. kr., efterfulgt af det sundhedsvidenskabelige område med ca. 2,6 mia. kr.

I 2002 blev der givet 7.937 mio. kr. til de højere læreanstalter, 2.535 mio. kr. til offentlige forskningsinstitutioner og 195 mio. kr. til den private ikke-erhvervsdrivende sektor.

Den samlede stigning i de offentlige udgifter til forskning dækker over forskellige bevægelser i opgørelsesperioden. Sammenlignes 1993 med 2002, ses, at alle

forskningsfelter havde en stigning i udgifterne.

Den største stigning i de offentlige udgifter fra 1993 til 2002 ses for det samfundsvidenskabelige område med en stigning på 101,3%, efterfulgt af det humanistiske område (inkl. psykologisk/pædagogisk område) med en stigning på 58,0%.

I 2002 var jordbrugs-/veterinærvidenskab det forskningsfelt, der havde de laveste offentlige forskningsudgifter (1.222 mio. kr.).

Det offentliges udgifter til det teknisk videnskabelige forskningsfelt udviste den laveste stigning fra 1993 til 2002; for dette forskningsfelt steg de offentlige udgifter kun med 7,9%.

Tabel 3.7

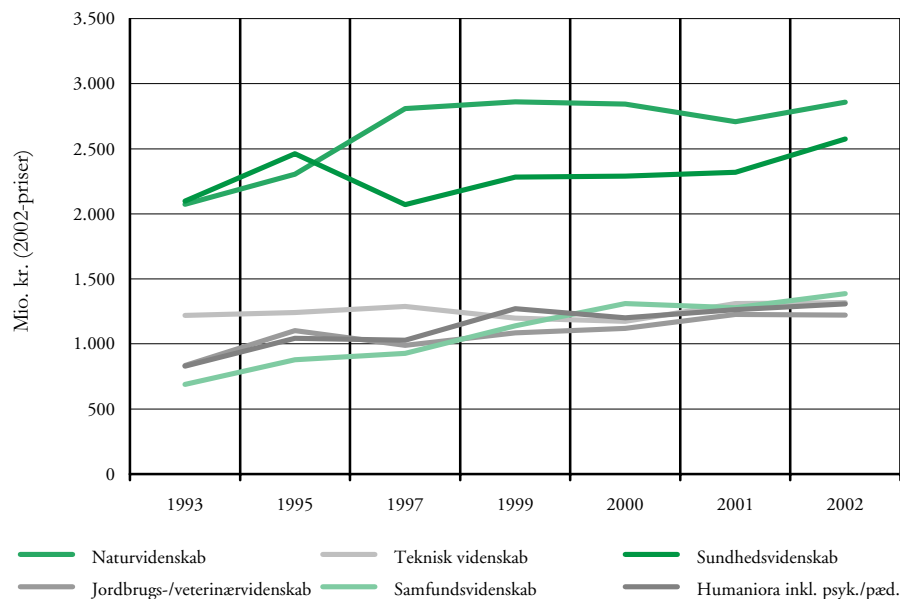
Private og offentlige udgifter til forskning, fordelt på sektorer og forskningsfelt, 1993–2002

	1993	1995	1997	1999	2000	2001	2002
Udgifter (2002-priser)				Mio. kr.			
Udgifter i alt	18.570	21.193	23.625	28.034	.	32.171	34.431
Offentlige udgifter i alt	7.744	9.032	9.109	9.835	9.940	10.108	10.667
Højere læreanstalter	4.244	5.197	5.995	6.438	7.011	7.203	7.937
Offentlige forskningsinstitutioner	3.308	3.606	2.915	3.125	2.701	2.698	2.535
Privat ikke-erhvervsdrivende sektor	192	229	199	272	228	207	195
Erhvervslivets udgifter i alt	10.826	12.161	14.516	18.199	.	22.063	23.764
Offentlige udgifter, fordelt på forskningsfelt	7.743	9.032	9.110	9.835	9.939	10.106	10.668
Naturvidenskab	2.073	2.305	2.809	2.860	2.844	2.707	2.859
Teknisk videnskab	1.221	1.243	1.289	1.199	1.173	1.311	1.318
Sundhedsvidenskab	2.098	2.463	2.070	2.283	2.290	2.319	2.574
Jordbrugs-/veterinærvidenskab	834	1.101	988	1.084	1.119	1.227	1.222
Samfundsvidenskab	689	878	927	1.138	1.312	1.278	1.387
Humaniora inkl. psyk./pæd.	828	1.042	1.027	1.271	1.201	1.264	1.308

Note: Summerne kan afvige pga. afrundinger.

Figur 3.7

Offentlige udgifter til forskning, fordelt på forskningsfelt, 1993–2002

Kilde: ”Forskning og udviklingsarbejde i den offentlige sektor Forskningsstatistik 2002” og ”Erhvervslivets forskning og udviklingsarbejde Forskningsstatistik 2002”, Dansk Center for Forskningsanalyse Aarhus Universitet.

3.8 Fortrolighed med avanceret computerbrug i Danmark og i udvalgte lande

Danmark ligger i den bedre ende af midterfeltet i denne undersøgelse af fortrolighed med avanceret computerbrug i PISA-landene. Forskellen mellem pigers og drenges færdigheder i avanceret computerbrug er både internationalt og i Danmark betydelig.

Avanceret computerbrug defineres i PISA 2003 bl.a. som evnen til at konstruere programmer og hjemmesider samt evnen til at bruge regneark. Deltagerne i undersøgelsen er de 15-årige uddannelsessøgende. Danmark markerer sig i den øvre del af midterfeltet. Der er en betydelig overvægt af drenge, der er fortrolige med avanceret computerbrug.

Tabellen viser et konstrueret indeks, som opsummerer det samlede niveau for færdigheder med avanceret computerbrug i PISA-landene. Indekset er beregnet således, at gennemsnittet for OECD-landene er 0, og standardafvigelsen er 1. Lands-gennemsnittet er beregnet på baggrund af data fra PISA 2003, og forskellen mellem drenge og piger er udregnet som drengenes udsagn om egne evner ved brug af computer minus pigernes udsagn om brug af computer. Disse data er således et udtryk for den enkelte unges vurdering af egne evner.

Sverige, USA, Island, Canada og Østrig placerer sig helt i toppen af indekset. Mens Danmark ligger i den bedre ende af midterfeltet sammen med Tyskland,

Schweiz og Belgien. Endelig følger lande som Irland, Portugal, Ungarn og Grækenland, inden de baltiske lande og bl.a. Mexico og Tyrkiet ligger i den anden ende.

Forskellene mellem drenge og pigers færdigheder i avanceret computerbrug er både internationalt (simpelt gennemsnit) og i Danmark betydelige. Kønsforskellen i Danmark viser sig at være mindst på andre mindre komplicerede computerfærdigheder og størst på det avancerede brug (0.88), som det ses af tabellen.

Kønsforskellen i Danmark (0.88) er den største sammen med Island (0.88) og Finland (0.90) med hensyn til fortrolighed med avanceret computerbrug. Generelt er de nordiske lande (uden Norge, der ikke deltog i undersøgelsen) karakteriseret ved stor forskel mellem kønnenes avancerede brug.

Tabel 3.8

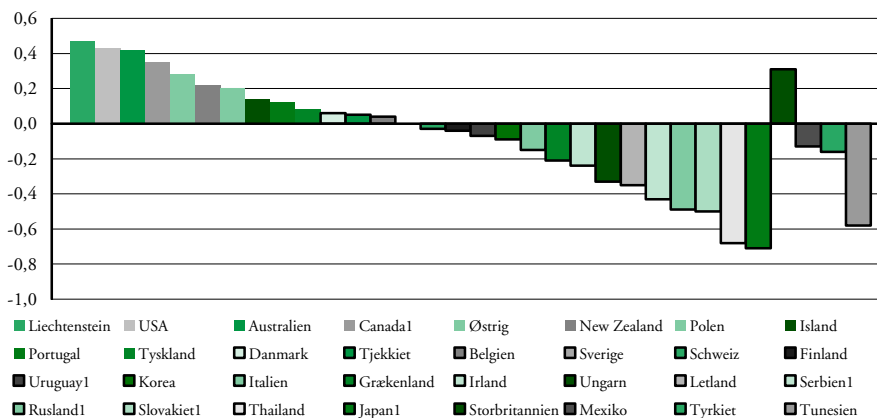
Fortrolighed med avanceret
computerbrug i PISA-landene
PISA - 2003

Lands gennemsnittene er beregnet på baggrund af de officielle PISA, 2003 data. Forskellen mellem piger og drenge fortrolighed med avanceret computerbrug er beregnet som drengenes færdighedsniveau minus pigernes færdighedsniveau.
Note: Lande markeret med 1, har en forholdsvis lav svarprocent (80-90%), men er medtaget i rangordningen.

	Alle Andel fortrolige ift. OECD gnsn. på 0	Forskel - drenge-piger Forskel i fortrolighed
Liechtenstein	0,47	0,78
USA	0,43	0,23
Australien	0,42	0,46
Canada 1	0,35	0,52
Østrig	0,28	0,41
New Zealand	0,22	0,35
Polen	0,20	0,62
Island	0,14	0,88
Portugal	0,12	0,53
Tyskland	0,08	0,70
Danmark	0,06	0,88
Tjekkiet	0,05	0,70
Belgien	0,04	0,47
Sverige	0,00	0,72
Schweiz	-0,03	0,69
Finland	-0,04	0,90
Uruguay 1	-0,07	0,24
Korea	-0,09	0,20
Italien	-0,15	0,48
Grækenland	-0,21	0,49
Irland	-0,24	0,10
Ungarn	-0,33	0,48
Letland	-0,35	0,63
Serbien 1	-0,43	0,38
Rusland 1	-0,49	0,45
Slovakiet 1	-0,50	0,54
Thailand	-0,68	-0,01
Japan 1	-0,71	0,09
Storbritannien	0,31	0,45
Mexiko	-0,13	0,16
Tyrkiet	-0,16	0,20
Tunesien	-0,58	0,38

Figur 3.8

Fortrolighed med avanceret
computerbrug i PISA-landene
(alle) - 2003

Kilde: PISA 2003 - Danske unge i en international sammenligning og supplerende data indhentet fra Beatrice Schindler Ranvid, AKF, PISA 2003, figur 9.6.

3.9 Antal uddannelsessteder

I 2003 var der i alt registreret 3.556 uddannelsessteder i Danmark. Af disse udgjorde grundskolerne alene 68,1%.

I 2003 var der registreret 3.556 uddannelsessteder i Danmark.

I 2003 var der 2.420 grundskoler, hvilket svarer til 68,1% af alle registrerede uddannelsessteder i Danmark. Folkeskolerne udgjorde 70,5% af grundskolerne, de selvejende private skoler 19,4% og efterskolerne 10,1%.

Sammenlignes 1994 med 2003, ses ikke den store forskel i antallet af folkeskoler. I 2003 var der i alt 1.707 folkeskoler mod 1.696 i 1994.

For de selvejende private grundskoler ses også et stigende antal skoler. Fra 1994 til 2003 steg antallet af skoler med 12,2%, og i 2003 var der i alt 469 selvejende private skoler.

Også for efterskolerne ses en stigning i antallet af skoler fra 1994 til 2003 (stigningen svarer til 9,4%). Fra 1999 til 2000 faldt antallet af efterskoler med 15 skoler. I 2003 var der i alt 244 efterskoler.

I 2003 var der 152 gymnasier, hf-kurser og studenterkurser. Heraf var 23 selv-

ejende private skoler (udgjorde 15,1%).

Antallet af erhvervsskoler m.v. (inkl. afdelinger) var 283 i 2003. Af disse var ca. 57% handels- og tekniske skoler, ca. 14% var social- og sundhedsskoler, og 16% var landbrugs-, husholdnings- og levnedsmiddelskoler.

I 2003 var der registreret 210 videregående uddannelsesinstitutioner (inkl. universitetslovsinstitutioner og afdelinger). I 1994 var tallet 199 institutioner.

Antallet af lærerseminarier var ca. 20 fra 1994 til 2003. For sygeplejerskeskolerne ses et fald, her fra 26 til 21 skoler (flere har indgået CVU-samarbejde).

For de øvrige uddannelsessteder ses et fald i antallet af skoler fra 1994 til 2003, fra 540 til 491 skoler. Faldet skyldes især folkehøjskoler, produktionsskoler og daghøjskoler. Til gengæld steg antallet af VUC-centre fra 81 til 120 i perioden.

I 2003 var der i alt 31 AMU-centre (inkl. Landtransportskolen) mod 39 i 1994. I 2003 var der 105 daghøjskoler, i 1994 i alt 175.

Tabel 3.9

Antallet af registrerede uddannelsessteder i Danmark, opgjort pr. 1. juni, 1994–2003

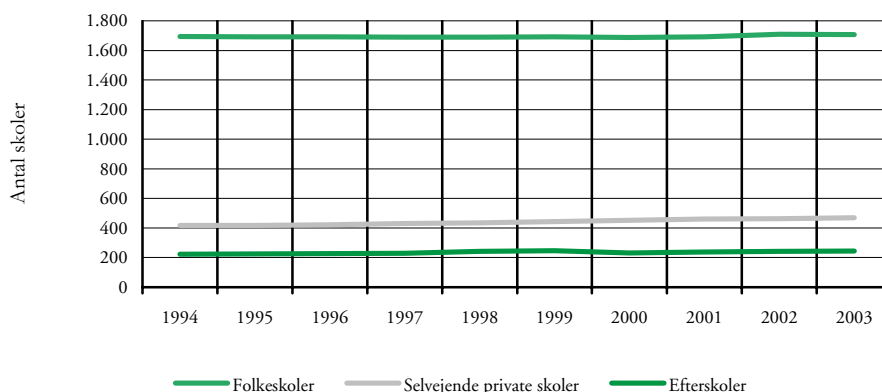
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Antal registrerede uddannelsessteder										
Uddannelsessteder i alt	3.512	3.501	3.539	3.539	3.537	3.534	3.495	3.470	3.496	3.556
Grundskoler 1)	2.336	2.333	2.338	2.348	2.364	2.381	2.370	2.391	2.413	2.420
Heraf: Folkeskoler	1.695	1.693	1.691	1.689	1.689	1.693	1.688	1.693	1.709	1.707
Selvejende private skoler	418	416	421	429	434	442	451	460	463	469
Efterskoler	223	224	226	230	241	246	231	238	241	244
Gymnasier, hf- og studenterkurser 2)	152	151	151	150	150	150	150	150	150	152
Heraf: Selvejende private skoler	22	22	22	21	21	21	21	22	22	23
Erhvervsskoler m.v.	285	282	290	287	279	278	271	269	265	283
Heraf: Handels- og tekniske skoler 3)	143	143	142	142	140	139	140	141	141	160
Landbrugs-, husholdnings- og levedsmiddelskoler	56	55	55	53	51	52	47	47	46	46
Sundhedsuddannelsesskoler	40	39	40	39	38	37	37	38	39	39
Heraf: Social- og sundhedsskoler	33	32	32	31	30	29	29	30	31	31
Videregående uddannelsesinstitutioner 3)	199	199	200	195	194	189	190	197	205	210
Heraf: Lærerseminarier	20	20	20	20	20	19	19	20	20	20
Pædagogseminarier	33	34	34	34	33	33	34	36	38	38
Sygeplejerskeskoler	26	26	26	25	23	21	21	21	21	21
Øvrige uddannelsessteder	540	536	560	559	550	536	514	463	463	491
Heraf: VUC-centre 4)	81	81	82	82	82	82	84	84	83	120
AMU-centre og landtransport	39	39	33	32	29	29	28	22	27	31
Forvaltningsskoler	28	28	28	29	29	29	29	28	29	29
Folkehøjskoler (inkl. ungdomshøjskoler)	103	105	104	102	101	103	95	84	85	86
Produktionsskoler	117	109	107	109	107	106	107	97	97	100
Daghejskoler	175	174	194	190	186	171	162	123	122	105
Fri ungdomsuddannelsesskoler 5)	1	4	16	18	20	20	19	19	20	20

Note: Søgt klassificeret efter højeste uddannelsesniveau. Undtaget er dog erhvervsskoler m.v., som henviser til ungdomsuddannelse, selv om en række skoler udbyder korte videregående uddannelser. Nogle institutioner kan have flere institutionstyper på en adresse, fx lærerseminarier og pædagogseminarier, og er derfor registreret 2 steder.

- 1) Ekskl. specialskoler for børn og voksne, sprogskoler og kommunale ungdomsskoler.
- 2) Ekskl. hf på seminarierne, som indgår i lærerseminarierne.
- 3) Inkl. Danmarks Statistiks registrering af afdelinger under hovedskolerne. For handels- og tekniske skoler er det i 2003 ekskl. 26 hovedskoler, som ligger på samme adresse som en afdeling.
- 4) Fra 2003 inkl. 10 nyoprettede statsfængsler.
- 5) Status som fri ungdomsuddannelse (fuu), fx skolen for økologiske igangsættere. En række skoler udbød også fuu, men skolerne er registreret efter hovedformål under fx folkehøjskoler, håndarbejds-skoler m.v. Uddannelsen er nedlagt.

Figur 3.9

Antallet af registrerede folkeskoler, selvejende private skoler og efterskoler i Danmark, opgjort pr. 1. juni, 1994–2003

Kilde: "Institutionsregisteret", Danmarks Statistik samt beregninger fra UNI•C Statistik & Analyse.

3.10 Elev/lærerratio og normalklassekvotient

Der er flest elever pr. lærer ved 1-årig hhx og erhvervsuddannelsernes merkantile uddannelser. I 2003 var der på disse uddannelser hhv. 14,1 og 12,6 elev pr. lærer. For de erhvervsfaglige tekniske uddannelser var der 8,7 elever pr. lærer.

I 2002 udgjorde elev/lærerratioen i folkeskolen 10,8 mod en ratio på 11,4 for de frie grundskoler. Fra 1997 til 2000 steg elev/lærerratioen i folkeskolen fra 10,6 til 10,8 (for folkeskolen findes ikke tal før 1997). I de frie grundskoler lå elev/lærerratioen stabilt mellem 11,3 og 11,4. I 1994 var den dog 11,7.

Normalklassekvotienten angiver antal elever i en klasse, der modtager såkaldt almindelig undervisning. Det betyder, at rene specialklasser ikke indgår i normalklassekvotienten. I folkeskolen var der i 2003 gennemsnitligt 19,9 børn i klassen. For de frie grundskoler var normalklassekvotienten i samme år lavere (17,2).

I 2000 var elev/lærerratioen ved de almen-gymnasiale uddannelser 8,6. Elev/lærerratioen har for det samlede almen-gymnasiale område udvist et fald i perioden - i 1994 var den 9,0.

For det almen-gymnasiale område ses tillige, at normalklassekvotienten i 2003 var højst for gymnasiet med 24,3, hvor kvotienten for hf og studentkurser lå på hhv. 23,4 og 20,2. Sammenlignes 1994 med 2003, ses, at for hf faldt normalklassekvo-

ten med 2,3. For studentkurser ses en næsten konstant stigning i normalklassekvotienten fra 1995 til 2001. Sammenlignes 1994 med 2003, ses en stigning på 1,7 elever flere i hver klasse.

I 2003 var elev/lærerratioen for 1-årig hhx 14,1 mod 11,6 i 1994. For den fler-årige hhx var elev/lærerratioen 11,9 mod 13,7 i 1994.

I 2003 var ratioen for htx 8,6 mod 7,4 i 1994. Htx var den uddannelse af de erhvervs-gymnasiale uddannelser, der havde den laveste elev/lærerratio.

For de erhvervsfaglige uddannelser (merkantile og tekniske erhvervsuddannelser) varierer elev/lærerratioen en del efter skole- og uddannelsestype.

På de merkantile uddannelser var der i 2003 12,6 elever pr. lærer; samme tal ses i 1994. På de tekniske uddannelser m.v. udgjorde elev/lærerratioen i 2003 8,7 mod 8,4 i 1994.

I de seneste år ses, for de erhvervsfaglige merkantile uddannelser, en stigning i elev/lærerratioen.

Tabel 3.10

Elev/lærerratio og normal-klassekvotient, opgjort for folkeskolen, de frie grundskoler, gymnasiale uddannelser, merkantile og tekniske uddannelser m.v., 1994–2003

Note: Elev/lærerratio er beregnet ud fra det samlede antal lærerårsværk, dvs. én lærer på fuld tid i ét undervisningsår. Normalklassekvotienter er det gennemsnitlige indberettede antal elever/klasse, ekskl. specialklasser. Eks.: 1994 svarer til undervisningsåret 1994/95. For det almengymnasiale område findes ikke nyere tal end frem til år 2000.

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Elev/lærerratio										
Grundskolen 1)										
Folkeskolen	.	.	.	10,6	10,5	10,7	10,7	10,6	10,8	.
Frie grundskoler	11,7	11,3	11,3	11,3	11,4	11,4	11,3	11,3	11,4	.
Ungdomsuddannelser										
Almengymnasiale uddannelser	9,0	9,0	8,9	8,7	8,7	8,6	8,6	.	.	.
Højere handelseksamen flerårig (hhx)	13,7	13,7	13,7	11,4	11,0	11,1	11,3	11,9	11,5	11,9 3)
1-årig højere handelseksamen (hhx)	11,6	11,6	11,7	12,8	13,0	13,1	13,6	14,1	13,8	14,1 3)
Højere teknisk eksamen (htx)	7,4	7,4	8,1	7,9	7,6	7,6	7,9	8,5	8,0	8,6 3)
Erhvervsfaglige merkantile uddannelser 2)	12,6	11,9	11,7	11,9	11,7	11,8	12,1	12,4	12,3	12,6 3)
Erhvervsfaglige tekniske uddannelser m.v. 2)	8,4	8,0	8,2	8,4	8,2	8,2	8,4	8,7	8,4	8,7 3)
Normalklassekvotient										
Grundskolen 1)										
Folkeskolen	18,5	18,5	18,6	18,8	18,9	19,1	19,0	19,4	19,7	19,9
Frie grundskoler	16,8	17,0	16,8	16,8	17,0	17,0	16,8	16,8	17,6	17,2
Almengymnasiale uddannelser										
Gymnasiet	24,8	24,4	24,1	23,9	24,1	24,2	24,2	24,9	23,7	24,3
Hf	25,7	25,5	24,9	24,7	24,6	24,3	24,5	23,1	21,4	23,4
Studenterkurser	18,5	16,3	17,0	17,0	17,5	20,8	21,7	21,4	18,5	20,2

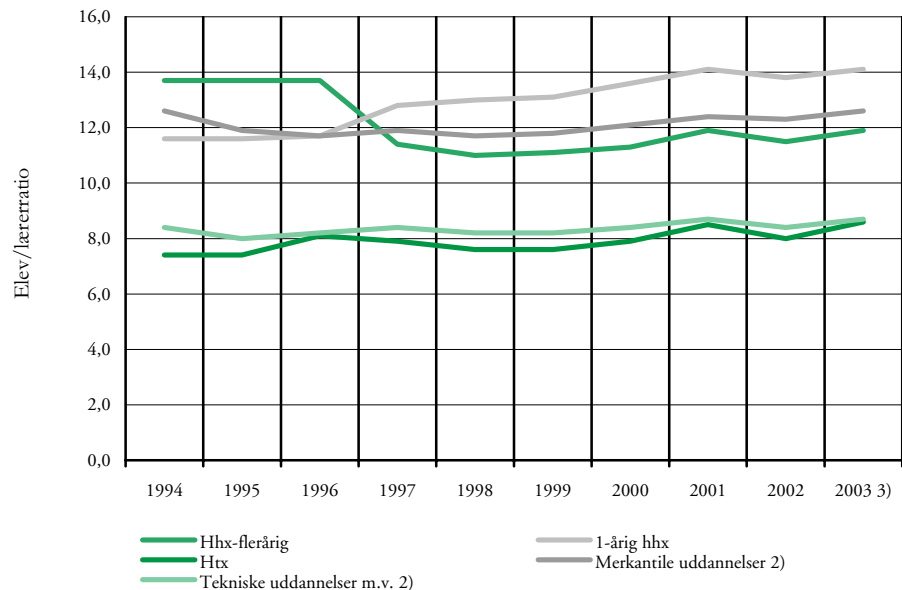
1) Ekskl. efterskoler.

2) Omfatter både grundforløb (før 1999: 1.+2. skoleperiode) og hovedforløb på merkantile og tekniske uddannelser.

3) Budgettal taget fra Finansloven.

Figur 3.10

Elev/lærerratio, opgjort for erhvervs-gymnasiale uddannelser, merkantile og tekniske uddannelser, 1994–2003

Kilde: Beregninger baseret på indberetning fra skolerne til UNI•C Statistik & Analyse samt Finansloven for beregninger for de erhvervs-gymnasiale uddannelser og de erhvervsfaglige uddannelser.

4. Elevbevægelser

Med *elevbevægelser* menes, hvor mange personer der starter på en uddannelse, hvor mange der er under uddannelse, og hvor mange der fuldfører eller afbryder en uddannelse. Der opgøres tillige overgange mellem de forskellige uddannelsesniveauer.

Elevbevægelser er et statistikområde, hvor der er relativt mange og gode grundoplysninger, og derfor også en række beregnede modeltal.

Nøgletal for antal elever på forskellige uddannelsesniveauer er interessante på baggrund af den demografiske udvikling. Dvs. at faldet i ungdomsårgangenes størrelse naturligt påvirker elevtallene på de forskellige uddannelsesområder.

Opgørelserne over tosprogede elever og elever i vidtgående specialundervisning er særskilte opgørelser for grundskoleområdet, da disse elever normalt kræver ekstra ressourcer.

Et centralt nøgletal er den forventede samlede uddannelsestid for et barn, som starter i 1. klasse. Her ses, hvor længe den

unge i gennemsnit kan forvente at være i uddannelsessystemet.

Der er ofte fokus på, hvor stor en andel af de unge der fortsætter på samme eller højere uddannelsesstrin, med særlig interesse for elevfordelingen mellem hhv. de gymnasiale og de erhvervsfaglige uddannelser.

Interessant er det også at se fordelingen af ansøgere og optagne til forskellige fagområder inden for de erhvervsrettede videregående uddannelser.

Ventetider før påbegyndelse af uddannelserne og faktiske studietider er også meget brugte nøgletal, bl.a. set i lyset af debatten om, at danske unge er relativt gamle, når de forlader uddannelsessystemet.

Endelig er de summariske fuldførelsesfrekvenser for uddannelsesniveauerne genstand for stor opmærksomhed.

4.1 Antal elever og studerende

Set over en 10-årig periode er antallet af elever og studerende nu det højeste. Pr. 1. oktober 2003 var ca. 1,134 mio. personer under uddannelse. Det svarer til, at ca. hver femte person i Danmark var i et uddannelsesforløb. Ca. 221.800 elever var i gang med en ungdomsuddannelse og ca. 202.300 studerende på en videregående uddannelse. Heraf var ca. 108.900 personer i gang med en bachelor- eller kandidatuddannelse.

Pr. 1. oktober 2003 var 1,134 mio. personer under uddannelse i Danmark, hvilket svarer til, at ca. hver femte person i den danske befolkning var under uddannelse (ekskl. voksen- og efteruddannelser m.v.). Årgangenes størrelse påvirker elevtallets størrelse, specielt i grundskolen og på ungdomsuddannelserne, men også overgangsfrekvenser er afgørende.

I 2003 fordelte bestanden sig med: 62,6% i grundskolen (inkl. børnehaveklassen og ikke-kompetencegivende uddannelser), 19,6% på ungdomsuddannelserne og 17,8% på videregående uddannelser. En stigende andel af den samlede bestand var i gang med en videregående uddannelse (16,3% i 1994).

I 2003 var der ca. 704.200 elever i grundskolen. Heraf gik 22,3% i 8.-10. klasse. I 1994 udgjorde de 27,0% af bestanden.

Samlet gik der ca. 221.800 elever på en ungdomsuddannelse i 2003, heraf ca. 119.000 elever på erhvervsfaglige uddannelser. På de almen- og erhvervsgymnasiale uddannelser var der ca. 102.800 elever; heraf var ca. 68.600 i gang med en almen- og ca. 34.200 med en erhvervsgymnasial ud-

erhvervsgymnasial uddannelse. Fra 1994 til 2001 faldt elevtallet på det almen- og erhvervsgymnasiale område konstant med 9,2%. De erhvervsgymnasiale uddannelsers elevtal varierede svagt over tid.

I 2003 læste ca. 202.300 personer på en videregående uddannelse. Over ti år steg antallet af studerende med 27,0%.

Antallet af studerende på de korte videregående uddannelser steg fra ca. 15.600 i 1994 til ca. 17.500 i 2003. I 2003 udgjorde studerende på professionsbacheloruddannelserne hele 32,4% af de studerende på de videregående uddannelser, og fra 1994 til 2003 steg antallet med 45,4% fra ca. 45.200 til ca. 65.700 studerende.

Antal af studerende i gang med en kandidatuddannelse faldt i en periode pga. en strukturomlægning af området. I dag påbegyndes næsten alle kandidatuddannelserne først efter en fuldført bachelorgrad. I 2003 var ca. 108.900 studerende i gang med en bachelor- eller kandidatuddannelse. I 1994 var tallet ca. 90.300 (en stigning på 20,5%). Ca. 4.900 personer i 2003 i gang med en ph.d.-uddannelse.

Tabel 4.1

Antal elever/studerende, fordelt på uddannelsesniveauer, 1994-2003

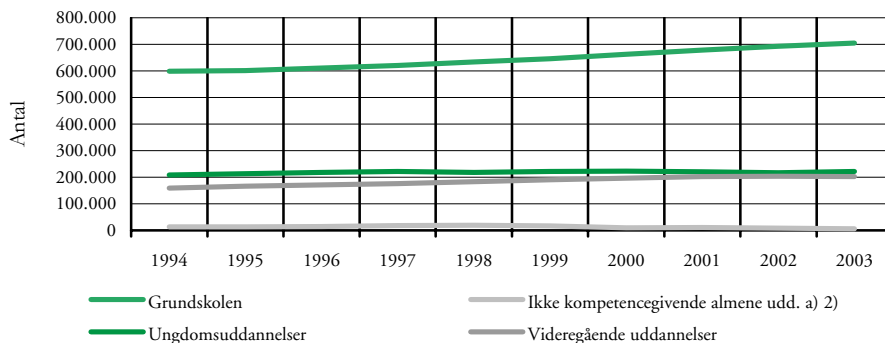
1)	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	Antal									
I alt	979.243	992.904	1.013.127	1.036.693	1.054.243	1.074.664	1.092.154	1.111.616	1.122.612	1.134.028
Grundskolen i alt	598.968	601.351	610.260	620.833	634.197	645.726	662.117	678.740	692.672	704.238
Børnehaveklasse til 7. klasse a)	437.446	447.343	461.601	476.658	490.990	504.195	515.800	530.262	539.471	547.285
Grundskole, 8.-10. klasse	161.522	154.008	148.659	144.175	143.207	141.531	146.317	148.478	153.201	156.953
Ikke kompetencegivende almene udd. a) 2)	13.074	12.766	13.953	17.635	19.012	17.203	10.199	10.253	8.573	5.677
Ungdomsuddannelser i alt	207.861	212.931	218.090	221.911	218.098	221.721	222.852	220.413	217.332	221.764
Almengymnasiale uddannelser	75.535	74.260	73.784	71.634	67.581	65.353	64.481	64.417	65.650	68.618
Erhvervs-gymnasiale uddannelser 3)	33.417	32.629	33.243	33.564	32.465	33.010	32.896	33.620	33.813	34.162
Erhvervsfaglige udd., grundforløb m.v. 4)	20.378	22.920	24.332	29.827	32.695	35.528	41.005	40.847	40.499	42.034
Erhvervsfaglige uddannelser, hovedforløb	78.531	83.122	86.731	86.886	85.357	87.830	84.470	81.529	77.370	76.950
Videregående uddannelser i alt	159.340	165.856	170.824	176.314	182.936	190.014	196.986	202.210	204.035	202.349
Korte videregående uddannelser	15.618	15.071	15.046	15.669	16.191	17.505	19.662	20.172	19.052	17.515
Professionsbacheloruddannelser	45.164	51.338	53.954	56.941	59.645	61.802	63.333	64.579	65.950	65.656
Bacheloruddannelser	30.959	33.393	36.522	40.216	43.397	46.159	47.645	49.907	50.076	51.649
Øvrige mellemlange videregående udd.	4.065	3.882	3.855	3.492	3.323	3.234	3.668	4.365	4.811	5.403
Kandidatuddannelser 5)	59.369	57.772	56.881	55.291	55.606	56.491	57.741	58.211	59.311	57.236
Ph.d. m.v.	4.165	4.400	4.566	4.705	4.774	4.823	4.937	4.976	4.835	4.890

Note: Opgjort pr. 1. oktober i året.

a) Tallet i 2000 er skønnet. 1) 2003 er p.t. det seneste indberetningsår, og derfor bør tallene betragtes som foreløbige. 2) Som følge af forsøg, allerede fra 1999 forud for eud-reformen i 2001, faldt tilgangen til hi og ti. Den fri ungdomsuddannelse blev afviklet med virkning fra udgangen af 2002, men forblev dog i kraft for allerede indgåede uddannelsesaftaler. 3) I 1998 og 1999 er indberetningerne fra institutionerne til Danmarks Statistik for adgangseksamen til ingeniøruddannelsen mangelfulde, og fra DTU mangler helt indberetning af elever fra 1996 til 2003. 4) Fra 1994 til 1997 var der problemer med registreringerne af fuldførte og afbrudte forløb. En del af de afbrudte forløb blev fejlagtigt registreret som fuldførte forløb. Fra midten af 1996 blev indgangsforløbet hg til merkantil-eud ændret, således at eleverne kunne forlænge det 1-årige indgangsforløb til et 2-årigt forløb efterfulgt af praktik med kortere skoleophold end tidligere. Pr. 1. januar 2001 trådte den ny eud-reform i kraft, hvor 1. og 2. skoleperiode blev afløst af et grundforløb med 7 indgange, men allerede fra 1999 blev der kørt forsøg med denne struktur. Grundforløbets gennemførelsestid kan variere fra 20-60 uger. Med reformens indførelse begynder de elever, der før startede på hi og ti, direkte på grundforløbet; derfor stiger tilgangen hertil. De seneste år er antallet af afbrud på grundforløb højt. Det skyldes, at den afklaring, der tidligere foregik på hi/ti, nu foregår på grundforløbet. Tallene indeholder såvel elever, der kommer via skolevejen, som elever, der har en uddannelsesaftale. Elever, der kommer via praktikevejen, bliver derfor registreret på deres valgte uddannelse. En ny lov om social- og sundhedsuddannelserne trådte i kraft 1. januar 2002, det betyder, at indgangsåret nu er afløst af et grundforløb, som nu varer 20-40 uger. Med eud-reformen i 2001 blev indgangsforløbet erstattet af et grundforløb. 5) Kandidatuddannelserne indeholder fortsat få udelte kandidatuddannelser. Pga. mangelfuld indberetning i 2003 fra Københavns Universitet er tilgangen til humaniora, samfunds- og naturvidenskab ca. 1/3 mindre end i 2002.

Figur 4.1

Antal elever/studerende, fordelt på uddannelsesniveauer, 1994-2003

Kilde: Danmarks Statistik, egne modelberegninger foretaget af UNI•C Statistik & Analyse samt tal for grundskolestatistikken fra UNI•C Statistik & Analyse.

4.2 15-34-årige under uddannelse

I 2003 var noget over en tredjedel af de 15-34-årige under uddannelse. Overordnet er andelen stigende for alle aldersgrupper. Hovedparten af de 15-19-årige var i gang med en uddannelse, i alt 82,5%. Andelen af kvinder under uddannelse var konstant højere end andelen af mænd under uddannelse.

I 2003 var over en tredjedel af alle 15-34-årige under uddannelse. Blandt de 15-19-årige var hovedparten, omkring otte ud af ti, i gang med en uddannelse. Tallene er ekskl. voksen- og efteruddannelse.

Af de 20-24-årige var 43,9% under uddannelse i 2003, og af de 25-29-årige var 23,6% i et uddannelsesforløb. I den ældste gruppe, de 30-34-årige, var 7,8% fortsat under uddannelse.

I dag afslutter mange først en ungdomsuddannelse efter det fyldte tyvende år. Herefter fortsætter en stigende andel på en videregående uddannelse, nogle efter en pause. Mange uddannelsessøgende når derfor op i 20'erne, og for en dels vedkommende i 30'erne, før uddannelsen afsluttes.

I international sammenhæng er danskerne relativt gamle, før de forlader uddannelsessystemet. Danske børn starter sent i skolen i forhold til børn i andre lande, mange børn tager 10. klasse med, og mange elever får en ungdomsuddannelse og en videregående uddannelse. Som nævnt vælger nogle også at holde et eller

flere års pause, ligesom nogle vælger at skifte studium i uddannelsesforløbet.

Tendensen er, at andelen af uddannelsessøgende i alle de viste aldersgrupper har været stigende siden 1994. Mest steg andelen af uddannelsessøgende blandt de 20-24-årige, 10,5 procentpoint fra 1994 til 2003. Mindst steg gruppen af 30-34-årige uddannelsessøgende (stigning på 2,6 procentpoint). Stigningen blandt de 25-29-årige udgjorde 9,7 procentpoint.

Tidligere undersøgelser viser, at i slutningen af 1980'erne og først i 1990'erne var der en ligelig fordeling af mænd og kvinder, der var i gang med en uddannelse. Dette billede er ændret. I 2003 var 38,5% af kvinderne i aldersgruppen 15-34-årige under uddannelse mod 34,8% af mændene.

For de 15-19-årige er andelen nogenlunde identiske for de to køn, men for fx aldersgruppen 20-24-årige er der stor forskel. Her udgjorde kvinderne under uddannelse i 2003 48,3% mod mændenes andel på 39,6%, primært fordi kvinder vælger længere uddannelsesforløb.

Tabel 4.2

Andel af 15-34-årige under uddannelse, fordelt på køn og aldersgrupper, 1994–2003

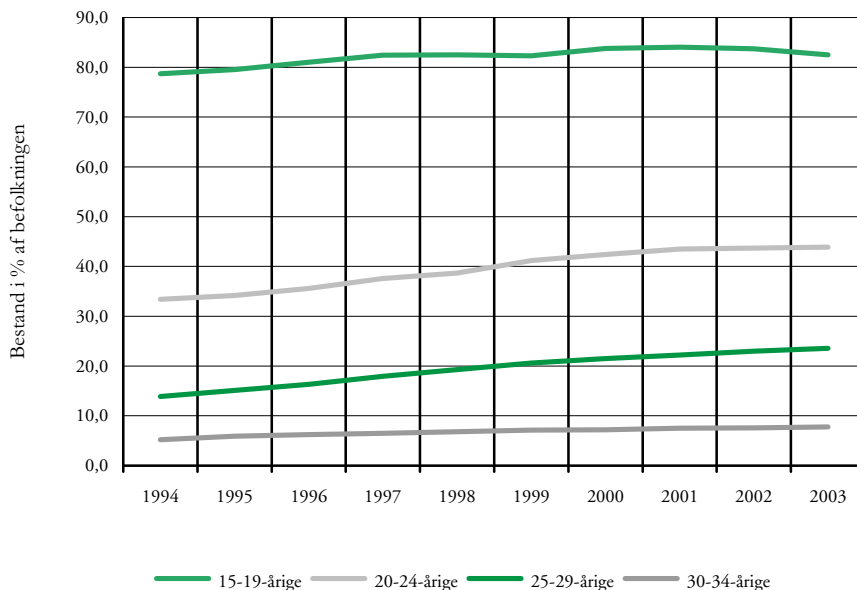
Note: Uddannelsessøgende er opgjort på alle uddannelsesniveauer (ekskl. voksen- og efteruddannelse). De uddannelsessøgende er målt pr. 1. oktober. 7-14-årige er ikke medtaget, da stort set alle går i grundskolen.

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	%									
I alt 15-34-årige	30,5	30,9	31,5	32,4	32,9	33,8	34,7	35,7	36,2	36,6
15-19-årige	78,7	79,5	81,0	82,4	82,5	82,3	83,8	84,0	83,7	82,5
20-24-årige	33,4	34,2	35,6	37,6	38,7	41,2	42,4	43,5	43,7	43,9
25-29-årige	13,9	15,1	16,3	17,9	19,3	20,6	21,5	22,2	23,0	23,6
30-34-årige	5,2	5,9	6,2	6,5	6,8	7,1	7,2	7,5	7,6	7,8
Mænd	30,0	30,2	30,6	31,3	31,6	32,4	33,2	34,0	34,5	34,8
15-19-årige	79,0	79,8	81,2	82,5	82,6	82,3	83,7	83,8	83,4	82,0
20-24-årige	32,6	33,3	34,6	36,0	36,3	38,5	39,4	39,7	39,8	39,6
25-29-årige	12,8	13,7	14,7	16,1	17,4	18,7	19,5	20,2	20,8	21,3
30-34-årige	4,9	5,2	5,4	5,6	5,9	6,1	6,2	6,4	6,6	6,8
Kvinder	31,1	31,7	32,4	33,6	34,3	35,3	36,3	37,5	38,0	38,5
15-19-årige	78,4	79,1	80,7	82,3	82,3	82,2	83,9	84,1	84,0	83,0
20-24-årige	34,3	35,1	36,7	39,3	41,0	44,0	45,4	47,4	47,7	48,3
25-29-årige	15,0	16,6	18,0	19,8	21,1	22,4	23,4	24,3	25,2	25,9
30-34-årige	5,6	6,6	7,1	7,4	7,8	8,1	8,2	8,5	8,6	8,8

Anm.: Se noter om indberetningsmangler under tabel 4.1. Disse forhold påvirker naturligvis procentandelene i denne tabel.

Figur 4.2

Andel af 15-34-årige under uddannelse, fordelt på aldersgrupper, 1994–2003

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger fra UNI•C Statistik & Analyse.

4.3 Forventet uddannelsestid

Et barn, der i 2003 påbegyndte grundskolens 1. klasse, forventes at være i uddannelsessystemet i 14,5 år. Nogle vil få mindre uddannelse og andre meget mere. Den forventede, samlede tid til uddannelse steg fra 1994 til 2003 med 0,2 år. I 2003 forventedes pigerne at forblive 14,8 år i uddannelsessystemet og drengene 14,2 år.

Et barn, der i 2003 påbegyndte grundskolens 1. klasse, forventes at blive i uddannelsessystemet i 14,5 år. Tendensen er en svagt stigende tid i uddannelsessystemet.

Beregningen af den samlede, forventede tid til uddannelse er en gennemsnitsberegning. Nogle unge får aldrig 14,5 år i uddannelsessystemet, og andre får langt flere år under uddannelse.

Tallet dækker al uddannelse, uanset om de unge fuldfører, afbryder eller skifter uddannelse. Voksen- og efteruddannelse samt børnehaveklassetrinet indgår ikke i beregningen.

I dag går næsten alle børn i børnehaveklasse, og der sker megen løbende opkvalificering i form af voksen- og efteruddannelse i Danmark.

Fra 1994 til 2003 steg den forventede tid i uddannelsessystemet for et barn, der påbegyndte grundskolens 1. klasse svagt, fra 14,3 til 14,5 år. Stigningen udgør således 0,2 år over perioden.

I 1994 var den forventede samlede uddannelsestid for piger 14,3 år mod drengenes 14,2 år. I 1994 var der således nærmest ingen forskel på drenges og pigers forventede tid i uddannelsessystemet (forskul på 0,1 år).

Pigernes forventede tid i uddannelse lå i hele perioden højere end drengenes. I 2003 forventedes pigerne at bruge samlet 0,6 år mere på uddannelse end drengene.

Forskellen mellem pigers og drenges forventede tid til uddannelse har flere årsager. For eksempel tager piger oftere end drenge en gymnasial uddannelse. Drenge vælger oftere end piger at påbegynde en erhvervsfaglig uddannelse efter grundskolen. Og flere kvinder end mænd gennemfører i dag en videregående uddannelse.

Andre beregninger viser, at i 2003 var ca. 58% af dem, der fuldførte en videregående uddannelse, kvinder (fremgår ikke af tabellen).

Tabel 4.3

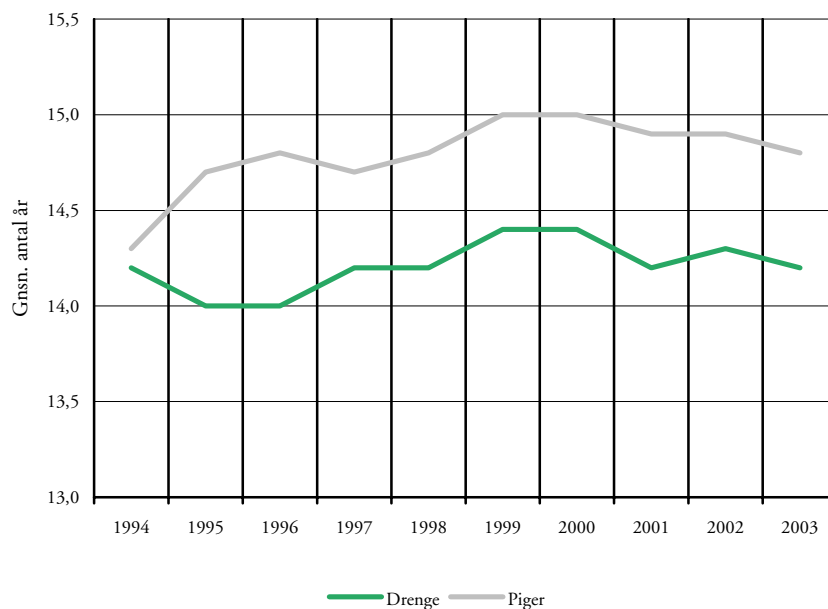
Forventet, samlet uddannelses-
 sestid for elever, der begyn-
 der i 1. klasse, fordelt på
 køn, 1994-2003

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	Gennemsnitlige antal år									
I alt	14,3	14,4	14,4	14,5	14,5	14,7	14,7	14,6	14,6	14,5
Dreng	14,2	14,0	14,0	14,2	14,2	14,4	14,4	14,2	14,3	14,2
Piger	14,3	14,7	14,8	14,7	14,8	15,0	15,0	14,9	14,9	14,8

Noter: Ekskl. børnehaveklasse og vok-
 sen- og efteruddannelse fx HD mv. Eks.:
 1994 svarer til undervisningsåret
 1993/94. I den samlede tid indgår også
 studerende der afbryder eller studerende
 der skifter studie mv.

Figur 4.3

Forventet, samlet uddannelses-
 sestid for elever, der begyn-
 der i 1. klasse, fordelt på
 drenge og piger, 1994-2003

Kilde: Danmarks Statistik samt egne modelberegninger fra UNI•C Statistik & Analyse.

4.4 Tosprogede elever

Antallet af tosprogede elever i folkeskolen steg markant fra 1994 til 2003. I 2003 var 9,7% af eleverne i folkeskolen tosprogede. Den største andel af de tosprogede elever kom fra Tyrkiet, det tidligere Jugoslavien og Mellemøsten. I de frie grundskoler udgjorde de tosprogede elever i 2001 9,9% af eleverne.

Antallet af tosprogede elever i folkeskolen steg pænt fra 1994 til 2003. Men antallet varierer efter kommune og landsdel. Den største andel af tosprogede elever i folkeskolen findes i hovedstadsområdet.

I 2003 var der ca. 57.500 tosprogede elever i folkeskolen, svarende til 9,7% af eleverne. I 1994 var tallet ca. 30.600 elever eller 6,0% af eleverne i folkeskolen.

Selv om den største gruppe af tosprogede elever i folkeskolen består af børn fra Tyrkiet, og selv om antallet af disse børn steg, så udgør de en faldende andel af alle tosprogede elever i folkeskolen. I 1994 udgjorde de 27,4% og i 2003 20,1%.

Den næststørste gruppe af tosprogede elever i folkeskolen kommer fra det tidligere Jugoslavien (inkl. Bosnien). Disse børn udgør et stigende antal elever. Fra 1994 til 1996 steg deres andel af alle tosprogede elever i folkeskolen fra 6,8% til 15,7% (svarende til, at der var 6.185 elever i 1996). Herefter faldt andelen, og i 2003 udgjorde de 10,8% af de tosprogede elever i folkeskolen.

Somaliere er en gruppe af tosprogede elever i folkeskolen, der er vokset markant siden begyndelsen af 1990'erne. I fx 1992 udgjorde de kun 1,3% af de tosprogede elever (fremgår ikke af tabellen). I 1994 udgjorde de 3,2%, og i 2003 var denne andel steget til 6,5%, svarende til ca. 3.700 elever i folkeskolen.

I 2003 udgjorde de tosprogede elever fra andre oprindelseslande – end de fem nævnte i folkeskolen ca. 25.700 elever. Dette tal svarer til 44,8% af de tosprogede elever.

På de frie grundskoler steg det samlede antal af tosprogede elever konstant fra 1994 til 1999. I 2001 var der i alt ca. 7.950 tosprogede elever på de frie grundskoler (svarende til 7.946 elever).

Andelen af tosprogede elever på de frie grundskoler udviste også en konstant stigning fra 1994 og frem til 1999, fra 6,9% af eleverne til 10,0%. I 2001 ses en andel af tosprogede elever på 9,9% af eleverne på de frie grundskoler.

Tabel 4.4

Tosprogede elever i folkeskolen, fordelt efter oprindelsesland, samt tosprogede elever i de frie grundskoler, 1994–2003

Anm.: Summerne kan pga. afrundinger afvige.

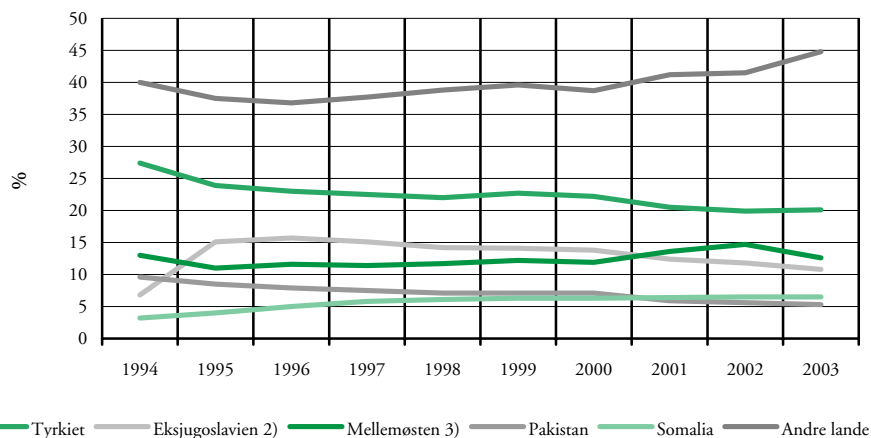
Noter: Tosprogede elever er opgjort uanset behov for ekstra undervisning. Tosprogede elever i folkeskolen er opgjort på de 5 største lande i 2003. De øvrige lande er slået sammen til "andre lande". Eks.: 1994 svarer til undervisningsåret 1994/95.

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Folkeskolen:										
Tosprogede elever i alt	30.587	35.951	39.395	41.833	45.048	45.048	46.140	53.178	55.812	57.523
Elever i folkeskolen i alt	512.415	513.695	519.964	529.202	541.187	551.205	560.524	575.614	585.245	594.009
	%									
Andel af tosprogede elever i alt	6,0	7,0	7,6	7,9	8,3	8,2	8,2	9,2	9,5	9,7
Antal tosprogede elever i alt 1)	30.587	35.951	39.395	41.833	45.048	45.048	46.140	53.178	55.812	57.523
Tyrkiet	8.382	8.596	9.056	9.423	9.919	10.233	10.233	10.894	11.103	11.543
Eksjugoslavien 2)	2.067	5.413	6.185	6.311	6.406	6.357	6.357	6.592	6.563	6.215
Mellemøsten 3)	3.980	3.971	4.566	4.789	5.264	5.501	5.501	7.239	8.211	7.259
Pakistan	2.940	3.049	3.105	3.120	3.201	3.193	3.288	3.153	3.139	3.032
Somalia	990	1.442	1.986	2.422	2.763	2.858	2.910	3.405	3.608	3.726
Andre	12.228	13.480	14.497	15.768	17.495	17.843	17.851	21.895	23.188	25.748
	%									
%-vis fordeling af tosprogede elever i alt 1)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Tyrkiet	27,4	23,9	23,0	22,5	22,0	22,7	22,2	20,5	19,9	20,1
Eksjugoslavien 2)	6,8	15,1	15,7	15,1	14,2	14,1	13,8	12,4	11,8	10,8
Mellemøsten 3)	13,0	11,0	11,6	11,4	11,7	12,2	11,9	13,6	14,7	12,6
Pakistan	9,6	8,5	7,9	7,5	7,1	7,1	7,1	5,9	5,6	5,3
Somalia	3,2	4,0	5,0	5,8	6,1	6,3	6,3	6,4	6,5	6,5
Andre lande	40,0	37,5	36,8	37,7	38,8	39,6	38,7	41,2	41,5	44,8
Frie grundskoler:										
Tosprogede elever i alt 4)	4.689	4.965	6.127	6.349	6.683	7.573	7.710	7.946	.	.
Elever i de frie grundskoler i alt 4)	67.704	68.095	70.468	71.391	72.916	75.699	77.898	80.111	.	.
	%									
Andel af tosprogede elever i alt 4)	6,9	7,3	8,7	8,9	9,2	10,0	9,9	9,9	.	.

1) Summen af tosprogede elever i 2001 afviger med 268 elever. Den procentuelle fordeling bygger på faktisk indberettede tal i 2001. 2) Inkl. Bosnien. 3) Inkl. Libanon. 4) Da redaktionen lukkede, var der endnu ikke tal for 2002 og 2003.

Figur 4.4

Procentvis fordeling af tosprogede elever i folkeskolen, fordelt efter oprindelsesland, 1994–2003

Kilde: Indberetning fra kommunerne til UNI•C Statistik & Analyse samt egne beregninger.

4.5 Elever, der modtager vidtgående specialundervisning

Antallet af elever i folkeskolen, der i 2003 modtog vidtgående specialundervisning, udgør 1,35% af de 6-16-årige. For de frie grundskoler var andelen 0,09%.

Med specialundervisning menes den undervisning, der ifølge folkeskoleloven skal gives til elever, hvis udvikling kræver særlig hensyntagen eller støtte, som ikke kan ydes inden for rammerne af den almindelige undervisning. Vidtgående specialundervisning er en del af specialundervisningen, som er særligt specialiseret og omkostningsfuld. Vidtgående specialundervisning foregår hovedsageligt i folkeskolen, men også i de frie grundskoler (i forbindelse med frie grundskoler kaldes elevgruppen ”svært handicappede elever”). Opgørelsen vedrører de 6-16-årige.

Elever med behov for vidtgående specialundervisning henvises af kommunen til et amtsligt specialundervisningstilbud. Undervisningen foregår i kommunale eller i amtslige foranstaltninger. Henvisningen til vidtgående specialundervisning kan enten være begrundet i, at udgiften ved at løse opgaven væsentligt overstiger det kommunale takstbeløb, eller at kommunen ikke råder over den nødvendige faglige ekspertise til at kunne løse opgaven.

I 2003 var der 9.868 elever i folkeskolen, der modtog vidtgående specialundervisning. I 1994 var elevtallet 6.524. Efter et

fald på 5,3% fra 1999 til 2000 ses igen en stigning i antallet af elever, der modtog specialundervisning (se note i tabel 4.5).

I 2003 var der i alt 663 elever i de frie grundskoler, der modtog vidtgående specialundervisning. Dette er et langt mindre antal end tallet for folkeskolen. Antallet steg dog svagt hvert eneste år i opgørelsesperioden. I 1995 var der i alt 318 elever, der modtog vidtgående specialundervisning.

I 1994 modtog ca. 1,0% af de 6-16-årige elever i folkeskolen vidtgående specialundervisning. Andelen steg konstant frem til 1999, hvor den var ca. 1,4%. Efter et fald var andelen i 2002 og 2003 igen ca. 1,4%. Der er ikke tale om en stigning i den vidtgående specialundervisning over et bredt felt. Nye diagnoser og deraf følgende krav om specialisering i undervisningstilbuddene har været en stærkt medvirkende årsag til stigningen på området.

For de frie grundskoler ses, at en konstant andel fra 1995 til 1998 modtog vidtgående specialundervisning (0,05%). I 2003 udgjorde disse elever 0,09% af de 6-16-årige.

Tabel 4.5

Vidtgående specialundervisning i folkeskolen og i de frie grundskoler, opgjort for 6-16-årige, 1994–2003

Note: Alderen er opgjort pr. 1. januar.
Eks.: 1994 svarer til undervisningsåret 1994/95.

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	Antal									
Vidtgående specialundervisning i folkeskolen 1) 3)	6.524	7.056	7.555	8.054	8.262	9.122	8.636	8.798	9.901	9.868
Vidtgående specialundervisning i de frie grundskoler 1)	.	318	319	335	339	385	409	413	552	663
Befolkningen af 6-16-årige i alt	629.774	627.993	632.397	639.332	647.670	663.408	678.159	697.848	716.983	730.622
	%									
Andel, der modtog vidtgående specialundervisning i Folkeskolen 1) 3)	1,04	1,12	1,19	1,26	1,28	1,38	1,27	1,26	1,38	1,35
Andel, der modtog vidtgående specialundervisning i de frie grundskoler 2) 1)	.	0,05	0,05	0,05	0,05	0,06	0,06	0,06	0,08	0,09

1) Ekskl. børnehaveklasser.

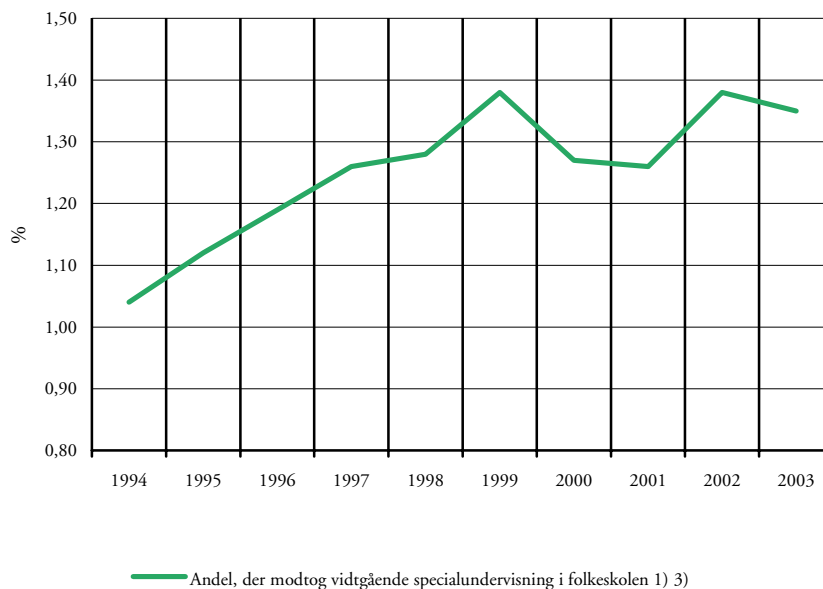
2) Manglende oplysninger i 1994; derfor kan beregning ikke foretages.

3) Elevfaldet i skoleåret 2000/01 sker pga. ændret opgavefordeling vedrørende den vidtgående specialundervisning.

Anm.: En del af stigningerne skyldes, at der fra 1996/97 er sket en ændring i registreringen af elever i Københavns Kommune og i de amter, hvor visitation og økonomi er delegeret ud til kommunerne.

Figur 4.5

Andel af elever i folkeskolen, der modtog vidtgående specialundervisning (6-16-årige), 1994–2003

Kilde: "Folkeskolens vidtgående specialundervisning", UNI•C Statistik & Analyse, Danmarks Statistik samt yderligere beregninger foretaget af UNI•C Statistik & Analyse.

4.6 Tilgang af elever og studerende

Tilgangen af studerende til professionsbacheloruddannelserne steg med 24,0% fra 1994 til 2003, mens tilgangen af studerende til de korte videregående uddannelser i samme periode faldt med 8,9%.

Tilgangen af nye elever/studerende på forskellige uddannelsestrin er bl.a. bestemt af antallet af unge i de berørte aldersklasser. Tilgangen er også afhængig af de unges valg af uddannelser og af deres muligheder for at blive optaget. Selv om den absolutte tilgang viser et fald, kan det godt være en stigende andel af en ungdomsårgang, der er under uddannelse.

Grundskolens elevtilgang er naturligt bestemt af de respektive fødselsårganges størrelser. Ifølge Danmarks Statistiks befolkningsopgørelse var antallet af 7-årige i 2003 ca. 69.200.

Tilgangen til de ikke kompetencegivende ungdomsuddannelser faldt markant fra 1994 til 2003. Faldet skyldes, at handelskolernes introduktionsforløb (hi) og teknisk introduktion (ti) var under afvikling i perioden, idet eleverne efter eudreformen i 2002 kunne optages direkte på et grundforløb. Den fri ungdomsuddannelse blev tillige afviklet i perioden.

I 2003 var tilgangen til de almen-gymnasiale uddannelser ca. 27.600 elever. Fra 1994 til 2003 faldt tilgangen med 4,9%.

Elevtilgangen til de erhvervs-gymnasiale uddannelser lå i 2003 på ca. 15.100. Fra 1994 til 2003 steg elevtilgangen svagt med 0,8%. I 2003 påbegyndte ca. 42.900 elever et erhvervsfagligt grundforløb m.v. Ca. 39.300 påbegyndte en erhvervsfaglig hovedforløbsuddannelse. Tilgangen til de erhvervsfaglige hovedforløbsuddannelser var størst i 1996 med ca. 47.000 elever.

Fra 1994 til og med 2003 ses at, tilgangen af studerende til de videregående uddannelser steg. Denne tendens ses ikke for de korte videregående uddannelser.

Flest studerende valgte at påbegynde en professionsbacheloruddannelse. I 2003 var tilgangen hertil ca. 18.800, og fra 1994 til 2003 steg tilgangen med 24,0%. Ca. 8.000 studerende påbegyndte i 2003 en kort videregående uddannelse, fra 1994 til 2004 faldt tilgangen med 8,9%. I 2003 var tilgangene til bachelor- og kandidatuddannelserne hhv. ca. 15.900 og 15.300 studerende. Kandidatuddannelserne blev omstruktureret i perioden, så tilgangen hertil sker for størsteparten af uddannelserne efter en afsluttet bacheloruddannelse. I 2003 var tilgangen af studerende til ph.d.-uddannelsen ca. 1.300.

Tabel 4.6

Tilgang af elever og studerende, fordelt efter uddannelsesniveau, 1994–2003

Anm.: Beregningen viser tilgangen til de enkelte grupper. Det vil sige, at tilgang til fx de almengymnasiale uddannelser svarer til tilgangen til: 1. g, 1. hf og 1. studenterkursus osv.

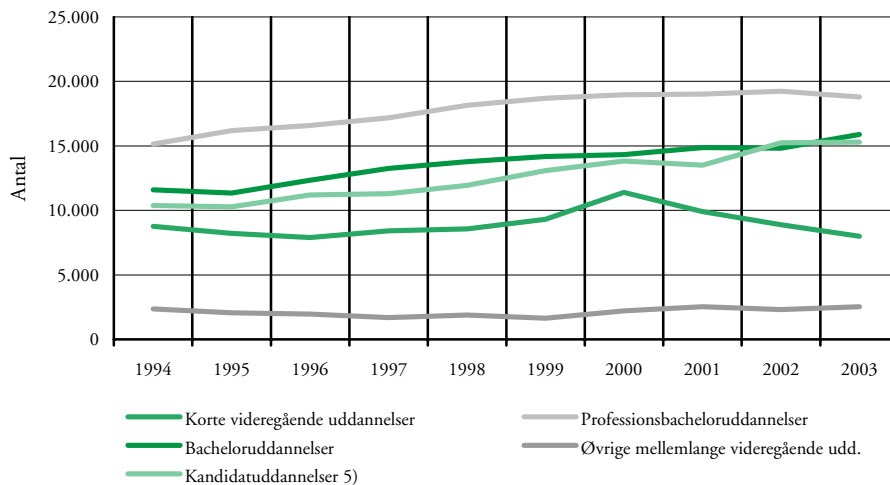
Note: Eks. 1994 svarer til undervisningsåret 1993/94.

1)	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	Antal									
Ikke kompetencegivende almene udd.: 2)	14.676	14.537	14.397	21.037	21.677	20.275	13.577	12.289	11.560	10.377
Ungdomsuddannelser:										
Almengymnasiale uddannelser	28.996	27.921	27.699	25.612	24.241	24.596	24.622	24.793	26.036	27.575
Erhvervsgymnasiale uddannelser 3)	14.992	14.791	15.458	14.772	13.888	14.233	14.825	14.863	14.358	15.119
Erhvervsfaglige udd., grundforløb m.v. 4)	35.117	36.421	37.232	35.753	36.955	40.004	44.551	40.324	40.422	42.879
Erhvervsfaglige uddannelser, hovedforløb	42.599	45.210	47.044	45.764	45.163	45.028	43.460	42.799	39.641	39.326
Videregående uddannelser:										
Korte videregående uddannelser	8.773	8.206	7.883	8.404	8.562	9.313	11.401	9.903	8.889	7.996
Professionsbacheloruddannelser	15.153	16.194	16.586	17.182	18.146	18.699	18.957	19.019	19.243	18.785
Bacheloruddannelser	11.600	11.356	12.346	13.245	13.789	14.169	14.327	14.883	14.809	15.888
Øvrige mellemlange videregående udd.	2.347	2.062	1.965	1.695	1.876	1.628	2.218	2.525	2.304	2.537
Kandidatuddannelser 5)	10.384	10.286	11.185	11.289	11.952	13.093	13.840	13.513	15.238	15.300
Ph.d. m.v.	1.172	1.265	1.196	1.131	1.205	1.211	1.259	1.151	1.062	1.271

1) 2003 er p.t. det seneste indberetningsår, og derfor bør tallene betragtes som foreløbige. 2) Som følge af forsøg, allerede fra 1999 forud for eud-reformen i 2001, faldt tilgangen til hi og ti. Den fri ungdomsuddannelse blev afviklet med virkning fra udgangen af 2002, men forblev dog i kraft for allerede indgåede uddannelsesaftaler. I 2003 er tallet skønnet. 3) I 1998 og 1999 er indberetningerne fra institutionerne til Danmarks Statistik for adgangseksamen til ingeniøruddannelsen mangelfulde, og fra DTU mangler helt indberetning af elever fra 1996 til 2003. 4) Fra 1994 til 1997 var der problemer med registreringen af fuldførte og afbrudte forløb. En del af de afbrudte forløb blev fejlagtigt registreret som fuldførte forløb. Fra midten af 1996 blev indgangsforløbet hg til merkantil-eud ændret, således at eleverne kunne forlænge det 1-årige indgangsforløb til et 2-årigt forløb efterfulgt af praktik med kortere skoleophold end tidligere. Pr. 1. januar 2001 trådte den nye eud-reform i kraft, hvor 1. og 2. skoleperiode blev afløst af et grundforløb med 7 indgange, men allerede fra 1999 blev der kørt forsøg med denne struktur. Grundforløbets gennemførelsestid kan variere fra 20-60 uger. Med reformens indførelse begynder de elever, der før startede på hi og ti, direkte på grundforløbet; derfor stiger tilgangen hertil. De seneste år er antallet af afbrud på grundforløb højt. Det skyldes, at den afklaring, der tidligere foregik på hi/ti, nu foregår på grundforløbet. Tallene indeholder såvel elever, der kommer via skolevejen, som elever, der har en uddannelsesaftale. Elever, der kommer via praktikvejen, bliver derfor registreret på deres valgte uddannelse. En ny lov om social- og sundhedsuddannelserne trådte i kraft 1. januar 2002. Det betyder, at indgangsåret nu er afløst af et grundforløb, som nu varer 20-40 uger. Med eud-reformen i 2001 blev indgangsforløbet erstattet af et grundforløb. 5) Kandidatuddannelserne indeholder fortsat få, udelte kandidatuddannelser. Pga. mangelfuld indberetning fra KU i 2003 er tallet skønnet.

Figur 4.6

Tilgang af studerende til udvalgte videregående uddannelser, 1994–2003

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger fra UNI•C Statistik & Analyse.

4.7 Ansøgere til og optagne på videregående uddannelser

I 2003 blev 48.070 personer optaget på en uddannelse under Den Koordinerede Tilmeldings optagelsesområde. I samme år ønskede 59.403 at komme i gang med en uddannelse.

Siden sidst i 1970'erne har "Den Koordinerede Tilmelding" (KOT) administreret en årlig, fælles ansøgnings- og optagelsesprocedure for hele landet. Der kommer dog nye områder, nye uddannelser og nye institutioner til hvert år, mens andre uddannelser og institutioner falder fra. Dette forhold bør tages i betragtning, når man sammenligner tal over tid. Her opgøres antal 1. prioritetsansøgere og optagne (inkl. standby).

I 2003 var der 59.403 ansøgere til uddannelserne under KOT. Fra 1994 til 2003 faldt det totale antal 1. prioritetsansøgere med 8,8%.

I 2003 søgte 26.483 personer en kandidatuddannelse. 22.317 søgte en mellemlang videregående uddannelse og 7.715 en kort videregående uddannelse. Desuden søgte 2.888 personer den 1-årige hhx.

Af ansøgningerne til de korte videregående uddannelser ses, at 6.984 personer søgte ind på erhvervsakademierne.

Fra 1994 til 2003 faldt ansøbertallet til de mellemlange videregående uddannelser

med 24,8%. Faldet er fx forårsaget af en søgning til fx pædagogseminarierne, hvor søgningen faldt i perioden med 53,6%.

I 2003 søgte 4.872 personer ind på lærerseminarierne, og 2.864 ansøgte om optagelse på uddannelsen til sygeplejerske.

I 1994 og 2003 er søgningen til kandidatuddannelserne næsten lige store.

I 2003 var det samlede antal optagne på KOT's uddannelser 48.070 personer. I 1994 blev der optaget 43.444 personer (stigning på 10,6%). Der er i løbet af perioden kommet nye uddannelser ind under KOT, hvorfor den reelle stigning ikke nødvendigvis er helt så stor, som tallene antyder.

For kandidatuddannelserne ses en stigning i antallet af optagne fra 1994 til 2003, her med ca. 700 personer. De mellemlange og korte videregående uddannelsesområder havde også en vækst i antal optagne på hhv. ca. 2.580 personer og ca. 1.500 personer.

Den 1-årige hhx oplevede et fald i antal optagne i perioden, svarende til 6,8%.

Tabel 4.7

1. prioritetsansøgere til og optagne på uddannelser under Den Koordinerede Tilmelding (KOT), 1994–2003

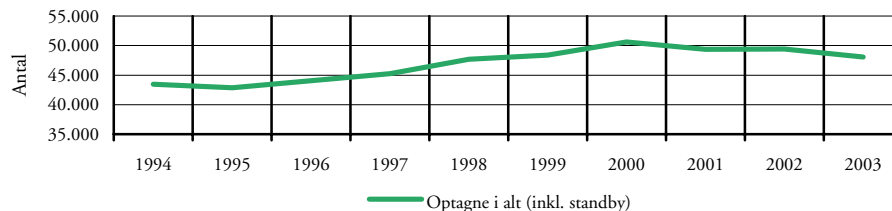
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Ansøgere:	Antal									
I alt 1. prioritetsansøgere under KOT	65.129	60.172	61.457	61.657	61.747	61.463	63.012	60.433	60.352	59.403
Kandidatuddannelser:	26.415	25.396	27.016	26.918	26.991	27.235	26.684	25.548	25.870	26.483
Universitetslovsinstitutioner 1)	25.708	24.548	26.122	26.039	26.045	26.246	25.738	24.685	24.916	25.698
Arkitektiskoler	707	848	894	879	946	989	946	863	954	785
Mellemlange videregående uddannelser:	29.694	26.178	25.762	25.770	24.304	24.064	22.845	22.826	23.786	22.317
Ingeniørhøjskoler 2)	1.475	1.249	1.461	1.458	1.071	1.047	1.131	1.216	1.320	1.366
Jordmoderskolen	557	608	579	433	426	437	436	413	275	254
Sociale højskoler	993	1.089	1.257	1.376	1.292	1.215	1.189	1.192	1.309	1.250
Journalisthøjskolen	1.294	1.235	1.191	1.046	947	1.026	1.024	859	827	703
Ergoterapeutskoler	623	690	863	848	743	673	651	533	554	564
Fysioterapeutskoler	1.659	1.744	1.916	2.013	1.997	1.845	1.582	1.424	1.419	1.411
Sygeplejerskoler	3.913	3.207	2.860	2.662	2.449	2.863	2.710	2.485	2.778	2.864
Lærerseminarier	5.063	5.467	4.900	5.125	5.170	5.059	4.665	4.836	5.166	4.872
Pædagogseminarier	12.055	8.913	8.758	8.895	8.254	7.940	7.410	6.822	6.385	5.593
Håndarbejds lærerseminarier	841	895	825	760	763	870	894	753	612	84
Øvrige mellemlange videregående udd. 3)	1.221	1.081	1.152	1.154	1.192	1.089	1.153	2.293	3.141	3.356
Korte videregående uddannelser:	6.020	5.314	5.210	5.423	6.914	6.570	10.492	9.277	8.017	7.715
Grafisk højskole	295	324	313	288	260	258	251	177	235	279
Hospitalslaborant	402	191	202	193	225	232	255	299	295	259
Pharmakon 4)	143	156	156	166	104	163	161	159	184	193
Handelsskoler	1.881	1.857	1.898	2.132	3.308	3.355	-	-	-	-
Tekniske skoler	3.220	2.703	2.546	2.510	2.702	2.481	-	-	-	-
Erhvervsakademier	-	-	-	-	-	-	9.759	8.577	7.303	6.984
Øvrige korte videregående uddannelser 5)	79	83	95	134	315	81	66	65	-	-
Erhvervs gymnasiale uddannelser:	3.000	3.284	3.469	3.546	3.538	3.594	2.991	2.782	2.679	2.888
Handelsskoler, 1-årig hhx	3.000	3.284	3.469	3.546	3.538	3.594	2.991	2.782	2.679	2.888
Optagne (inkl. standby):	43.444	42.859	44.056	45.260	47.858	48.373	50.609	49.353	49.427	48.070
Kandidatuddannelser	19.753	18.297	19.374	19.341	19.960	20.729	20.594	20.254	20.232	20.475
Mellemlange videregående uddannelser	15.646	16.708	17.031	17.927	18.616	18.925	17.905	18.285	19.163	18.229
Korte videregående uddannelser	5.088	4.755	4.427	4.817	5.904	5.419	9.234	8.124	7.466	6.610
Erhvervs gymnasiale uddannelser	2.957	3.099	3.224	3.175	3.178	3.300	2.876	2.690	2.566	2.756

Note: Antal institutioner og antal uddannelser under Den Koordinerede Tilmelding varierer over tid. Derfor bør den historiske sammenligning foretages med forsigtighed. Differencen mellem 1. prioritetsansøgere og optagne er ikke lig med antal afviste, da nogle optages på deres 2. eller lavere prioritet.

1) Universitetslovsinstitutioner: Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Syddansk Universitet, Roskilde Universitetscenter, Aalborg Universitet, handelshøjskolerne i København og Århus, Danmarks Tekniske Universitet, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Danmarks Farmaceutiske Højskole og tandlægeskolerne, Vestsjællands og Storstrøms handelshøjskolecentre og Herning Handels- og Ingeniørhandelshøjskolecentre. Fra 2004 er bibliotekaruddannelsen blevet en kandidatuddannelse. 2) Fra 1994-1997 tekniske højskoler. 3) Designskoler (fra 2001), ernærings- og husholdningsskoler (fra 1994 til 1997 husholdningslærerseminarier), radiografiskoler, biblioteksskoler, Skovskolen (i 1994 og 1995 klassificeret som KVU, men er nu indplaceret som MVU), Center for Tegnsprog (fra 1997), maskinmesterskoler, Skibsofficersskolen, bandagist og afspændingspædagoginstitutioner. Fra 2003 indgår karakteranimation. 4) Fra 1994 til 1998 Apoteksassistentskolen, nu bioanalytiker. 5) Økonomiskoler, Glas- og Keramikskolen (kun ansøgere i 1997 og 1998) og tandplejere (kun i 1998).

Figur 4.7

Antallet af optagne inkl. standby under Den Koordinerede Tilmelding (KOT), 1994–2003

Kilde: Diverse årgange af "KOT hovedtal", Tilmeldingssekretariatet, Københavns Universitet.

4.8 Overgang fra grundskole til fortsat uddannelse

For 2003-årgangen fra grundskolen forventes 96% af årgangen på et eller andet tidspunkt at komme videre i uddannelsessystemet. 55% vil påbegynde en gymnasial uddannelse, 37% en erhvervsfaglig uddannelse og 3% en ikke kompetencegivende almenuddannelse. Der er en stigende tendens til, at de unge fortsætter i uddannelsessystemet efter grundskolen.

Af den årgang, der i 2003 forlod grundskolen, forventes mindst 96% at fortsætte i uddannelsessystemet. I 1994 var tallet 94%. Der er tale om modelberegninger. Erhvervsgrunduddannelsen (egu) og voksen- og efteruddannelse indgår ikke.

Pga. manglende elevindberetninger for produktionsskolerne i 2003 er den beregnede andel, der fortsatte efter grundskolen, for lav.

Set over ti år var der mindst 2 procentpoint flere, som fortsatte i uddannelsessystemet efter grundskolen. Denne beskedne stigning skal ses i lyset af, at der i 1980'erne var en markant reduktion i andelen, der ikke fortsatte i uddannelsessystemet. I 1982 var der fx endnu 12%, som ikke fortsatte i uddannelsessystemet efter grundskolen (ses ikke i tabellen).

Det forventes, at 55% af 2003-årgangen vil vælge en gymnasial uddannelse, 35% et erhvervsfagligt uddannelsesforløb og 3% en ikke kompetencegivende almen uddannelse (produktionsskoleforløb m.v.). Ca. 4% vil således ikke fortsætte i det ordinære uddannelsessystem.

Af 2003-årgangen vil 39% påbegynde en almengymnasial og 16% en erhvervs-gymnasial uddannelse. Andelen til de almengymnasiale uddannelser lå nogenlunde stabilt i perioden, hvorimod andelen, der vil påbegynde en erhvervs-gymnasial uddannelse, steg med 3 procentpoint.

35% af 2003-årgangen vil fortsætte på et erhvervsfagligt grundforløb m.v. og 2% på et erhvervsfagligt hovedforløb.

Der er fortsat store forskelle i drenges og pigers uddannelsesvalg. For 2003-årgangen forventes 64% af pigerne at påbegynde en gymnasial uddannelse (heraf 50% en almengymnasial uddannelse), og 28% vil påbegynde en erhvervsfaglig uddannelse (heraf 26% på et grundforløb m.v.). I 1994 var det kun 21% af pigerne, der ville fortsætte på en erhvervsfaglig uddannelse.

46% af drengene vil påbegynde en erhvervsfaglig uddannelse (heraf 43% på et erhvervsfagligt grundforløb m.v.). Denne andel steg med 17 procentpoint i perioden. 47% af drengene vil påbegynde en gymnasial uddannelse (heraf 29% en almengymnasial uddannelse).

Tabel 4.8

Andelen af unge, der efter grundskolen fortsætter i andre uddannelser, fordelt på køn, 1994-2003

Note: Pga. afrundinger på forskellige niveauer kan der forekomme afvigelser i totalerne. Man skal være opmærksom på, at overgang/tilbagegang til gruppen selv ikke indgår i beregningen. Beregningen bygger på den samlede afgang (fuldførte forløb plus afbrudte forløb).

Eks.: 1994 svarer til undervisningsåret 1993/94.

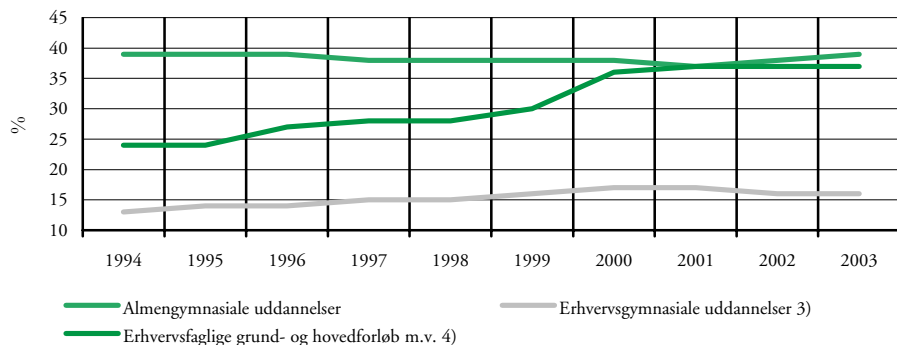
a) Andelen, der forsætter efter grundskolen i dette år, er for lav, bl.a. pga. manglende elevindberetninger for produktionskolerne i 2003.

1)	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	%									
Alle fra grundskolen til: a)	94	94	95	98	98	97	98	98	98	96
Ikke kompetencegivende almene uddannelser 2)	18	17	15	17	17	14	7	7	7	3
Almengymnasiale uddannelser	39	39	39	38	38	38	38	37	38	39
Erhvervsgymnasiale uddannelser 3)	13	14	14	15	15	16	17	17	16	16
Erhvervsfaglige uddannelser, grundforløb m.v. 4)	20	21	24	24	25	27	34	35	34	35
Erhvervsfaglige uddannelser, hovedforløb	4	4	3	4	3	3	2	2	2	2
Andre uddannelser i alt	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Drønge fra grundskolen til: a)	94	94	95	98	97	97	98	98	98	96
Ikke kompetencegivende almene uddannelser 2)	24	22	18	19	19	15	7	6	6	4
Almengymnasiale uddannelser	29	28	28	28	27	27	27	26	28	29
Erhvervsgymnasiale uddannelser 3)	14	16	16	17	17	18	19	19	19	18
Erhvervsfaglige uddannelser, grundforløb m.v. 4)	20	23	29	29	31	34	43	44	42	43
Erhvervsfaglige uddannelser, hovedforløb	6	5	5	5	4	3	2	3	3	3
Andre uddannelser i alt	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Piger fra grundskolen til: a)	94	94	96	98	98	97	98	98	98	96
Ikke kompetencegivende almene uddannelser 2)	12	12	12	15	15	13	8	7	7	3
Almengymnasiale uddannelser	50	50	50	48	49	49	49	49	49	50
Erhvervsgymnasiale uddannelser 3)	11	12	13	13	13	13	14	14	14	14
Erhvervsfaglige uddannelser, grundforløb m.v. 4)	19	18	18	19	18	20	25	25	26	26
Erhvervsfaglige uddannelser, hovedforløb	2	2	2	3	3	2	2	2	2	2
Andre uddannelser i alt	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1

1) 2003 er p.t. det seneste indberetningsår, og derfor bør tallene betragtes som foreløbige. 2) Som følge af forsøg, allerede fra 1999 forud for eud-reformen i 2001, faldt tilgangen til hi og ti. Den fri ungdomsuddannelse blev afviklet med virkning fra udgangen af 2002, men forblev dog i kraft for allerede indgåede uddannelsesaftaler. 3) I 1998 og 1999 er indberetningerne Danmarks Statistik for adgangseksamen til ingeniøruddannelsen mangelfulde. Fra DTU mangler helt indberetning af elever fra 1996 til 2003. 4) Fra 1994 til 1997 var der problemer med registreringen af fuldførte og afbrudte forløb. En del af de afbrudte forløb blev fejlagtigt registreret som fuldførte forløb. Fra midten af 1996 blev indgangsforløbet hg til merkantil-eud ændret, således at eleverne kunne forlænge det 1-årige indgangsforløb til et 2-årigt forløb efterfulgt af praktik med kortere skoleophold end tidligere. Pr. 1. januar 2001 trådte den nye eud-reform i kraft, hvor 1. og 2. skoleperiode blev afløst af et grundforløb med 7 indgange, men allerede fra 1999 blev der kørt forsøg med denne struktur. Grundforløbets gennemførelsestid kan variere fra 20-60 uger. Med reformens indførelse begynder de elever, der før startede på hi og ti, direkte på grundforløbet; derfor stiger tilgangen hertil. De seneste år er antallet af afbrud på grundforløb højt. Det skyldes, at den afklaring, der tidligere foregik på hi/ti, nu foregår på grundforløbet. Tallene indeholder såvel elever der kommer via skolevejen, som elever, der allerede har en uddannelsesaftale. Elever, der kommer via praktikvejen, bliver derfor registreret på deres valgte uddannelse. En ny lov om social- og sundhedsuddannelserne trådte i kraft 1. januar 2002. Det betyder, at indgangsåret nu er afløst af et grundforløb, som nu varer 20-40 uger. Med eud-reformen i 2001 blev indgangsforløbet erstattet af et grundforløb.

Figur 4.8

Andelen af unge, der efter grundskolen fortsætter på enten en almen gymnasial uddannelse, en erhvervsgymnasial uddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse m.v., 1994-2003

Kilde: Danmarks Statistik samt egne modelberegninger fra UNI•C Statistik & Analyse.

4.9 Overgang fra gymnasiale uddannelser til fortsat uddannelse

95% af alle med en almen-gymnasial baggrund i 2003 forventes at fortsætte i uddannelsessystemet. For de erhvervsgymnasiale uddannelser er den tilsvarende andel 91%. Andelen, som fortsætter, har i de senere år været høj. For begge typer af gymnasiale uddannelser har de unge et stigende ønske om at fortsætte i uddannelsessystemet. Desuden ses en øget lyst til at påbegynde en videregående uddannelse.

De gymnasiale uddannelser er studieforberedende. Erfaringen viser dog, at ikke alle med en gymnasial uddannelse går videre i det ordinære uddannelsessystem, og mange blandt dem, som går videre, holder en studiepause. Tallene her er modeltal, som viser andelen af unge, der efter et gymnasialt niveau (fuldført eller afbrudt) på et tidspunkt forventes at fortsætte i uddannelsessystemet. Voksen- og efteruddannelse indgår ikke i opgørelsen.

For såvel de almengymnasiale som for de erhvervsgymnasiale uddannelser ses en stigende lyst til at fortsætte i uddannelsessystemet og en stigende overgang til de videregående uddannelser.

95% af 2003-årgangen med en almen-gymnasial baggrund forventes på et tidspunkt at fortsætte i uddannelsessystemet. 63% vil påbegynde en videregående uddannelse, 15% en erhvervsfaglig uddannelse og 10% en erhvervsgymnasial uddannelse. Af den tilsvarende 1994-årgang ville kun 89% fortsætte i uddannelsessystemet, og heraf ville kun 60% fortsætte på en videregående uddannelse.

Unge fra 2003-årgangen med en almen-

gymnasial uddannelse, som vil vælge at påbegynde en videregående uddannelse, vil fordele sig med 4% til korte videregående uddannelser, 24% til professionsbachelor, 1% til øvrige mellemlange videregående uddannelser og 34% til bachelor- eller kandidatuddannelser.

91% af 2003-årgangen med en erhvervsgymnasial baggrund forventes på et tidspunkt at fortsætte i uddannelsessystemet. 3% vil påbegynde en almengymnasial uddannelse og 35% en erhvervsfaglig uddannelse. 49% forventes at påbegynde et videregående uddannelsesforløb. I 1994 ville 84% med baggrund i en erhvervsgymnasial uddannelse fortsætte i uddannelsessystemet. Heraf vil 44% påbegynde en erhvervsfaglig uddannelse, og 36% vil starte på en videregående uddannelse.

Unge med en erhvervsgymnasial uddannelse fra 2003-årgangen, som vil påbegynde en videregående uddannelse, fordelte sig med 11% til en kort videregående uddannelse, 14% til en professionsbacheloruddannelse, 2% til øvrige mellemlange videregående uddannelser og 22% til en bachelor- eller kandidatuddannelse.

Tabel 4.9

Andelen af unge, der efter en fuldført eller afbrudt almen- eller erhvervsgymnasial uddannelse fortsætter på andre uddannelser, 1994–2003

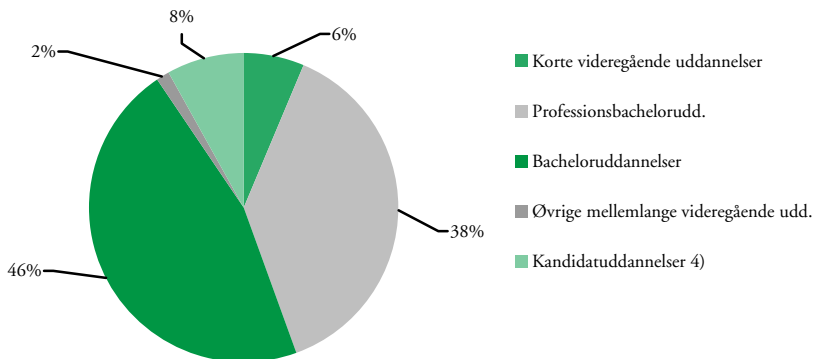
Note: Pga. afrundinger på forskellige niveauer kan der forekomme afvigelse i totalerne.
Eks.: 1994 svarer til undervisningsåret 1993/94.

1)	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	%									
Overgang fra almen- og erhvervsgymnasiale udd.: 2)	89	89	91	93	94	95	95	96	95	95
Erhvervsgymnasiale uddannelser 2)	10	10	10	11	10	10	10	10	9	10
Erhvervsfaglig grund- og hovedforløbsudd. 3)	11	13	13	12	12	12	14	14	14	15
Videregående uddannelser i alt:	60	59	60	59	61	63	63	64	62	63
Korte videregående uddannelser	4	4	4	4	4	4	6	6	5	4
Professionsbacheloruddannelser	22	24	24	23	24	24	24	23	24	24
Bacheloruddannelser	23	22	22	24	25	26	26	28	28	29
Øvrige mellemlange videregående udd.	1	0	0	0	1	0	1	1	1	1
Kandidatuddannelser 4)	11	9	10	8	8	8	7	6	6	5
Andre uddannelser i alt:	7	8	9	11	10	10	8	8	10	8
	%									
Overgang fra erhvervsgymnasiale udd.: 2)	84	85	87	89	90	90	93	92	91	91
Almen- og erhvervsgymnasiale uddannelser	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3
Erhvervsfaglig grund- og hovedforløbsudd. 3)	44	47	46	46	45	41	41	37	36	35
Videregående uddannelser i alt:	36	34	36	35	38	40	45	48	48	49
Korte videregående uddannelser	8	7	8	8	9	11	15	14	13	11
Professionsbacheloruddannelser	11	12	12	11	12	11	11	13	14	14
Bacheloruddannelser	13	13	13	14	14	16	16	17	17	19
Øvrige mellemlange videregående udd.	0	0	0	0	0	0	1	1	1	2
Kandidatuddannelser 4)	3	2	3	2	3	3	3	3	3	3
Andre uddannelser i alt:	2	3	3	5	5	6	4	4	5	4

1) 2003 er p.t. det seneste indberetningsår. Der kan forekomme manglende eller forkerte indberetninger, og derfor bør tallene i 2003 betragtes som foreløbige. 2) I 1998 og 1999 er indberetningerne af adgangseksamen til ingeniøruddannelsen mangelfulde. Fra DTU mangler helt indberetning af elever fra 1996 til 2003. 3) Fra 1994 til 1997 var der problemer med registreringen af fuldførte og afbrudte forløb. En del af de afbrudte forløb blev fejlagtigt registreret som fuldførte forløb. Fra midten af 1996 blev indgangsforløbet hg til merkantil-eud ændret, således at eleverne kunne forlænge det 1-årige indgangsforløb til et 2-årigt forløb efterfulgt af praktik med kortere skoleophold end tidligere. Pr. 1. januar 2001 trådte den nye eud-reform i kraft, hvor 1. og 2. skoleperiode blev afløst af et grundforløb med 7 indgange, men allerede fra 1999 blev der kørt forsøg med denne struktur. Grundforløbets gennemførelsestid kan variere fra 20-60 uger. Med reformens indførelse begynder de elever, der før startede på hi og ti, direkte på grundforløbet; derfor stiger tilgangen hertil. De seneste år er antallet af afbrud på grundforløb højt. Det skyldes, at den afklaring, der tidligere foregik på hi/ti, nu foregår på grundforløbet. Tallene indeholder såvel elever, der kommer via skolevejen, som elever, der allerede har en uddannelsesaftale. Elever, der kommer via praktikvejen, bliver derfor registreret på deres valgte uddannelse. En ny lov om social- og sundhedsuddannelserne trådte i kraft 1. januar 2002. Det betyder, at indgangsåret nu er afløst af et grundforløb, som nu varer 20-40 uger. Med eud-reformen i 2001 blev indgangsforløbet erstattet af et grundforløb. 4) Kandidatuddannelserne indeholder fortsat få udelte kandidatuddannelser. Pga. mangelfuld indberetning i 2003 fra Københavns Universitet er tilgangen til humaniora, samfunds- og naturvidenskab ca. 1/3 mindre end i 2002.

Figur 4.9

Andelen af unge, der efter en fuldført eller afbrudt almen- og erhvervsgymnasial uddannelse fortsætter på en videregående uddannelse – 2003

Kilde: Danmarks Statistik samt egne modelberegninger fra UNI•C Statistik & Analyse.

4.10 Elever/studerende der fuldfører en uddannelse

I 2003 fuldførte rundt regnet 204.000 personer en uddannelse. Fortsat flere unge bliver færdige med en uddannelse, og uddannelsesniveauet stiger. Flere og flere unge fuldfører en videregående uddannelse.

Der er 9 års undervisningspligt. Derfor vil næsten alle frem til 9. klassetrin fuldføre grundskolen. For de øvrige uddannelser fuldfører alle, der gennemfører undervisningen og består eksaminerne efter de regler, der gælder for uddannelserne. I 2003 fuldførte ca. 204.200 personer en uddannelse. Antal fuldførelser på forskellige uddannelsesniveauer afhænger af antallet af personer på de pågældende årgangstrin, af andelen, der fortsætter på de forskellige uddannelser, og af frafald. Voksen- og efteruddannelse indgår ikke.

I 2003 fuldførte ca. 58.000 elever grundskolens afsluttende trin (8.-10. klasse). Dette er ca. 3.900 færre end i 1994. Afgang fra grundskolen afhænger primært af årgangens størrelse.

I 2003 fuldførte ca. 19.400 unge en almen-gymnasial eksamen, hvilket var periodens laveste antal studenter. I 1994 var tallet oppe på ca. 24.100 studenter.

Antallet af unge, som fuldførte en erhvervsgymnasial uddannelse, lå på ca. 11.400 unge i 2003 mod ca. 12.800 unge i 1994.

I 2003 fuldførte ca. 27.500 et erhvervsfagligt grundforløb m.v. Ca. 32.200 fuldførte et erhvervsfagligt hovedforløb (inkl. sosu og landbrugsuddannelser). Pga. flere omstruktureringer bør den historiske udvikling i tallene for de erhvervsfaglige uddannelser tolkes med forsigtighed (se evt. noter til tabel 4.10).

Overordnet ses, at fra 1994 til 2003 steg antallet af unge, der fuldførte en videregående uddannelse. I 2003 fuldførte ca. 6.500 studerende en kort videregående uddannelse, ca. 14.300 en professionsbachelor uddannelse, ca. 1.400 fuldførte en af de øvrige mellemlange videregående uddannelser, ca. 9.200 en bacheloruddannelse og ca. 10.400 en kandidatuddannelse.

I opfølgelsesperioden blev bachelor- og kandidatstrukturen indført. Derfor bør man være varsom med konklusioner på udviklingstendenser for antallet af fuldførte personer.

Tabel 4.10

Elever/studerende, der fuld-
fører en uddannelse, fordelt
efter uddannelsesniveau,
1994-2003

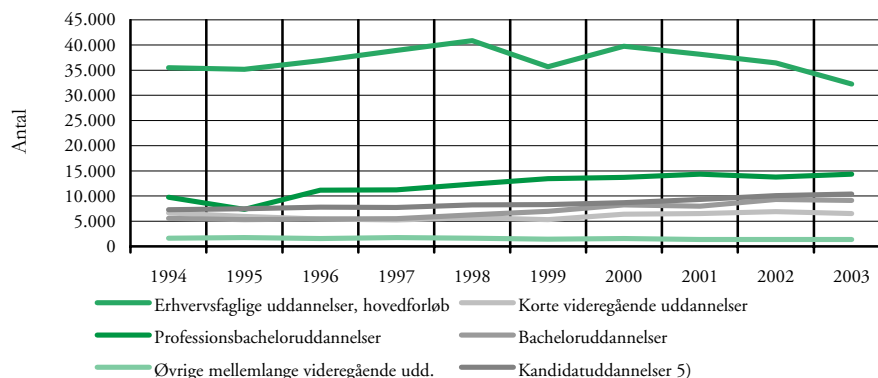
1)	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	Antal									
Grundskolens højeste trin:										
Grundskolen, 8.-10. klasse	61.926	61.461	59.552	57.245	55.051	56.681	53.503	55.927	55.050	58.035
Ikke kompetencegivende almen udd. 2)	14.122	12.005	10.925	13.593	16.462	18.404	17.065	10.928	11.723	13.011
Ungdomsuddannelser:										
Almengymnasiale uddannelser	24.067	24.400	23.937	23.533	23.775	22.585	20.921	19.843	20.305	19.430
Erhvervs-gymnasiale uddannelser 3)	12.831	13.029	11.569	11.486	12.093	10.799	11.835	10.975	10.864	11.421
Erhvervsfaglige udd., grundforløb m.v. 4)	33.178	31.528	33.259	27.514	30.139	30.924	29.621	29.535	29.470	27.484
Erhvervsfaglige uddannelser, hovedforløb	35.477	35.187	36.855	38.929	40.844	35.647	39.723	38.161	36.403	32.233
Videregående uddannelser:										
Korte videregående uddannelser	6.651	5.981	5.480	5.254	5.699	5.309	6.400	6.535	6.910	6.527
Professionsbacheloruddannelser	9.753	7.385	11.162	11.236	12.371	13.433	13.722	14.328	13.758	14.320
Bacheloruddannelser	5.612	5.339	5.429	5.500	6.255	6.960	8.263	8.002	9.343	9.161
Øvrige mellemlange videregående udd.	1.635	1.773	1.618	1.764	1.630	1.471	1.611	1.420	1.428	1.378
Kandidatuddannelser 5)	7.318	7.478	7.824	7.775	8.228	8.289	8.724	9.341	10.120	10.378
Ph.d. m.v.	667	766	797	802	880	895	964	873	947	827

Note: Eks. 1994 svarer til undervisnings-
året 1993/94.

1) 2003 er p.t. det seneste indberetningsår. Der kan forekomme manglende eller forkerte indberetninger fra institutionerne, og derfor bør tallene i 2003 betragtes som foreløbige. 2) Som følge af forsøg, allerede fra 1999 forud for eud-reformen i 2001, faldt tilgangen til hi og ti. Den fri ungdomsuddannelse blev afviklet med virkning fra udgangen af 2002, men forblev dog i kraft for allerede indgåede uddannelsesaftaler. I 2003 er tallene for produktionsskoler for lavt, fordi skolerne først indberetter den enkelte elev, når denne afslutter opholdet. 3) I 1998 og 1999 er indberetningerne til ingeniøruddannelsen mangelfulde. Fra DTU mangler helt indberetning af elever fra 1996 til 2003. 4) Fra 1994 til 1997 var der problemer med registreringen af fuldførte og afbrudte forløb. En del af de afbrudte forløb blev fejlagtigt registreret som fuldførte forløb. Fra midten af 1996 blev indgangsforløbet hg til merkantil-eud ændret, således at eleverne kunne forlænge det 1-årige indgangsforløb til et 2-årigt forløb efterfulgt af praktik med kortere skoleophold end tidligere. Pr. 1. januar 2001 trådte den nye eud-reform i kraft, hvor 1. og 2. skoleperiode blev afløst af et grundforløb med 7 indgange, men allerede fra 1999 blev der kørt forsøg med denne struktur. Grundforløbets gennemførelsestid kan variere fra 20-60 uger. Med reformens indførelse begynder de elever, der før startede på hi og ti, direkte på grundforløbet; derfor stiger tilgangen hertil. De seneste år er antallet af afbrud på grundforløb højt. Det skyldes, at den afklaring, der tidligere foregik på hi/ti, nu foregår på grundforløbet. Tallene indeholder såvel elever, der kommer via skolevejen, som elever, der allerede har en uddannelsesaftale. Elever, der kommer via praktikvejen, bliver derfor registreret på deres valgte uddannelse. En ny lov om social- og sundhedsuddannelserne trådte i kraft 1. januar 2002. Det betyder, at indgangsåret nu er afløst af et grundforløb, som nu varer 20-40 uger. Med eud-reformen i 2001 blev indgangsforløbet erstattet af et grundforløb. 5) Kandidatuddannelserne indeholder fortsat få udelte kandidatuddannelser. Pga. mangelfuld indberetning i 2003 fra Københavns Universitet er tilgangen til humaniora, samfunds- og naturvidenskab ca. 1/3 mindre end i 2002.

Figur 4.10

Elever/studerende, der fuld-
fører en uddannelse, fordelt
efter udvalgte erhvervsfaglige
uddannelser og udvalgte
videregående uddannelser,
1994-2003

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger fra UNI•C Statistik & Analyse.

4.11 Fuldførelsesfrekvenser

I 2003 fuldførte 82% af dem der påbegyndte en almen-gymnasial uddannelse, og 79% fuldførte en erhvervs-gymnasial uddannelse. I samme år var fuldførelses-frekvensen for bachelorerne 66%, mens fuldførelsespro-centen var 73% for kandidat-uddannelserne.

Fuldførelsesfrekvenser bygger på model-beregnete tal, som er meget summariske og dækker over store variationer i uddannelserne imellem.

En række uddannelser er i perioden ble-vet omstruktureret. Derfor bør tallene tolkes med forsigtighed. I beregningerne opgøres de forventede resultater ud fra tilgang, overgang og afgang inden for ud-dannelsessystemet i det pågældende år. Fuldførelsen afhænger af mange forhold, bl.a. krav til faglige kvalifikationer.

I 2003 fuldførte 82% af dem, der påbe-gyndte en almen-gymnasial uddannelse. Fuldførelsen af de erhvervs-gymnasiale uddannelser lå i samme år på 79%.

På erhvervsuddannelsesområdet har der været taget mange initiativer til at ned-bringe frafaldet. Området har i opgørel-sesperioden gennemgået flere reformer, og det er derfor problematisk at konkludere på de historiske fuldførelsesfrekven-ser. I 2003 fuldførte 68% af dem der på-begyndte et erhvervsfagligt grundforløb. De historiske tal viser et fald i fuldførel-ses-tendensen for de erhvervsfaglige

grundforløb m.v. (se evt. note i tabel 4.11).

I 2003 fuldførte 78% af de elever, der påbegyndte et erhvervsfagligt hovedforløb m.v. Også her ses en vigende fuldførelses-tendens de seneste år af perioden.

I 2003 fuldførte 65% af de, som påbe-gyndte en kort videregående uddannelse, og 75% fuldførte en professionsbachelor-uddannelse. Mod periodens slutning ses et fald i fuldførelses-tendensen for begge områder.

Også kandidatuddannelserne har gen-nemgået en strukturomlægning, nemlig til en bachelor-/kandidatstruktur, hvor bacheloruddannelsen skal fuldføres inden påbegyndelse af en kandidatuddannelse. Nogle få uddannelser er fortsat udelte. Derfor er det ikke her muligt at opgive en samlet fuldførelsesfrekvens.

Bachelorernes fuldførelse lå i 2003 på 66%, og 73% fuldførte en kandidatud-dannelse.

I alt 79% fuldførte ph.d. i 2002.

Tabel 4.11

Andel påbegyndte, som fuldførte uddannelsen, fordelt efter uddannelsesniveau, 1994–2003

Eks.: 1994 svarer til undervisningsåret 1993/94.

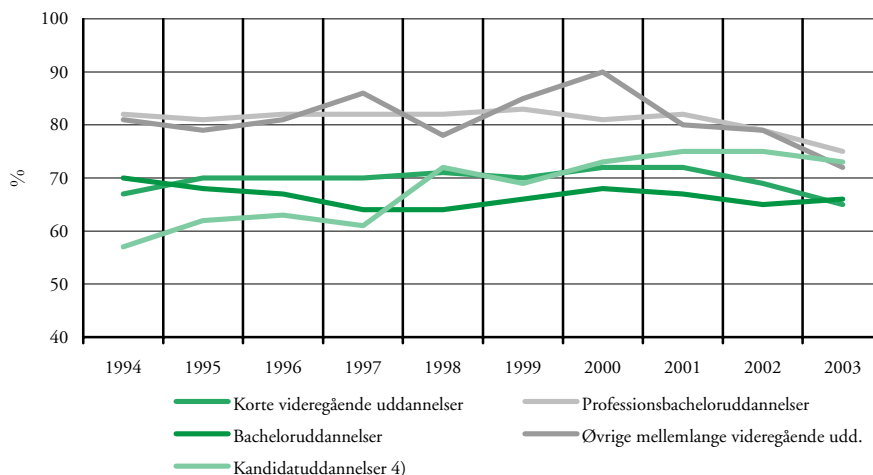
Der er tale om en tværsnitsberegning og afrundede tal. Grundskolen og ikke kompetencegivende uddannelser indgår ikke i tabellen. Fuldførelsesprocenten er beregnet inden for gruppen, dvs. at studeskift og afbrud inden for gruppen ikke tæller med som afbrud.

1)	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	%									
Ungdomsuddannelser:										
Almennymsiale uddannelser	84	85	86	86	85	85	83	82	84	82
Erhvervs gymnasiale uddannelser 2)	83	83	79	81	81	80	80	80	79	79
Erhvervsfaglige uddannelser, grundforløb m.v. 3)	90	94	94	92	91	86	82	77	76	68
Erhvervsfaglige uddannelser, hovedforløb	83	84	83	83	85	83	83	82	82	78
Videregående uddannelser:										
Korte videregående uddannelser	67	70	70	70	71	70	72	72	69	65
Professionsbacheloruddannelser	82	81	82	82	82	83	81	82	79	75
Bacheloruddannelser	70	68	67	64	64	66	68	67	65	66
Øvrige mellemlange videregående uddannelser	81	79	81	86	78	85	90	80	79	72
Kandidatuddannelser 4)	57	62	63	61	72	69	73	75	75	73
Ph.d. m.v.	73	74	77	80	78	77	85	80	79	.

1) 2003 er p.t. det seneste indberetningsår. Der kan forekomme manglende eller forkerte indberetninger fra institutionerne, og derfor bør tallene i 2003 betragtes som foreløbige. 2) I 1998 og 1999 er indberetningerne fra institutionerne til Danmarks Statistik for adgangseksamen til ingeniøruddannelsen mangelfulde. Fra DTU mangler helt indberetning af elever fra 1996 til 2003. 3) Fra 1994 til 1997 var der problemer med registreringen af fuldførte og afbrudte forløb. En del af de afbrudte forløb blev fejlagtigt registreret som fuldførte forløb. Fra midten af 1996 blev indgangsforløbet hg til merkantil-eud ændret, således at eleverne kunne forlænge det 1-årige indgangsforløb til et 2-årigt forløb efterfulgt af praktik med kortere skoleophold end tidligere. Pr. 1. januar 2001 trådte den nye eud-reform i kraft, hvor 1. og 2. skoleperiode blev afløst af et grundforløb med 7 indgange, men allerede fra 1999 blev der kørt forsøg med denne struktur. Grundforløbets gennemførelsestid kan variere fra 20-60 uger. Med reformens indførelse begynder de elever, der før startede på hi og ti, direkte på grundforløbet; derfor stiger tilgangen hertil. De seneste år er antallet af afbrud på grundforløb højt. Det skyldes, at den afklaring, der tidligere foregik på hi/ti, nu foregår på grundforløbet. Tallene indeholder såvel elever, der kommer via skolevejen, som elever, der allerede har en uddannelsesaftale. Elever, der kommer via praktikvejen, bliver derfor registreret på deres valgte uddannelse. En ny lov om social- og sundhedsuddannelserne trådte i kraft 1. januar 2002, det betyder, at indgangsåret nu er afløst af et grundforløb, som nu varer 20-40 uger. Med eud-reformen i 2001 blev indgangsforløbet erstattet af et grundforløb. 4) Kandidatuddannelserne indeholder fortsat få udelte kandidatuddannelser. Pga. mangelfuld indberetning i 2003 fra Københavns Universitet er tilgangen til humaniora, samfunds- og naturvidenskab ca. 1/3 mindre end i 2002.

Figur 4.11

Andel, der påbegyndte udvalgte videregående uddannelser, som fuldførte, 1994–2003

Kilde: Danmarks Statistisk samt egne modelberegninger fra UNI•C Statistik & Analyse.

4.12 Fuldførelsestider

I 2003 tog det i gennemsnit 3,7 år at fuldføre en bacheloruddannelse og ligeledes 4,1 år at fuldføre en kandidatuddannelse.

Fuldførelsestid, dvs. den gennemsnitlige tid for at fuldføre en uddannelse, bygger på modelberegnete tal udregnet på grundlag af oplysninger om fuldførte det pågældende år. Tallene bør tolkes med stor forsigtighed, da resultaterne er meget summariske og dækker over store variationer de enkelte uddannelser imellem. Også reformændringer påvirker tallene.

I 2003 var den gennemsnitlige tid for fuldførelse af et erhvervsfagligt grundforløb m.v. 0,9 år. I 1994 var tiden 0,6 år. Området har gennemgået en række ændringer (se evt. noter til tabel 4.12). Den gennemsnitlige fuldførelsestid for de erhvervsfaglige hovedforløbsuddannelser var 2,2 år. For dette uddannelsesområde lå fuldførelsestiden stabilt i perioden.

For de korte videregående uddannelser og professionsbacheloruddannelserne lå de gennemsnitlige studietider i 2003 på hhv. 2,2 år og 3,7 år. De øvrige mellemlange videregående uddannelsers gennemsnitlige fuldførelsestid var 2,3 år.

Kandidatuddannelserne har gennemgået en strukturomlægning i perioden, således

at de fleste kandidatuddannelser påbegyndes efter en fuldført bacheloruddannelse, men i beregningen indgår dog fortsat de få udelte kandidatuddannelser.

I dag er den normerede studietid for en delt kandidatuddannelse 5 år, 3 år på bachelor og 2 år på kandidatoverbygningen. Af tekniske grunde er det ikke muligt at opgøre fuldførelsestiden for det samlede kandidatuddannelsesforløb. Da opgørelsen berører denne omlægningsperiode, bør tallene tolkes med forsigtighed.

For bacheloruddannelserne på universiteterne var den gennemsnitlige studietid i 2003 3,7 år. De senere år ses et svagt fald i tiden til fuldførelse.

For en afsluttende kandidatuddannelse var den gennemsnitlige fuldførelsestid 4,1 år. I 1994 var tiden 5,6 år. Det skyldes bl.a., at der tidligere var en overvægt af udelte kandidatuddannelser.

I 2003 lå tiden for fuldførelse af ph.d.-uddannelsen på 3,9 år; i 1994 var tiden 3,5 år.

Tabel 4.12

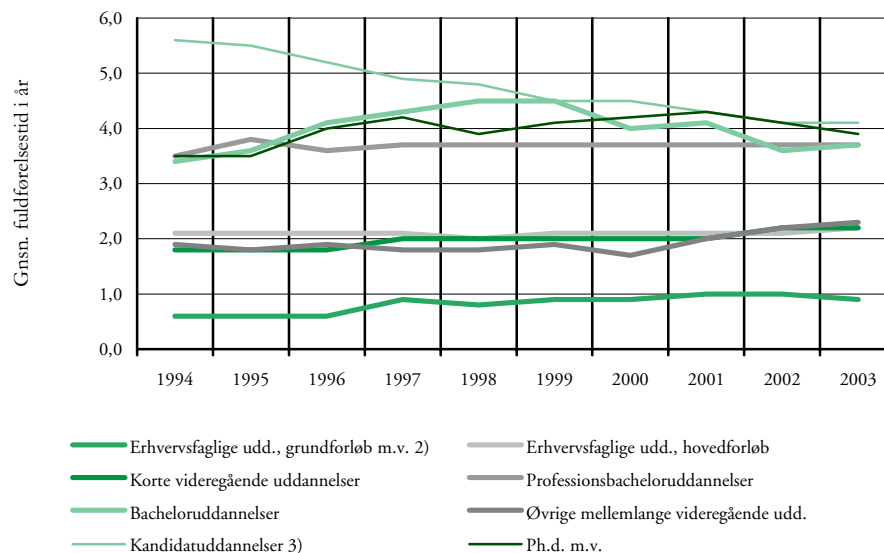
Gennemsnitlig fuldførelses-
tid, fordelt efter erhvervsfag-
lige uddannelser og videre-
gående uddannelser, 1994–
2003

1)	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	Gennemsnitligt antal år									
Erhvervsfaglige uddannelser:										
Erhvervsfaglige uddannelser, grundforløb m.v. 2)	0,6	0,6	0,6	0,9	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	0,9
Erhvervsfaglige uddannelser, hovedforløb	2,1	2,1	2,1	2,1	2,0	2,1	2,1	2,1	2,1	2,2
Videregående uddannelser:										
Korte videregående uddannelser	1,8	1,8	1,8	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,2	2,2
Professionsbacheloruddannelser	3,5	3,8	3,6	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7
Bacheloruddannelser	3,4	3,6	4,1	4,3	4,5	4,5	4,0	4,1	3,6	3,7
Øvrige mellemlange videregående uddannelser	1,9	1,8	1,9	1,8	1,8	1,9	1,7	2,0	2,2	2,3
Kandidatuddannelser 3)	5,6	5,5	5,2	4,9	4,8	4,5	4,5	4,3	4,1	4,1
Ph.d. m.v.	3,5	3,5	4,0	4,2	3,9	4,1	4,2	4,3	4,1	3,9

1) 2003 er p.t. det seneste indberetningsår. Der kan forekomme manglende eller forkerte indberetninger fra institutionerne, og derfor bør tallene i 2003 betragtes som foreløbige. 2) Fra 1994 til 1997 var der problemer med registreringen af fuldførte og afbrudte forløb. En del af de afbrudte forløb blev fejlagtigt registreret som fuldførte forløb. Fra midten af 1996 blev indgangsforløbet hg til merkantil-eud ændret, således at eleverne kunne forlænge det 1-årige indgangsforløb til et 2-årigt forløb efterfulgt af praktik med kortere skoleophold end tidligere. Pr. 1. januar 2001 trådte den nye eud-reform i kraft, hvor 1. og 2. skoleperiode blev afløst af et grundforløb med 7 indgange, men allerede fra 1999 blev der kørt forsøg med denne struktur. Grundforløbets gennemførelsestid kan variere fra 20-60 uger. Med reformens indførelse begynder de elever, der før startede på hi og ti, direkte på grundforløbet; derfor stiger tilgangen hertil. De seneste år er antallet af afbrud på grundforløb højt. Det skyldes, at den afklaring, der tidligere foregik på hi/ti, nu foregår på grundforløbet. Tallene indeholder såvel elever, der kommer via skolevejen, som elever, der allerede har en uddannelsesaftale. Elever, der kommer via praktikvejen, bliver derfor registreret på deres valgte uddannelse. En ny lov om social- og sundhedsuddannelserne trådte i kraft 1. januar 2002, det betyder, at indgangsåret nu er afløst af et grundforløb, som nu varer 20-40 uger. Med eud-reformen i 2001 blev indgangsforløbet erstattet af et grundforløb. 3) Kandidatuddannelserne indeholder fortsat få udelte kandidatuddannelser. Pga. mangelfuld indberetning i 2003 fra Københavns Universitet er tilgangen til humaniora, samfunds- og naturvidenskab ca. 1/3 mindre end i 2002.

Figur 4.12

Gennemsnitlig fuldførelses-
tid, opgjort for de videregå-
ende uddannelsesgrupper,
1994–2003

Kilde: Danmarks Statistisk samt egne modelberegninger fra UNI•C Statistik & Analyse.

4.13 Ventetid før studiestart

Der er ingen ventetid efter grundskolen. De fleste kommer i gang med en uddannelse umiddelbart efter sommerferien. Unge med en erhvervsgymnasial baggrund kommer nu hurtigere i gang med videreuddannelse end unge med en almengymnasial baggrund. Dog var ventetiden før påbegyndelse af en bachelor- eller kandidatuddannelse den samme for begge typer af gymnasiale uddannelser.

Det primære mål er, at flest muligt gennemfører en kompetencegivende uddannelse, men et andet vigtigt mål er, at de unge kommer hurtigt i gang med fortsat uddannelse. Derved mindskes bl.a. frafaldsrisikoen, og overgangen til arbejdsmarkedet bliver fremrykket. Der er sket mange ændringer både på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet. Fx er adgangsbeholdningen til de videregående uddannelser næsten afskaffet. På erhvervsuddannelserne har der været mulighed for at påbegynde en erhvervsuddannelse i skolepraktik, hvis de unge ikke kunne finde en egnet praktikplads. De fleste elever har dog kunnet afslutte deres erhvervsuddannelse med en ordinær uddannelsesaftale.

Ventetiden bygger på modelberegninger (mediantal) og al afgang (fuldførte plus afbrudte forløb). Ventetiden opgøres for hhv. overgang fra grundskolen og fra de gymnasiale uddannelser. Tallene er summariske og kan dække over store variationer imellem de enkelte uddannelser. Ventetiden fra grundskolen til de gymnasiale uddannelser og de erhvervsfaglige grundforløb svarer alene til sommerferien. Det

te mønster er konstant over ti år. Generelt kom unge med baggrund i en erhvervsgymnasial uddannelse hurtigere i gang med videreuddannelse end unge med en almengymnasial baggrund. Dog var ventetiden inden påbegyndelse af en bachelor- eller kandidatuddannelse ens.

Fra 2003-årgangen ventede de unge, der havde en almengymnasial baggrund, 1,2 år, før de påbegyndte et erhvervsfagligt grundforløb m.v. For de korte videregående uddannelser og professionsbacheloruddannelserne lå ventetiden på hhv. 1,7 år og 2,1 år. Disse uddannelser henvender sig i nogle tilfælde til ældre studerende med erhvervs erfaring. Ventetiden før påbegyndelse af bacheloruddannelserne var 1,3 år. Samme ventetid ses for påbegyndelsen af kandidatuddannelserne.

Fra 2003-årgangen ventede de unge, der havde en erhvervsgymnasial baggrund, kun 0,5 år, før de påbegyndte et erhvervsfagligt grundforløb. Ventetiden til de korte videregående uddannelser og til professionsbachelorer lå begge på 1,2 år. Ventetiden før påbegyndelse af en bachelor- eller kandidatuddannelse var 1,3 år.

Tabel 4.13

Median ventetid efter grundskole, almen­gymnasial og erhvervsgymnasial uddannelse før fortsættelse på en anden uddannelse, 1994–2003

Note: Medianventetiden er den ventetid, hvorefter 50% er fortsat i et nyt uddannelsesforløb. Ikke alle nye uddannelsesforløb vises.

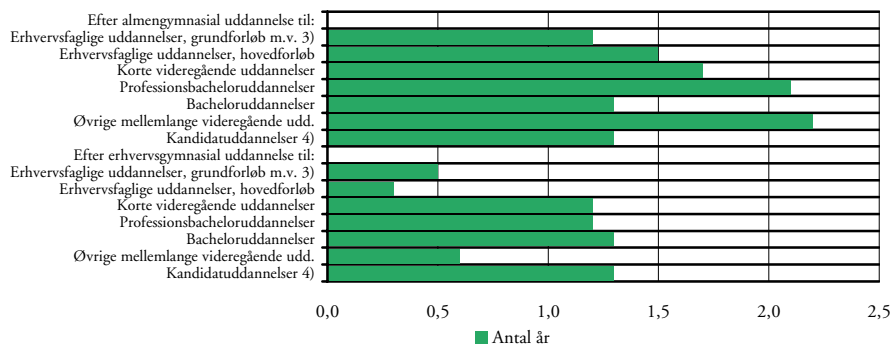
Eks.: 1994 svarer til undervisningsåret 1993/94. Beregningen vedrører al afgang (fuldførte plus afbrudte forløb).

1)	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Efter grundskoleuddannelse til:	Antal år									
Almen­gymnasiale uddannelser	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Erhvervsgymnasiale uddannelser 2)	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Erhvervsfaglige uddannelser, grundforløb m.v. 3)	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Efter almen­gymnasial uddannelse til:										
Erhvervsgymnasiale uddannelser 2)	0,8	0,8	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	0,8	0,4	0,5
Erhvervsfaglige uddannelser, grundforløb m.v. 3)	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	1,2	1,2
Erhvervsfaglige uddannelser, hovedforløb	1,7	1,6	1,8	1,7	1,8	1,6	1,6	1,6	1,5	1,5
Korte videregående uddannelser	1,6	1,7	1,8	1,9	2,2	2,1	1,7	2,2	2,2	1,7
Professionsbacheloruddannelser	2,2	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,2	2,2	2,2	2,1
Bacheloruddannelser	1,3	1,3	1,3	2,3	1,7	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Øvrige mellemlange videregående uddannelser	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,2	2,3	2,6	2,2
Kandidatuddannelser 4)	1,3	1,3	1,3	1,7	1,7	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Efter erhvervsgymnasial uddannelse til:										
Almen­gymnasiale uddannelser	0,8	0,7	0,3	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5	0,4	0,5
Erhvervsfaglige uddannelser, grundforløb m.v. 3)	0,8	0,6	0,6	0,5	0,6	0,6	0,6	0,4	0,5	0,5
Erhvervsfaglige uddannelser, hovedforløb	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Korte videregående uddannelser	1,2	1,2	1,2	1,3	1,2	1,2	0,8	1,1	1,2	1,2
Professionsbacheloruddannelser	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3	1,7	1,3	1,2	1,3	1,2
Bacheloruddannelser	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Øvrige mellemlange videregående uddannelser	2,3	2,5	2,6	2,3	2,3	3,2	0,6	0,6	0,3	0,6
Kandidatuddannelser 4)	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3

1) 2003 er p.t. det seneste indberetningsår, så tallene i 2003 bør betragtes som foreløbige. 2) I 1998 og 1999 er indberetningerne fra institutionerne til Danmarks Statistik for adgangseksamen til ingeniøruddannelsen mangelfulde. Fra DTU mangler helt indberetning af elever fra 1996 til 2003. 3) Fra 1994 til 1997 var der problemer med registreringen af fuldførte og afbrudte forløb. En del af de afbrudte forløb blev fejlagtigt registreret som fuldførte forløb. Fra midten af 1996 blev indgangsforløbet hg til merkantil-eud ændret, således at eleverne kunne forlænge det 1-årige indgangsforløb til et 2-årigt forløb efterfulgt af praktik med kortere skoleophold end tidligere. Pr. 1. januar 2001 trådte den nye eud-reform i kraft, hvor 1. og 2. skoleperiode blev afløst af et grundforløb med 7 indgange, men allerede fra 1999 blev der kørt forsøg med denne struktur. Grundforløbets gennemførelsestid kan variere fra 20-60 uger. Med reformens indførelse begynder de elever, der før startede på hi og ti, direkte på grundforløbet; derfor stiger tilgangen hertil. De seneste år er antallet af afbrud på grundforløb højt. Det skyldes, at den afklaring, der tidligere foregik på hi/ti, nu foregår på grundforløbet. Tallene indeholder såvel elever, der kommer via skolevejen, som elever, der allerede har en uddannelsesaftale. Elever, der kommer via praktikvejen, bliver derfor registreret på deres valgte uddannelse. En ny lov om social- og sundhedsuddannelserne trådte i kraft 1. januar 2002. Det betyder, at indgangsåret nu er afløst af et grundforløb, som nu varer 20-40 uger. Med eud-reformen i 2001 blev indgangsforløbet erstattet af et grundforløb. 4) Kandidatuddannelserne indeholder fortsat få delte kandidatuddannelser. Pga. mangelfuld indberetning i 2003 fra Københavns Universitet er tilgangen for lav i 2003.

Figur 4.13

Median ventetid efter de almen­gymnasiale uddannelser og erhvervsgymnasiale uddannelser før fortsættelse på videre uddannelse - 2003

Kilde: Danmarks Statistisk samt egne modelberegninger fra UNI•C Statistik & Analyse.

4.14 Elever ved voksenuddannelse

I 2002 var der ca. 94.800 årselever eller studenterårsværk, der modtog et tilbud om voksenuddannelse i offentligt regi. Fra 1994 til 2002 steg aktiviteten med ca. 3.400 årselever eller 3,7%.

I Danmark er der en lang og stærk tradition for folkeoplysning og voksenuddannelse. Den voksenuddannelse, der medtages her, er offentligt finansieret og reguleret ved lov, men herudover findes en lang række private tilbud. Voksenuddannelser kan opdeles i: formelt kompetencegivende uddannelse, ikke-formelt kompetencegivende uddannelse samt private kurser m.v. Aktiviteten i de offentlige voksenuddannelser har efter en stigende tendens i en årrække udvist et fald.

I 2002 deltog ca. 84.8000 årselever/studenterårsværk i voksenuddannelse i offentligt regi. Hertil kommer den kommunalt finansierede aftenskoleundervisning under folkeoplysningsloven, som omfattede ca. 30.000 årselever. I 2002 var der således ca. 125.000 årselever på den samlede voksenuddannelse.

Fra 1998, hvor antallet af årselever var højest, til 2002 faldt aktiviteten på de offentlige voksenuddannelser med 33.922 årselever eller 26,4%. Den samlede nedgang skyldes primært et fald i aktiviteten på de erhvervsrettede uddannelser under

Åben Uddannelse (på erhvervsskoler og sosu-skoler), på AMU og daghøjskoler.

Faldet på 60,0% fra 1998 til 2002 på Åben Uddannelse (på erhvervsskoler og sosu-skoler) skal bl.a. findes i en markant nedgang på pc-brugeruddannelsen. Daghøjskolernes fald på 58,8% skete pga. indførelsen af et aktivitetsloft over antallet af årselever. Aktivitetsfaldet fra 1998 til 2002 på 52,8% på AMU-uddannelserne skyldes primært en finansieringsomlægning i 2000, der begrænsede lediges muligheder for at deltage på AMU, samt tilgangsbegrænsninger pga. indførelsen af tilskudsrammer. Det højeste antal årselever viste sig for dansk som andetsprog med en aktivitet på 20.429 årselever i 2002. Fra 1994 til 2002 steg aktiviteten med hele 57,2%.

En del af de årselever, der befandt sig på en voksenuddannelse, havde været eller var aktive i arbejdsstyrken – som beskæftigede eller som arbejdssøgende eftersom dele af voksenundervisningen finder sted i deltagerens fritid. Det gælder især for Åben Uddannelse, de korte højskolekurser og aftenskoleundervisningen.

Tabel 4.14

Årselever/studenterårsværk ved voksenuddannelser i offentligt regi, 1994-2002

Noter: Eks. 1994 svarer til undervisningsåret 1994/95. Da redaktionen lukkede, var de seneste opgjorte tal frem til 2002.

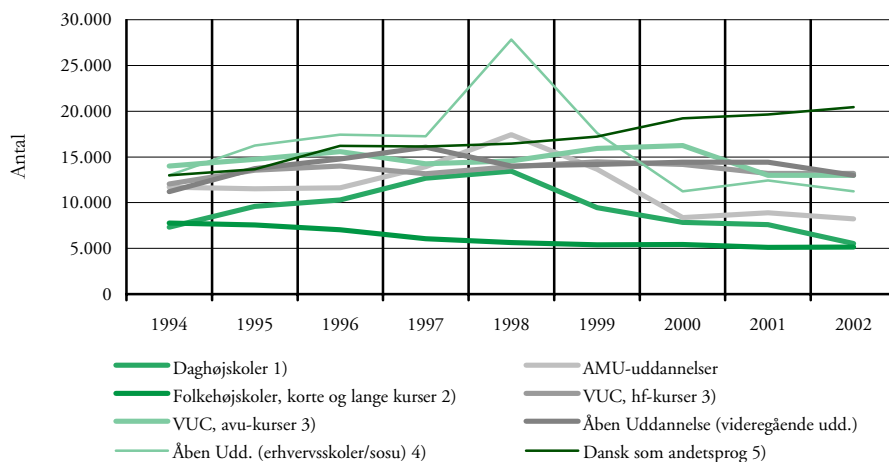
Anm.: I 2000 gennemførtes en finansieringsomlægning, hvorefter aktiverede ledige i uddannelse (på nær ledige med ret til 6 ugers selvvalgt uddannelse) både visiteres og finansieres af AF/kommuner, hvilket i aktivitetsoversigten har resulteret i store aktivitetsfald fra 1999 til 2000, særligt på AMU-centre og erhvervsskoler.

Figur 4.14

Årselever/studenterårsværk på udvalgte voksenuddannelser i offentligt regi, 1994-2002

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Antal årselever/studenterårsværk									
Daghøjskoler 1)	7.300	9.575	10.281	12.687	13.454	9.456	7.840	7.597	5.540
AMU-uddannelser	11.700	11.500	11.620	13.940	17.425	13.660	8.360	8.897	8.226
Folkkehøjskoler, lange kurser 2)	6.049	5.983	5.515	4.742	4.319	4.123	4.136	3.801	3.812
Folkkehøjskoler, korte kurser 2)	1.729	1.595	1.522	1.330	1.326	1.261	1.278	1.326	1.322
VUC, hf-kurser 3)	12.034	13.553	13.996	13.154	13.915	14.446	14.185	13.180	13.180
VUC, avu-kurser 3)	14.006	14.745	15.595	14.256	14.570	15.920	16.254	12.984	12.984
Åben Udd. (videregående uddannelser)	11.214	13.727	14.781	16.081	13.990	14.183	14.430	14.432	12.993
Åben Udd. (erhvervsskoler/sosu) 4)	12.994	16.232	17.438	17.262	27.819	17.617	11.220	12.434	11.222
Veud	-	1.420	760	1.144	1.928	2.579	2.492	2.240	1.957
Husholdnings- og håndarbejdsskoler	1.145	1.183	1.098	849	840	789	827	821	812
Dansk som andetsprog 5)	12.996	13.647	16.214	16.141	16.464	17.223	19.225	19.641	20.429
Specialundervisning for voksne 6)	-	1.153	1.182	1.197	1.738	1.282	1.282	1.282	1.282
Læsekurser for voksne 7)	-	-	292	460	511	531	453	168	-
Forberedende voksenundervis. (fvu) 7)	-	-	-	-	-	-	-	684	777
Søfartsstyrelsens uddannelser 8)	-	-	-	-	67	50	50	50	53
Kulturministeriets uddannelser	-	-	205	235	179	149	165	139	117
Kurser for jordbrugere 9)	195	240	190	160	150	75	53	48	67
I alt	91.362	104.553	110.689	113.638	128.695	113.344	102.250	99.724	94.773

1) Kun aktivitet/udgifter til 1/7 2002, hvorefter daghøjskoler ved lovændring blev overført til kommunalt regi. Der er endnu ikke indberettet kommunal daghøjskoleaktivitet for andet halvår 2002. 2) Lange kurser er på 12 uger eller mere korte kurser er på under 12 uger. 3) Amtsrådsforeningens opgørelse pr. skoleår. 2001-tallene er skoleår 2000/01, 2000-tallet er skoleåret 1999/00. osv. Der foreligger endnu ikke tal for 2002, og derfor er 2001-tallet anvendt som vejledende. 4) Fra 2001 vedrører en del af aktiviteten over Åben Uddannelse finansieret af Arbejdsmarkedets Uddannelsesfinansiering (AUF). 5) Der går 756 timer på et årsværk. 6) Der er ikke foretaget indberetninger siden 1999. Derfor er 1999-tal anvendt som vejledende for de seneste år. 7) Læsekurser udfaset i 2001 og afløst af FVU. Udgangspunkt i ARF's kursisttal (825 kursisttimer pr. årselev). Ekskl. daghøjskolernes egen fvu-aktivitet under daghøjskoleloven (mulig indtil 1/1-2003). 8) Ekskl. indtægtsdækket virksomhed. 9) Direktoratet for FødevarerErhvervsuddannelser.

Kilde: "Voxenuddannelser i tal - 2003", Undervisningsministeriet.

4.15 Voksnes efteruddannelsesaktivitet i Danmark og i udvalgte lande

Voksne danskeres efteruddannelsesniveau ligger helt i top, viser en europæisk undersøgelse fra 2004.

Efteruddannelsesaktiviteten er høj i de nordiske lande. Danmark placerer sig, som det land med mest efteruddannelse i undersøgelsen af efteruddannelsesaktiviteten i EU-landene.

Den europæiske undersøgelse af efteruddannelsesaktivitet og anden livslang læring er foretaget af The European Centre for Development of Vocational Training (Cedefop), som er en institution under EU.

Undersøgelsen fandt sted i 2004 med udgangspunkt i befolkningens efteruddannelsesaktivitet i 2003.

Projektet er igangsat med det formål at indsamle information om livslang læring ud fra interviewpersonernes egen opfattelse. Undersøgelsesgrundlaget er tilfældigt udvalgte europæere over 25 år fra de 15 EU-lande (før 2004).

Den generelle deltagelse i efteruddannelse i EU, de sidste 12 måneder før undersøgelsen, tegner et billede af en meget stor andel, der ikke deltager i efteruddannelse (71%).

Men dette generelle resultat modificeres, når de enkelte landes niveau for efteruddannelse betragtes.

Deltagelsen i efteruddannelse er højest i Danmark, Finland, Island og Sverige (alle er tæt ved 50%) og relativt høj i Nederlandene, Norge og UK (ca. 40%). Det er disse lande, Danmark normalt sammenligner sig med, hvorfor placeringen absolut i top må betragtes som tilfredsstillende. Under det europæiske gennemsnit for efteruddannelse ligger Belgien, Frankrig og Portugal (under 27%).

Karakteristisk for undersøgelsen af efteruddannelse i EU-landene er opdelingen mellem nordeuropæiske og sydeuropæiske lande. De nordeuropæiske lande og UK ligger i top med hensyn til efteruddannelsesaktivitet, mens gruppen af sydeuropæiske lande ligger betydeligt lavere.

Tabel 4.15

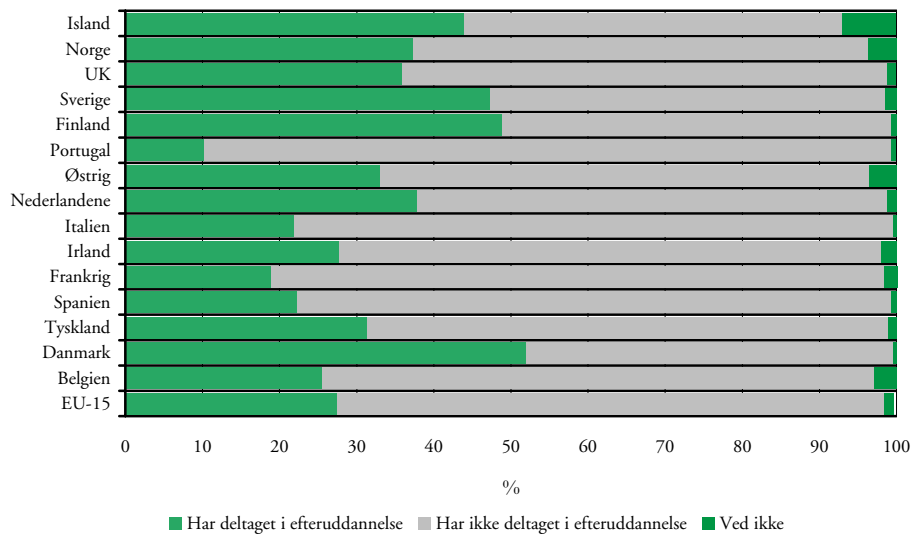
Voksnes efteruddannelsesniveau i Danmark og udvalgte lande - 2003

	Har deltaget i efteruddannelse	Har ikke deltaget i efteruddannelse	Ved ikke	Total
	%			
EU-15	27,9	70,9	1,2	100,0
Danmark	51,9	47,7	0,4	100,0
Finland	48,9	50,4	0,7	100,0
Sverige	47,3	51,3	1,5	100,0
Belgien	25,6	71,5	2,9	100,0
Frankrig	18,9	79,5	1,7	100,0
Nederlandene	37,8	61,0	1,2	100,0
Irland	27,7	70,3	2,0	100,0
Italien	21,9	77,6	0,5	100,0
Portugal	10,3	89,0	0,6	100,0
Spanien	22,3	77,0	0,7	100,0
Tyskland	31,4	67,5	1,1	100,0
UK	35,9	63,0	1,0	100,0
Østrig	33,0	63,4	3,6	100,0
Island	44,0	48,9	7,0	100,0
Norge	37,4	58,9	3,7	100,0

Anm. Pga. afrundinger summer tallene ikke altid til 100%.

Figur 4.15

Voksnes efteruddannelsesniveau i Danmark og udvalgte lande - 2003

Kilde: Lifelong learning: citizens' views in close-up. Cedefop, 2004.

5. Resultater

Resultatet af uddannelsesindsatsen afspejler sig bl.a. i befolkningens uddannelsesniveau, overgangen fra uddannelse til arbejdsmarked og de unges kompetencer.

Den voksne befolknings uddannelsesniveau afspejler de sidste mange års uddannelsesindsats og befolkningens uddannelsesmæssige sammensætning. Uddannelsesniveau er også en indikator for, hvor stor en uddannet potentiel arbejdskraft der findes i det danske samfund.

Uddannelsesprofilen belyser, hvordan den endelige uddannelsesprofil forventes at blive for ungdomsårgangen, der forlader grundskolen nu, herunder andelen, der forventes at få en erhvervskompetencegivende uddannelse, og dem, som ikke får andet end studiekompetence.

Et umiddelbart resultat af uddannelsesindsatsen er de unges forventede tid i uddannelsessystemet.

Overgang fra uddannelse til anden uddannelse eller til arbejdsmarkedet er tillige et centralt mål til at vise resultater af den samlede uddannelsesindsats. Overgangen fra uddannelse til arbejdsmarked

kan bl.a. belyses ved arbejdsmarkedsstatus og indkomst fordelt efter uddannelsesniveau.

De 15-åriges læse-, matematik- og naturvidenskabelige kompetencer viser, hvor godt de unge er forberedt til at møde udfordringerne i dagens samfund, og kan hjælpe til at belyse resultatet af indsatsen i grundskolen.

5.1 Befolkningens uddannelsesniveau i Danmark og de øvrige EU-lande

83% af den danske befolkning (25-64-årige) har mindst en ungdomsuddannelse. Uddannelsesniveaulet i Danmark er højt i forhold til gennemsnittet i EU-25-landene, som er 70%.

I Danmark havde 83% af den voksne befolkning (25-64-årige) i 2004 mindst en ungdomsuddannelse. 17% af den voksne danske befolkning havde dermed kun en grundskoleuddannelse som højeste afsluttede uddannelse.

Uddannelsesniveaulet er ifølge denne opgørelse højt i Danmark i forhold til EU-landenes gennemsnit. I EU-25-landene som gennemsnit havde 30% kun en grundskoleuddannelse, 48% en ungdomsuddannelse og 22% en videregående uddannelse som højeste afsluttede uddannelse.

Den del af Danmarks voksne befolkning, som har mindst en ungdomsuddannelse, ligger ca. 15 procentpoint over EU-25-gennemsnittet på knap 70%. Højere gennemsnit ses for de nye lande i EU. I fx Tjekkiet og Estland har omkring 89% af den voksne befolkning mindst en ungdomsuddannelse.

Den andel af den voksne danske befolkning, som har en videregående uddannelse, er 33%, hvilket er betydeligt over EU-25-gennemsnittet på 22%. Danmark ligger helt i top, da højeste andel med en

videregående uddannelse ses i Finland, hvor 34% af den voksne befolkning i 2004 havde en videregående uddannelse.

Forskellen på uddannelsesniveauerne er stor i EU-25-landene. Fx udgør andelen af den voksne befolkning, som har mindst en ungdomsuddannelse, 25% i Portugal mod 89% i Estland.

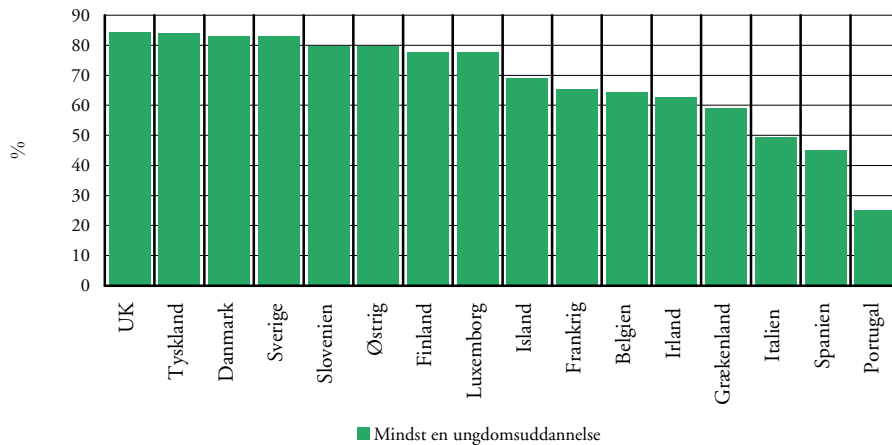
Til denne opgørelse er anvendt data fra Eurostat (EU's statistiske kontor) som kilde. Ofte anvendes Danmarks Statistiks uddannelsesregister til denne type opgørelser, hvilket resulterer i et lavere uddannelsesniveau for Danmark i forhold til opgørelser med interviewundersøgelser som kilde.

Tabel 5.1
Befolkningens uddannelses-
niveau i Danmark og i udvalgte
lande, 26-65-årige – 2004

	Mindst en ungdomsuddannelse	Grundskoleuddannelse	Ungdomsuddannelse %	Videregående uddannelse	I alt
Gennemsnit EU-25	69,8	30,2	47,8	21,9	99,9
Danmark	83,0	17,0	50,1	32,9	100,0
Belgien	64,3	35,7	33,9	30,4	100,0
Finland	77,6	22,4	43,4	34,2	100,0
Frankrig	65,4	34,6	41,4	23,9	99,9
Irland	62,8	37,2	35,0	27,8	100,0
Italien	49,3	50,7	37,7	11,6	100,0
Luxembourg	77,6	22,4	54,7	22,8	99,9
Portugal	25,2	74,8	12,6	12,5	99,9
Spanien	45,0	55,0	18,5	24,6	99,9
Sverige	82,9	17,1	54,7	28,1	99,9
Tyskland	83,9	16,1	59,0	24,9	100,0
UK	84,5	15,5	55,3	29,2	100,0
Grækenland	59,0	41,0	38,5	20,5	100,0
Østrig	79,7	20,3	60,7	19,0	100,0
Cypern	66,4	33,6	36,6	29,7	99,9
Estland	88,8	11,2	57,4	31,4	100,0
Letland	84,6	15,4	64,6	20,0	100,0
Litauen	86,6	13,4	61,4	25,2	99,9
Malta	76,6	23,4	12,3	11,2	100,0
Polen	83,6	16,4	68,0	15,6	100,0
Slovakiet	86,9	13,1	74,2	12,8	100,0
Tjekkiet	89,1	10,9	76,8	12,3	100,0
Ungarn	75,4	24,6	58,6	16,7	99,9
Slovenien	79,7	20,3	60,6	19,0	99,9
Island	69,0	31,0	38,6	31,0	100,6
Norge	87,4	12,6	55,1	32,3	100,0
Bulgarien	71,7	28,3	50,0	21,8	100,0
Rumænien	71,5	28,5	60,9	10,6	100,0

Note: Nederlandene er ikke medtaget,
da der ikke findes data.

Figur 5.1
Befolkningens uddannelses-
niveau i Danmark og de øvrige
EU-lande, 25-64-årige –
2004

Kilde: Eurostat.

5.2 Uddannelsesprofil for en ungdomsårgang

Ca. 75% af 2003-ungdomsårgangen forventes at få en erhvervskompetencegivende uddannelse. 52,0% af kvinderne afslutter en videregående uddannelse mod 37,2% af mændene. 15,7% vil ikke få nogen form for studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse.

Det kan beregnes, hvordan den endelige uddannelsesprofil bliver for 2003-årgangen (unge, der i 2003 påbegynder grundskolens 8. klassesettrin). Resultatet viser bl.a. andelen, der forventes at få en erhvervskompetencegivende uddannelse, dvs. at fuldføre en erhvervsfaglig eller en videregående uddannelse. Man får et overblik over slutresultatet for årets årgang af elever på 8. klassesettrin, hvis de i de næste 25 år har en adfærd, som svarer til den, deres ældre medstuderende har udvist i løbet af året.

Tallene indikerer, hvor langt vi er nået i opfyldelsen af regeringens målsætning om, at mindst 85% af en ungdomsårgang i 2010 skal gennemføre en ungdomsuddannelse og mindst 95% i 2015, samt at mindst 45% af årgangen i 2010 skal gennemføre en videregående uddannelse og mindst halvdelen af en ungdomsårgang i 2015.

75,0% af 2003-ungdomsårgangen vil afslutte en erhvervskompetencegivende uddannelse, fordelt således: 30,6% med en erhvervsfaglig uddannelse og 44,5% med en videregående uddannelse (hertil kommer i øvrigt en del efter- og voksenud-

dannelser, som ikke medregnes i opgørelsen). I 1990 var det kun 66%, der fik en erhvervskompetencegivende uddannelse (fremgår ikke af tabellen).

Andelen, der aldrig fortsætter efter grundskolen, var ca. 5%, og 15,7% af 2003-årgangen forventes aldrig at få nogen form for kompetence.

Flere kvinder (52,0%) end mænd (37,2%) får en videregående uddannelse. 79,4% af kvinderne afslutter en erhvervskompetencegivende uddannelse mod kun 70,8% af mændene. Kvinderne er ligeledes overrepræsenteret på længevarende uddannelser og meget markant på de mellemlange videregående uddannelser (30,7% mod mændenes 16,3%).

Mændene har til gengæld større andele på de korte videregående uddannelser (6,5% mod kvindernes 5,9%) som de erhvervsfaglige uddannelser (33,6% mod kvindernes 27,4%). På de lange videregående uddannelser vil flere kvinder end mænd få en uddannelse (15,4% kvinder mod 14,4% mænd).

Tabel 5.2

Forventet samlet uddannelsesprofil for en ungdomsårgang fordelt efter uddannelses- og kompetenceniveau samt køn – 2003

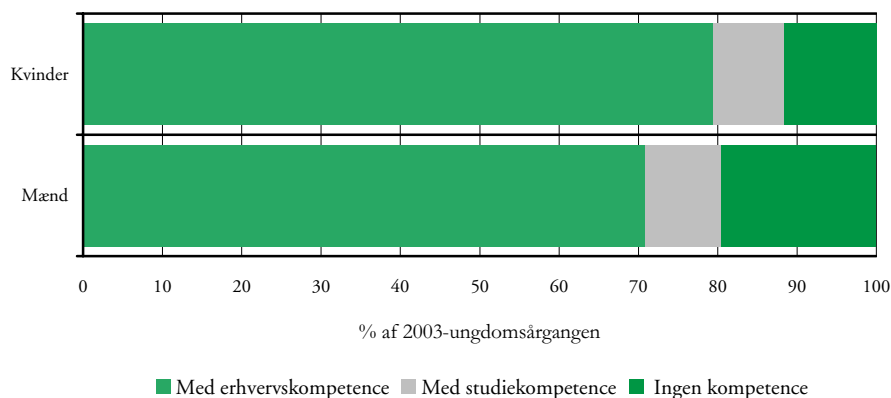
	Mænd	Kvinder	Alle
Ungdomsuddannelsesniveau:			
Med ungdomsuddannelse	77,2	83,4	80,3
Heraf:			
Gymnasial uddannelse	36,8	50,0	43,3
Erhvervsfaglige uddannelser	31,2	20,2	25,8
Begge kompetencer	9,2	13,2	11,2
Uden ungdomsuddannelse	22,8	16,7	19,8
Heraf med:			
Grundskole	5,5	4,8	5,2
Afbrudt gymnasial uddannelse	2,4	2,4	2,4
Afbrudt erhvervsfaglig uddannelse	14,9	9,5	12,2
Ungdomsuddannelsesniveau i alt	100,0	100,0	100,0
Slutniveau:			
Med erhvervskompetence	70,8	79,4	75,0
Erhvervsfaglige uddannelser	33,6	27,4	30,6
Heraf:			
Merkantile uddannelser	5,3	9,8	7,5
Tekniske uddannelser	27,7	8,2	18,2
Social- og sundhedsuddannelser m.v.	0,6	9,4	4,9
Videregående uddannelse	37,2	52,0	44,5
Heraf:			
Korte videregående uddannelser	6,5	5,9	6,2
Mellemlange videregående uddannelser	16,3	30,7	23,4
Lange videregående uddannelser	14,4	15,4	14,9
Uden erhvervskompetence	29,2	20,6	25,0
Heraf:			
Med studiekompetence	9,7	8,9	9,3
Ingen kompetence	19,5	11,7	15,7
Slutniveau i alt	100,0	100,0	100,0

Note: Bemærk, at summerne af tilgange og afgang fra de enkelte grupper kan afvige pga. afrundinger. Ud over de ordinære uddannelser indgår hf-enkeltfag, HD, ED og merkonomer. Følgende uddannelser indgår ikke: fri ungdomsuddannelse, produktionsskoler, egu og voksen- og efteruddannelse. Tallene er korrigeret for indberetningsmangler.

MVU indeholder: professionsbachelor, universitetsbachelor og øvrige mellemlange videregående uddannelser (fx bygningskonstruktør m.v.).

Figur 5.2

Forventet samlet uddannelsesprofil for en ungdomsårgang, fordelt efter kompetenceniveau samt køn – 2003

Kilde: Danmarks Statistisk samt modelberegninger foretaget for Undervisningsministeriet af UNI•C Statistik & Analyse.

5.3 De nyuddannedes indplacering på arbejdsmarkedet

Den samlede ledighed for alle de nyuddannede i 2002-arbejdsstyrken var 9,4% mod den samlede arbejdsstyrkes ledighed på 6,7%. De seneste års tendens til stigende ledighed har også vist sig for de nyuddannede. I 2002 var 26,6% af de nyuddannede i arbejdsstyrken med en kort videregående uddannelse ledige, og tallet for de kandidatuddannede var 24,9% .

Mange nyuddannede rammes ofte i kortere eller længere perioder af ledighed efter endt uddannelse. Under mindre gunstige konjunkturer vil det oftest være de nyuddannede, som har sværest ved at finde beskæftigelse på arbejdsmarkedet. Selv under højkonjunktur vil en del af de nyuddannede i kortere eller længere perioder opleve ledighed. Fra 2001 til 2002 er arbejdsmarkedsstatikken omlagt, og derfor er der databrud i denne periode. Nyuddannede defineres som dem, der op til 1 år efter deres højeste fuldførte uddannelse befandt sig i arbejdsstyrken enten som ledige eller beskæftigede.

Arbejdsstyrken er og var markant repræsenteret af personer, som har været færdiguddannede i 4 år og derover. I 2002 udgjorde disse ca. 87% af den danske arbejdsstyrke (fremgår ikke af tabellen). De sidste år viser en stigende ledighed i arbejdsstyrken. Dette mønster ses også for de nyuddannede.

Den samlede ledighed i 2002, uanset dimissionsalder i arbejdsstyrken, var 6,7%. Den højeste ledighed for hele arbejdsstyrken i 2002 ses for personer med uoplyst uddannelsesbaggrund (17,3%), efterfulgt

af personer alene med en grundskoleuddannelse (11,2%). Lavest var den samlede ledighed for mellemlange videregående uddannede (3,0%) og ph.d. (2,0%).

De nyuddannedes samlede ledighed i 2002 var 9,4%. Dette er 2,7 procentpoint over den samlede arbejdsstyrkes ledighed. For nyuddannede med en erhvervsfaglig hovedforløbsuddannelse var ledigheden 9,4% i 2002. For de nyuddannede med en mellemlang videregående uddannelse var ledigheden i samme år 8,1%.

De nyuddannede med en kort videregående uddannelse var dem, der havde sværest ved at vinde indpas på arbejdsmarkedet lige efter endt uddannelse. Deres ledighed udgjorde hele 26,6% i 2002.

Også de nyuddannede kandidater havde svært ved at komme i beskæftigelse; i 2002 var ledigheden 24,9%.

Set fra 1997 til 2002 havde både de nyuddannede med en kort videregående uddannelse og de nyuddannede med en kandidatuddannelse de højeste ledighedsprocenter.

Tabel 5.3

De nyuddannedes ledighed sammenlignet med den samlede ledighed i arbejdsstyrken opgjort på højeste fuldførte uddannelse (15-69-årige). Procenterne er beregnet inden for hver uddannelsesgruppe, 1997–2002

Note: Ledigheden i arbejdsstyrken er opgjort i uge 48 efter højeste fuldførte uddannelse. Ledige indeholder aktive, og derfor er ledighedstallene højere end ledighedstallene, som er opgjort i tabel 5.4. Uddannelsessøgende, der arbejder under 28 timer om ugen, er talt uden for arbejdsstyrken som studerende.

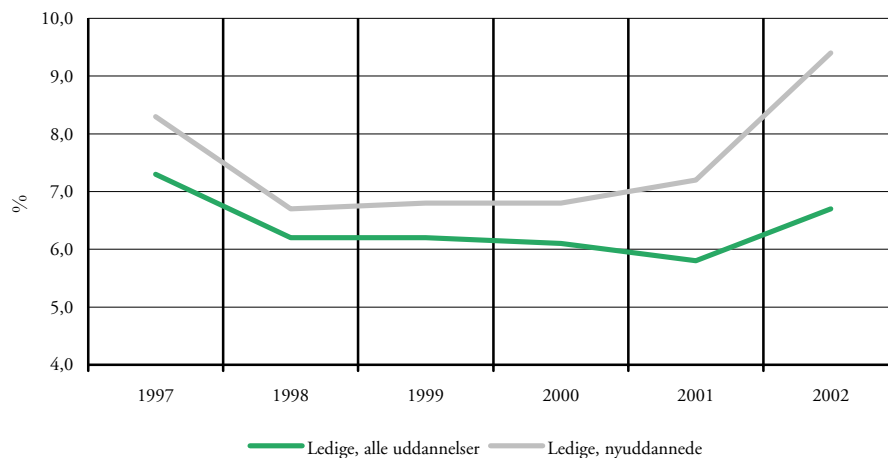
	1997	1998	1999	2000	2001	2002*
			%			
Alle uddannelser, i alt	7,3	6,2	6,2	6,1	5,8	6,7
Grundskole, 8.-10. klasse	11,0	9,9	10,0	9,9	9,6	11,2
Almengymnasiale uddannelser	8,6	7,1	6,5	6,1	6,0	7,0
Erhvervs-gymnasiale uddannelser	4,9	3,7	3,6	3,4	3,2	3,8
Erhvervsfaglige hovedforløb	6,0	4,9	4,9	4,8	4,6	5,3
Korte videregående uddannelser	6,1	4,8	4,7	4,7	4,6	5,9
Mellemlange videregående udd.	3,0	2,4	2,6	2,6	2,5	3,0
Bacheloruddannelser	7,6	5,6	5,3	5,2	5,2	6,2
Kandidatuddannelser	4,8	4,0	3,9	3,8	3,7	4,8
Ph.d. m.v.	1,9	1,6	1,6	1,4	1,4	2,0
Uoplyst uddannelse	18,7	16,9	17,0	22,5	14,5	17,3
Alle uddannelser, nyuddannede	8,3	6,7	6,8	6,8	7,2	9,4
Grundskole, 8.-10. klasse	3,2	3,7	3,5	4,1	3,7	2,8
Almengymnasiale uddannelser	7,2	5,3	4,9	3,8	3,1	4,0
Erhvervs-gymnasiale uddannelser	4,0	3,4	3,8	3,1	3,1	3,6
Erhvervsfaglige hovedforløb	8,2	7,3	6,7	7,1	7,8	9,4
Korte videregående uddannelser	14,9	9,4	13,3	12,8	18,2	26,6
Mellemlange videregående udd.	7,8	5,3	6,2	6,2	5,9	8,1
Bacheloruddannelser	19,2	12,6	11,2	13,3	10,6	11,7
Kandidatuddannelser	22,3	17,9	18,8	17,4	18,6	24,9
Ph.d. m.v.	7,1

* Fra 2001 til 2002 er der sket registeromlægning se evt.

http://www.uddannelsesstatistik.dk/pls/login/ndb?z_sessionid=88635223&z_logid=70381506&z_transnr=3&z_action=tabel&z_rapportid=66261914

Figur 5.3

De nyuddannedes ledighed og den samlede ledighed i alt (15-69-årige), 1997–2002

Kilde: Netpublikationen: <http://pub.uvm.dk/2005/befolkning/> udarbejdet af UNI•C Statistik & Analyse for Undervisningsministeriet.

5.4 Ledighed og uddannelse

Ledigheden er faldet markant fra 1994 til 2003. I 2003 lå den samlede ledighed på 4,6% mod 12,3% i 1994.

Kvindernes ledighed er fortsat højere end mændenes. I 2003 var kvindernes ledighed 4,9% mod mændenes 4,4%.

Generelt gælder, at jo højere uddannelse, jo lavere ledighed, men der findes undtagelser fra reglen.

Ledigheden er faldet markant. Den samlede ledighed faldt fra 12,3% til 4,6% fra 1994 til 2003. Fra 2002 til 2003 steg ledigheden dog svagt.

Knækket i ledighedskurven fra 1995 til 1996 kom alle uddannelsesgrupper til gode, også personer uden afsluttet erhvervskompetencegivende uddannelse.

Ledigheden for gruppen: grundskole-, gymnasial og uoplyst uddannelsesbaggrund, lå på 6,7% i 2003 mod 17,2% i 1994. Disse personer har, ikke overraskende, generelt langt større ledighedsrisiko end personer med en erhvervskompetencegivende uddannelse.

For personer med en erhvervsfaglig uddannelse var ledigheden i 2003 4,1% mod hele 10,6% i 1994.

I 2003 udgjorde ledigheden for personer med en kort videregående uddannelse 4,4%; i 1994 lå den på 9,4%.

Ledigheden for personer med en mellem-lang videregående uddannelse var den laveste af alle grupper (i 2003 2,2%).

Universitetsbachelorernes og kandidaternes ledighed lå i 2003 på hhv. 4,9% og 3,5%.

I 2003 var kvindernes ledighed på nær ledigheden blandt kvinder med mellem-lange videregående uddannelser – for alle uddannelsers vedkommende højere end mændenes.

Den samlede ledighed for kvinder udgjorde i 2003 4,9% mod mændenes 4,4%.

De kvinder, som ikke havde en afsluttet erhvervskompetencegivende uddannelse (inkl. uoplyst uddannelse) i 2003, havde en ledighed på 7,4% mod mændenes 6,1%.

De sidste ti års fald i kvindernes ledighed er større end faldet i ledigheden for mændene. Fra 1994 til 2003 faldt kvindernes ledighed med 8,5 procentpoint, mændenes faldt med 6,9 procentpoint.

Tabel 5.4

Ledighedsprocent af arbejdsstyrken, fordelt efter højeste fuldførte uddannelsesniveau og køn (15-69-årige), 1994–2003

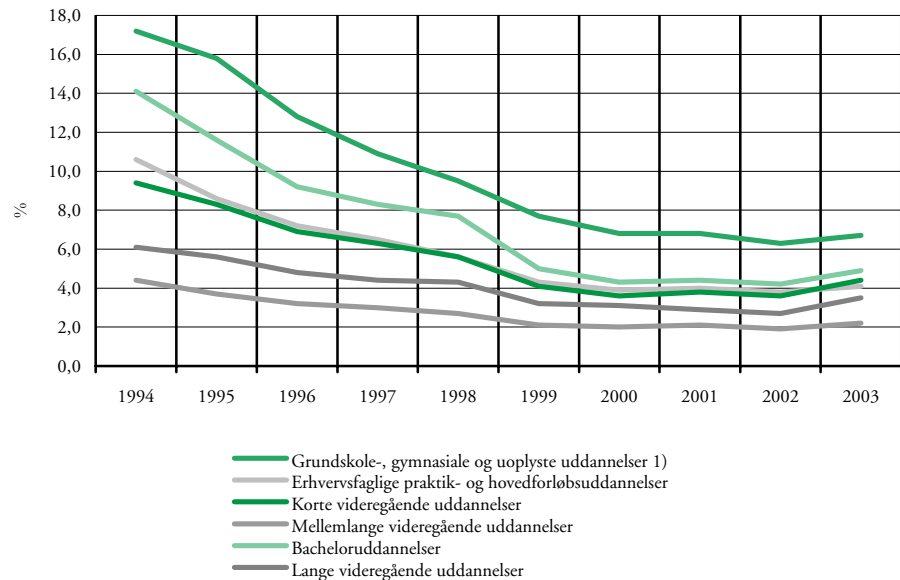
Note: Ekskl. uddannelsessøgende. I denne ledighedsberegning indgår aktiverede personer ikke, og derfor er ledighedstallene lavere end ledighedstallene i tabel 5.3.

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
	%									
Ledige i % af arbejdsstyrken, alle	12,3	10,7	8,7	7,5	6,6	5,1	4,6	4,6	4,3	4,6
Grundskole-, gymnasial og uoplyst uddannelse 1)	17,2	15,8	12,8	10,9	9,5	7,7	6,8	6,8	6,3	6,7
Erhvervsfaglige praktik- og hovedforløbsuddannelser	10,6	8,6	7,2	6,5	5,6	4,3	3,9	4,0	3,8	4,1
Korte videregående uddannelser	9,4	8,3	6,9	6,3	5,6	4,1	3,6	3,8	3,6	4,4
Mellemlange videregående uddannelser	4,4	3,7	3,2	3,0	2,7	2,1	2,0	2,1	1,9	2,2
Bacheloruddannelser	14,1	11,6	9,2	8,3	7,7	5,0	4,3	4,4	4,2	4,9
Lange videregående uddannelser	6,1	5,6	4,8	4,4	4,3	3,2	3,1	2,9	2,7	3,5
Ledige i % af arbejdsstyrken, mænd	11,3	9,5	7,7	6,6	5,5	4,5	4,2	4,1	3,9	4,4
Grundskole-, gymnasial og uoplyst uddannelse 1)	15,6	13,9	11,2	9,4	8,0	6,8	6,1	6,0	5,7	6,1
Erhvervsfaglige praktik- og hovedforløbsuddannelser	9,9	7,6	6,2	5,4	4,4	3,6	3,6	3,5	3,4	3,8
Korte videregående uddannelser	9,0	7,8	6,1	5,5	4,5	3,4	3,1	3,4	3,1	4,1
Mellemlange videregående uddannelser	5,5	5,0	4,1	3,8	3,3	2,5	2,5	2,4	2,2	2,7
Bacheloruddannelser	10,1	9,5	7,3	6,0	5,5	3,8	3,5	3,4	3,4	4,2
Lange videregående uddannelser	5,3	5,1	4,1	3,7	3,5	2,6	2,5	2,4	2,2	3,0
Ledige i % af arbejdsstyrken, kvinder	13,4	12,0	9,9	8,7	7,8	5,9	5,0	5,2	4,7	4,9
Grundskole-, gymnasial og uoplyst uddannelse 1)	18,9	17,8	14,4	12,5	11,1	8,7	7,6	7,8	7,1	7,4
Erhvervsfaglige praktik- og hovedforløbsuddannelser	11,6	10,0	8,7	8,0	7,2	5,2	4,4	4,7	4,3	4,5
Korte videregående uddannelser	9,9	8,9	7,8	7,3	7,0	5,0	4,3	4,4	4,1	4,7
Mellemlange videregående uddannelser	3,7	2,8	2,5	2,4	2,4	1,8	1,8	1,9	1,7	1,9
Bacheloruddannelser	18,2	13,7	11,1	10,3	9,7	6,0	4,9	5,1	4,8	5,6
Lange videregående uddannelser	7,8	6,5	6,2	5,7	5,8	4,3	4,1	3,8	3,4	4,3

1) Uoplyst uddannelse er personer, som Danmarks Statistik ikke har uddannelsesoplysninger på, fx indvandrere.

Figur 5.4

Samlet ledighedsprocent af arbejdsstyrken, fordelt efter højeste fuldførte uddannelsesniveau (15-69-årige), 1994–2003

Kilde: Danmarks Statistiks Statistikbank, Tabel HFU2.

5.5 Forventet tid i uddannelse, beskæftigelse og ledighed for de unge i Danmark og i udvalgte lande

I Danmark er de 15-29-årige 8,1 år i uddannelse og 6,9 år uden for uddannelsessystemet. I de 8,1 år, de danske unge er i gang med en uddannelse, er de samtidig beskæftigede i 4,6 år. Danske unge er dermed mange år i uddannelse og samtidig i beskæftigelse i forhold til unge i andre lande.

De 15-29-årige er 8,1 år i uddannelsessystemet og 6,9 år uden for uddannelsessystemet. Danmark er dermed det land sammen med Finland, hvor de unge er længst tid i gang med en uddannelse i forhold til de øvrige lande, der indgår i opgørelsen. I gennemsnit for landene, der indgår i opgørelsen, er de unge i 6,4 år i gang med en uddannelse og i 8,6 år uden for uddannelsessystemet i nævnte aldersgruppe.

Denne opgørelse belyser de 15-29-åriges forventede tid i uddannelse (opdelt på tid i og uden for beskæftigelse) samt tid uden for uddannelsessystemet (opdelt på tid som beskæftiget, ledig og uden for arbejdsstyrken). Der kan være forskelle på, hvordan landene opgør ledigheden (på årsbasis eller på et bestemt tidspunkt).

Der er meget store forskelle mellem landene på den forventede tid i uddannelsessystemet – fra 3,2 år i Tyrkiet til 8,1 år i Danmark. I den største del af landene er de unge i alderen 15 til 29 år, i gang med en uddannelse mellem 5 og 7 år.

I de 8,1 år, danskerne i aldersgruppen 15-29-årige er i gang med en uddannelse, er

de samtidig i beskæftigelse i 4,6 år, hvilket er meget højt i forhold til de øvrige lande. Her er de unge således typisk i beskæftigelse i 2 år eller mindre, samtidig med at de er i gang med en uddannelse. Dog ligger Island og Schweiz relativt højt, begge med 3,9 år i beskæftigelse.

I årene, hvor de 15-29-årige i Danmark ikke er i gang med en uddannelse, forventes de at være ledige i 0,4 år og uden for arbejdsstyrken i 0,5 år. Ungdomsledigheden og den forventede tid uden for arbejdsstyrken er dermed lav i Danmark i forhold til de øvrige lande. I gennemsnit for de deltagende lande er de unge ledige i 0,8 år og uden for arbejdsstyrken i 1,3 år.

Tabel 5.5

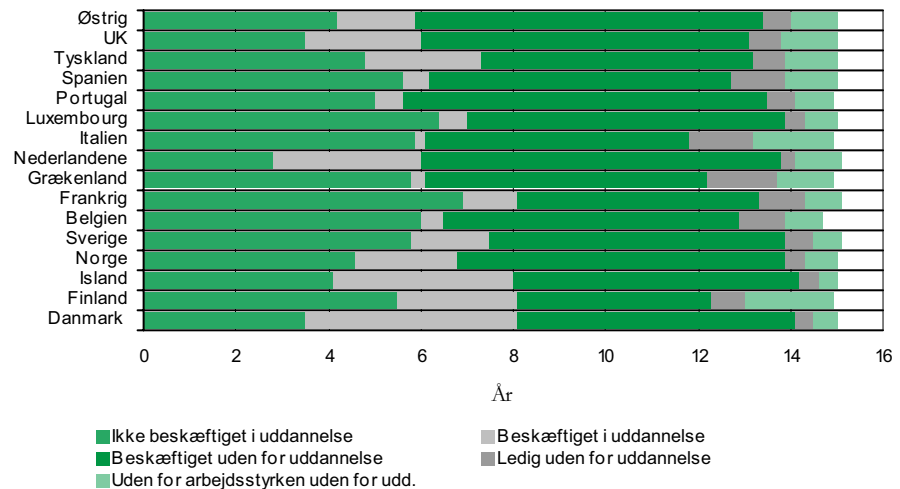
Forventet tid i uddannelse og uden for uddannelse, beskæftigelse og ledighed for de 15-29-årige i Danmark og udvalgte lande – 2002

	Forventet tid i uddannelse			Forventet tid uden for uddannelse			
	Ikke beskæftiget	Beskæftiget	I alt	Beskæftiget	Ledig	Uden for arbejdsstyrken	I alt
	År						
Gennemsnit	4,7	1,7	6,4	6,4	0,8	1,3	8,6
Danmark	3,5	4,6	8,1	6,0	0,4	0,5	6,9
Finland	5,5	2,6	8,1	4,2	0,7	1,9	6,9
Island	4,1	3,9	8,0	6,2	0,4	0,4	7,0
Norge	4,6	2,2	6,8	7,1	0,4	0,7	8,2
Sverige	5,8	1,7	7,5	6,4	0,6	0,6	7,5
Belgien	6,0	0,5	6,5	6,4	1,0	1,1	8,5
Frankrig	6,9	1,2	8,0	5,2	1,0	0,8	7,0
Grækenland	5,8	0,3	6,1	6,1	1,5	1,2	8,9
Nederlandene	2,8	3,2	5,9	7,8	0,3	1,0	9,1
Italien	5,9	0,2	6,2	5,7	1,4	1,7	8,8
Luxembourg	6,4	0,6	6,9	6,9	0,4	0,7	8,1
Portugal	5,0	0,6	5,6	7,9	0,6	0,8	9,4
Spanien	5,6	0,6	6,3	6,5	1,2	1,1	8,7
Tyskland	4,8	2,5	7,3	5,9	0,7	1,1	7,7
UK	3,5	2,5	6,0	7,1	0,7	1,2	9,0
Østrig	4,2	1,7	5,9	7,5	0,6	1,0	9,1
Polen	6,8	1,1	7,9	3,9	2,0	1,1	7,1
Schweiz	2,8	3,9	6,7	6,9	0,5	0,9	8,3
Slovakiet	4,3	0,9	5,2	5,8	2,4	1,6	9,8
Tjekkiet	4,2	1,0	5,2	7,3	1,0	1,6	9,8
Ungarn	5,8	0,6	6,4	5,7	0,6	2,3	8,6
Tyrkiet	2,9	0,3	3,2	5,9	1,1	4,8	11,8
Canada	4,0	2,8	6,8	6,4	0,8	1,0	8,2
USA	3,9	2,6	6,6	6,4	0,6	1,4	8,4
Mexico	3,6	0,8	4,4	7,0	0,3	3,3	10,6
Australien	3,1	3,6	6,7	6,4	0,7	1,2	8,3
Japan 1)	5,1	0,8	5,9	3,2	0,4	0,5	4,1

1) Kun 15-24-årige.

Figur 5.5

Forventet tid i og uden for uddannelse, beskæftigelse og ledighed for de 15-29-årige i Danmark og udvalgte lande – 2002

Kilde: "Education at a Glance, 2004, tabel c4.1a)", OECD.

5.6 Indkomst fordelt efter uddannelsesniveau i Danmark og i udvalgte lande

I Danmark som i andre lande stiger indkomsten normalt med uddannelsesniveaue. I Danmark er indkomstspredningen dog relativt lille sammenlignet med spredningen i andre lande.

Med stigende uddannelsesniveau følger normalt stigende indkomst. Det gælder for Danmark som for andre lande. Indkomstspredningen varierer dog meget landene imellem.

Danmark hørte i 2002 til de lande, der har mindst forskel i lønindkomsten mellem personer med en kort og personer med en lang uddannelse. Fx. tjener en mand (25-64 år) med alene en grundskoleuddannelse, hvad der svarer til 87% af, hvad en mand med en ungdomsuddannelse som højest afsluttede uddannelse tjener. En mand med en kort videregående uddannelse tjener 110% af gennemsnittet for gruppen med en ungdomsuddannelse, og en mand med en mellemlang eller universitetsuddannelse 139%.

Der er i Danmark en relativt stor forskel i lønindkomsten mellem personer med en ungdomsuddannelse og personer med mellemlang videregående uddannelse/universitetsuddannelse, men i en international sammenhæng er forskellen ikke stor. Personer med en grundskoleuddannelse som højeste fuldførte uddannelse tjener, som det ses, noget mindre end personer med en ungdomsuddannel-

se, og forskellen for disse grupper er større end i fx Finland for både mænd og kvinder.

Generelt er indkomstspredningen stor i fx USA, UK og Portugal, mens den er mindre i fx Norge og Schweiz.

En forklaring på, at kortuddannede i Danmark har så relativt høj en indkomst, kan være, at der er forholdsmæssigt mange på arbejdsmarkedet uden erhvervs-kompetencegivende uddannelse, men med lang almen uddannelse suppleret med forskellige former for efteruddannelse. Efteruddannelse medregnes ikke i denne opgørelse, så gruppen af ufaglærte omfatter i Danmark mange reelt, men ikke formelt kvalificerede.

Lønspredningen er lidt mindre for kvinder end for mænd i Danmark, mens der er betydeligt større forskel mellem mænd og kvinders lønspredning i fx Ungarn.

Tabel 5.6

Gennemsnitlig indekseret indkomst for 25-64-årige, fordelt efter uddannelse og køn i Danmark og i udvalgte lande – 2002

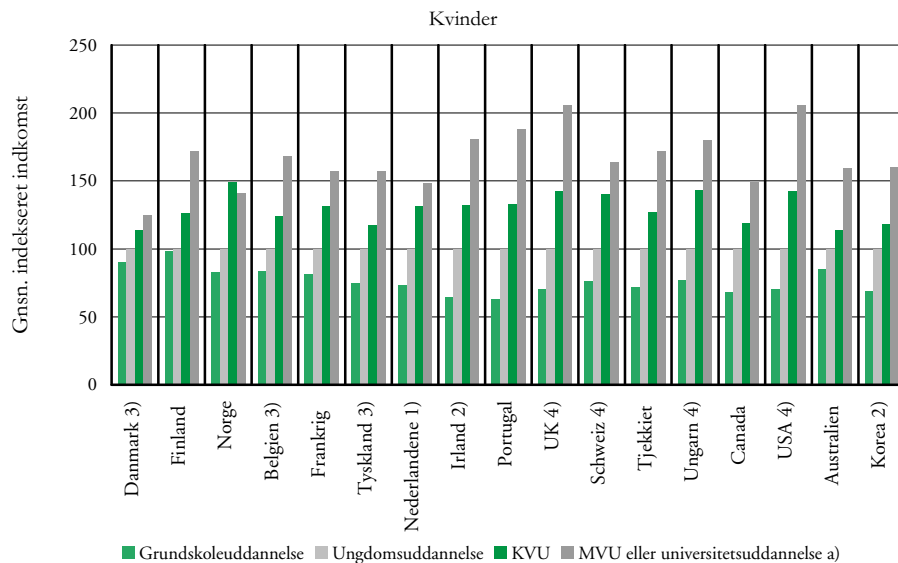
Note: Indkomsten er defineret som lønindkomst. Opgørelsen er ikke vægtet for heltid/deltid. Der er mange forskelle landene imellem med hensyn til opgørelsesmetoder og definitioner.

	Grundskoleuddannelse	Ungdomsuddannelse	Kort videregående uddannelse	Mellemlang eller universitetsuddannelse. (bachelor, kandidat og ph.d.)	Grundskoleuddannelse	Ungdomsuddannelse	Kort videregående uddannelse	Mellemlang eller universitetsuddannelse (bachelor, kandidat og ph.d.)
	Indeks: Ungdomsuddannelse = 100				Indeks: Ungdomsuddannelse = 100			
	Mænd				Kvinder			
Danmark 5)	87	100	110	139	90	100	114	125
Sverige 5)	87	100	114	158	88	100	116	139
Finland 5)	92	100	129	190	98	100	126	172
Norge	86	100	142	139	83	100	149	141
Belgien	91	100	116	144	84	100	124	168
Frankrig	88	100	127	178	81	100	131	157
Tyskland	85	100	117	156	75	100	117	157
Nederlandene 1)	88	100	145	141	73	100	131	148
Irland 4)	82	100	117	143	64	100	132	181
Italien 4)	71	100	-	143	84	100	-	137
Portugal 3)	60	100	150	190	63	100	133	188
UK 5)	72	100	124	157	70	100	142	206
Schweiz	77	100	121	149	76	100	140	164
Tjekkiet 3)	75	100	177	178	72	100	127	172
Ungarn 5)	81	100	205	252	77	100	143	180
Canada	79	100	117	179	68	100	119	179
USA	68	100	120	202	70	100	142	206
Australien 5)	85	100	116	160	85	100	114	159
New Zealand 5)	76	100	-	130	72	100	-	136
Korea 2)	88	100	105	143	69	100	118	160

1) 1997, 2) 1998, 3) 1999, 4) 2000, 5) 2001

Figur 5.6

Gennemsnitlig indekseret indkomst for 25-64-årige kvinder, fordelt efter uddannelse i Danmark og i udvalgte lande – 2002

a) Universitetsuddannelse = bachelor, kandidat og ph.d.

Kilde: Education at a Glance 2004 (tabel A11.1.a.), OECD.

5.7 15-åriges læse-, matematik- og naturvidenskabelige kompetencer i Danmark og i udvalgte lande

De danske resultater fra OECD-undersøgelsen PISA viser, at læsefærdighederne i Danmark er som gennemsnittet for alle de deltagende lande. Matematikfærdighederne ligger i den bedste halvdel og naturfagsfærdighederne i den dårligste.

Resultaterne fra anden runde af OECD-undersøgelsen ”Programme for International Student Assessment (PISA)” fra 2003 viser, hvor godt unge mennesker omkring afslutningen af grundskolen er forberedt til at møde udfordringer i dagens og fremtidens samfund. PISA fokuserer på de unges evne til at reflektere, bruge deres viden og erfaringer samt håndtere problemer i forhold til deres eget liv. Disse resultater omfatter tre faglige områder: læsning, matematik og naturfag. Målingerne forudsætter, at eleverne forstår at analysere og reflektere over indholdet i de stillede opgaver.

Resultaterne viser, at de 15-åriges læsefærdigheder i Danmark er som gennemsnittet for alle de deltagende lande. Matematikfærdighederne ligger i den bedste halvdel og naturfagsfærdighederne i den dårligste.

De danske elevers læsefærdigheder ligger med en score på 492 lige omkring gennemsnittet for hele OECD (494). De danske resultater er på niveau med resultaterne i Norge og Island, mens de svenske resultater er lidt bedre (514), og Fin-

land placerer sig helt i top med en score på 543.

Danske elevers færdigheder i matematik ligger i den bedste halvdel med en score på 514 mod et OECD-gennemsnit på 489. I Norden har kun Finland og Island et højere niveau.

Danmark placerer sig med en score på 475 i færdigheder i naturfag et stykke under gennemsnittet for OECD på 496. I alle de øvrige nordiske lande er niveauet højere end i Danmark.

Ud over de tre faglige områder indgår der i den internationale færdighedsundersøgelse også målinger af elevernes sociale og personlige kompetencer. Resultaterne viser bl.a., at danske elever i international sammenhæng føler en rimelig høj grad af tilknytning til skolen og er interesserede og samarbejdsvillige i skoleregi (fremgår ikke af tabellen).

Tabel 5.7

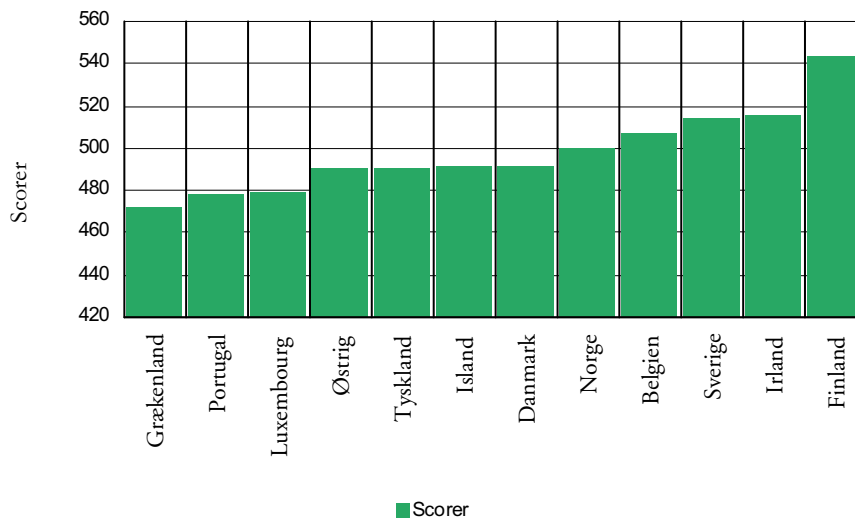
15-åriges læse-, matematik- og naturvidenskabelige kompetencer i Danmark og udvalgte lande opgjort på scorer - 2003

	Læsekompetence	Matematikkompetence	Naturvidenskabelig kompetence
	Score		
OECD-gennemsnit	494	489	496
Danmark	492	514	475
Finland	543	544	548
Island	492	515	495
Norge	500	495	484
Sverige	514	509	506
Belgien	507	529	509
Frankrig	496	511	511
Grækenland	472	445	481
Irland	515	503	505
Italien	476	466	486
Luxembourg	479	493	483
Portugal	478	466	468
Spanien	481	485	487
Tyskland	491	503	502
Østrig	491	506	491
Polen	497	490	498
Schweiz	499	527	513
Tjekkiet	489	516	523
Ungarn	482	490	503
Canada	528	532	519
Mexico	400	385	405
USA	495	483	491
Australien	525	524	525
New Zealand	522	523	521
Japan	498	534	548
Korea	534	542	538

Note: Data for UK er ikke medtaget, da svarprocenten var for lav.

Figur 5.7

15-åriges læsekompetencer i Danmark og udvalgte lande opgjort på scorer - 2003

Kilde: Learning for tomorrow's world. First results from PISA 2003. Programme for International Student Assessment (PISA).

5.8 Befolkningen fordelt efter højeste fuldførte uddannelse

Uddannelsesniveaulet i Danmark stiger fortsat. I de seneste år er der blevet langt færre med kun en grundskoleuddannelse og flere med en erhvervsfaglig eller videregående uddannelse. I 2003 havde 55,0% af befolkningen (15-69-årige) en erhvervs-kompetencegivende uddannelse. I 1994 var det kun 48,1% af befolkningen. I 2003 havde flere kvinder end mænd en videregående uddannelse.

Der er generationsforskelle i aldersgruppen, idet ældre normalt har fået en del mindre uddannelse, målt i uddannelsesår, end yngre. En betydelig del af de ældre har kun 7 års skolegang. I 1972 blev undervisningspligten hævet til 9 år, og herefter har stort set alle fået mindst 9 års skolegang. Især mange yngre har deltaget i forskellige former for voksenuddannelse (indgår ikke i opgørelsen). Endelig har en del af gruppen med grundskoleuddannelse været i gang med fx en erhvervsfaglig uddannelse uden at afslutte den. Hertil kommer gruppen af uoplyste (3,0% i 2003), som principielt kan have fuldført en uddannelse på et hvilket som helst uddannelsesniveau.

Fra 1994 til 2003 steg uddannelsesniveaulet i Danmark (15-69-årige). I 1994 havde mindst 48,1% af befolkningen en erhvervskompetencegivende uddannelse mod mindst 55,0% i 2003.

I 2003 havde 33,5% af de 15-69-årige en grundskoleuddannelse som højeste fuldførte uddannelse. Denne andel har været konstant faldende siden 1994. Faldet udgør 8,2 procentpoint.

I 2003 havde 8,5% af befolkningen en gymnasial uddannelse som højeste fuldførte uddannelse, heraf 6,2% en almen- og 2,3% en erhvervs-gymnasial uddannelse.

Af de 55,0% af befolkningen, der havde erhvervet sig en erhvervskompetencegivende uddannelse, har 33,9% en erhvervsfaglig uddannelse og 21,1% en videregående uddannelse. Personer med en lang videregående uddannelse udgjorde samlet 5,0%. Andelen af personer med en videregående uddannelse steg med 1,5 procentpoint fra 1994 til 2003.

I 2003 havde 19,6% af mændene i befolkningen en videregående uddannelse. Kvindernes andel var 22,8%.

Det tager år at ændre væsentligt på befolkningens samlede uddannelsesniveau. Der skal mange nye årgange af bedre uddannede unge til at opveje ældre årganges lavere uddannelsesniveau. Effekten af, at flere af en årgang unge får en ungdomsuddannelse, og af et stærkt øget optag til de videregående uddannelser, viser sig derfor først rigtigt i løbet af mange år.

Tabel 5.8

Befolkningen (15-69-årige),
fordelt på højeste fuldførte
uddannelsesområde og køn,
1994-2003

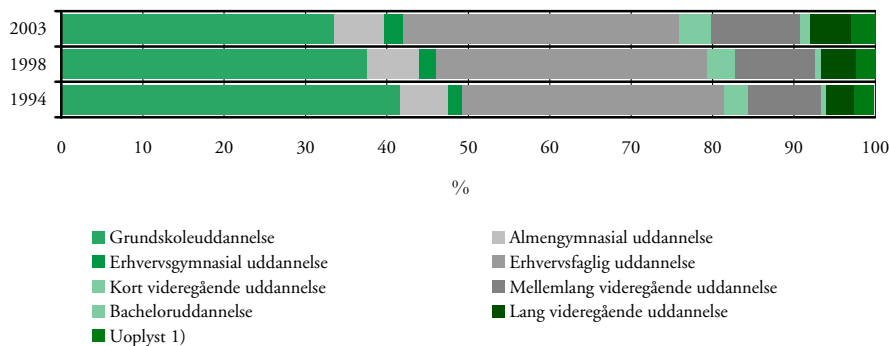
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	
	%										
Alle:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Grundskoleuddannelse	41,7	40,7	39,6	38,6	37,6	36,6	35,7	34,8	34,3	33,5	
Almengymnasial uddannelse	5,8	5,9	6,1	6,2	6,3	6,5	6,5	6,3	6,4	6,2	
Erhvervs-gymnasial uddannelse	1,8	1,9	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2	2,2	2,3	2,3	
Erhvervsfaglig uddannelse	32,1	32,3	32,6	32,9	33,2	33,6	33,6	33,8	33,9	33,9	
Kort videregående uddannelse	3,0	3,1	3,2	3,4	3,5	3,6	3,6	3,7	3,8	3,9	
Mellemlang videregående uddannelse	9,0	9,2	9,3	9,6	9,8	10,1	10,3	10,5	10,8	11,0	
Bacheloruddannelse	0,5	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,2	
Lang videregående uddannelse	3,5	3,7	3,8	4,0	4,2	4,3	4,5	4,6	4,8	5,0	
Uoplyst 1)	2,4	2,5	2,5	2,5	2,4	2,3	2,6	2,9	2,7	3,0	
Mænd:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Grundskoleuddannelse	38,1	37,4	36,6	35,8	35,1	34,3	33,7	33,1	32,7	32,2	
Almengymnasial uddannelse	5,1	5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,5	5,4	5,5	5,3	
Erhvervs-gymnasial uddannelse	1,8	1,9	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2	2,3	2,3	2,3	
Erhvervsfaglig uddannelse	36,6	36,7	36,8	37,0	37,3	37,5	37,5	37,5	37,5	37,4	
Kort videregående uddannelse	3,1	3,3	3,4	3,5	3,6	3,8	3,9	4,0	4,1	4,2	
Mellemlang videregående uddannelse	7,2	7,3	7,4	7,5	7,6	7,8	7,9	8,0	8,1	8,2	
Bacheloruddannelse	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	
Lang videregående uddannelse	4,8	4,9	5,1	5,2	5,3	5,5	5,6	5,7	5,9	6,1	
Uoplyst 1)	2,7	2,7	2,8	2,7	2,7	2,5	2,8	3,1	2,9	3,2	
Kvinder:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Grundskoleuddannelse	45,3	44,0	42,7	41,4	40,2	38,9	37,8	36,7	35,9	34,9	
Almengymnasial uddannelse	6,6	6,7	6,9	7,1	7,3	7,4	7,4	7,2	7,3	7,0	
Erhvervs-gymnasial uddannelse	1,9	2,0	2,1	2,1	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	
Erhvervsfaglig uddannelse	27,5	27,9	28,3	28,7	29,1	29,5	29,7	30,0	30,3	30,3	
Kort videregående uddannelse	2,9	3,0	3,1	3,2	3,3	3,4	3,4	3,4	3,5	3,6	
Mellemlang videregående uddannelse	10,8	11,1	11,3	11,7	12,0	12,4	12,8	13,2	13,6	13,9	
Bacheloruddannelse	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,1	1,2	1,3	
Lang videregående uddannelse	2,3	2,4	2,6	2,8	3,0	3,2	3,3	3,5	3,7	4,0	
Uoplyst 1)	2,2	2,2	2,3	2,2	2,2	2,1	2,4	2,8	2,4	2,8	

Note: Omfatter 15-69-årige ekskl. voksen- og efteruddannelse. Opgjort på højeste fuldførte uddannelse og er inkl. uddannelsessøgende.

1) En overvejende del er indvandrere og efterkommere, der ikke har fuldført en uddannelse i Danmark, men også personer, som Danmarks Statistik ikke har uddannelsesoplysninger på.

Figur 5.8

Befolkningen (15-69-årige),
fordelt på højeste
fuldførte uddannelsesområde,
1994, 1998 og 2003

Kilde: Danmarks Statistiks Statistikbank, Tabel HFU1.

5.9 Arbejdsstyrkens uddannelsesmæssige sammensætning

I 2002 udgjorde den samlede arbejdsstyrke i Danmark ca. 2,681 mio. personer. Arbejdsstyrkens samlede uddannelsesniveau steg.

Den samlede arbejdsstyrke består af personer, som er i beskæftigelse, og personer, som er ledige, opgjort efter højeste fuldførte uddannelse.

I 2002 udgjorde arbejdsstyrken (15-69-årige) 2.681.434 personer. Det svarer til omkring 70,5% af befolkningen i aldersgruppen.

Et mindre antal i arbejdsstyrken havde alene fuldført en grundskoleuddannelse. I 2002 var det ca. 680.200 personer. Fra 1997 til 2002 faldt antallet pænt med 12,1%.

Rundt regnet 40% af 2002-arbejdsstyrken (ca. 1,067 mio. personer) havde en erhvervsfaglig uddannelse. Fra 1997 til 2002 steg antallet endvidere med 2,4%.

I 2002 havde ca. 692.300 personer i arbejdsstyrken en videregående uddannelse. Heraf havde 53,1% en mellemlang videregående uddannelse. I 1997 var der ca. 600.100 personer med et videregående uddannelsesforløb. Antallet steg således pænt i perioden (en stigning på 15,4%).

Antallet af personer i arbejdsstyrken med en uoplyst uddannelsesbaggrund steg fra ca. 41.200 personer i 1997 til ca. 47.000 personer i 2002. Dette svarer til en stigning på 14,1%.

Andelen med en uoplyst uddannelsesbaggrund lå på mellem 1,5% og 1,9% af arbejdsstyrken.

Arbejdsstyrkens uddannelsesniveau steg i den betragtede periode. Det ses, ved at andelen med alene en grundskoleuddannelse i arbejdsstyrken faldt fra 29,1% i 1997 til 25,4% i 2002. Derimod lå andelen med en gymnasial baggrund nogenlunde stabilt.

Det ses tillige, at omkring 39-40% af arbejdsstyrken havde en erhvervsfaglig uddannelse, og ca. 26,0% havde en videregående uddannelse. For de videregående uddannelser ses en stigende andel af personer i arbejdsstyrken; i 1997 udgjorde de ca. 23,0%.

Tabel 5.9

Arbejdsstyrken (15-69-årige)
opgjort på højeste fuldførte
uddannelse, 1997-2002

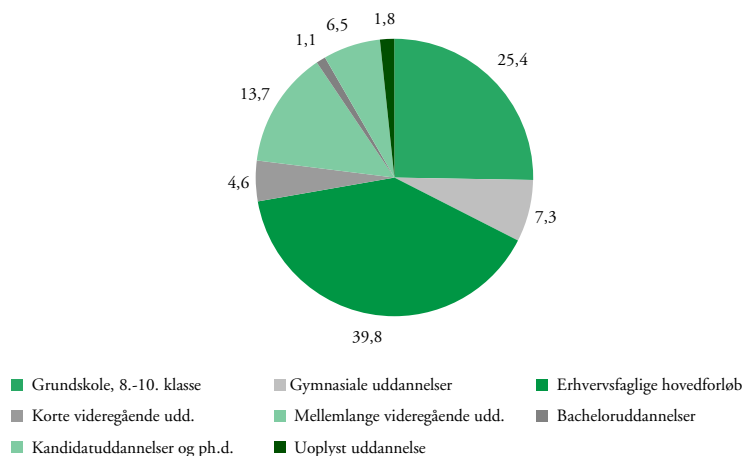
Note: Uddannelsessøgende, der arbejder
under 28 timer om ugen, er ikke talt
med (indgår i gruppen uden for arbejds-
styrken som studerende, fremgår ikke af
denne tabel). Arbejdsstyrken er målt i
uge 48.

	1997	1998	1999	2000	2001	2002*
	Antal					
Alle uddannelser	2.655.740	2.668.387	2.675.695	2.685.979	2.685.957	2.681.434
Grundskole, 8.-10. klasse	773.700	754.677	737.631	716.705	699.163	680.247
Almennygnasiale uddannelser	136.156	138.548	138.200	135.800	135.467	133.108
Erhvervs-gymnasiale uddannelser	62.953	63.702	63.729	62.443	61.800	62.107
Erhvervsfaglige hovedforløb	1.041.590	1.052.319	1.058.064	1.065.339	1.071.329	1.066.608
Korte videregående uddannelser	106.815	110.555	112.716	115.674	118.622	122.278
Mellemlange videregående uddannelser	328.914	337.530	345.392	353.694	362.708	367.647
Bacheloruddannelser	23.594	24.650	25.673	26.942	28.648	29.317
Kandidatuddannelser	134.671	140.454	145.417	150.435	156.742	163.100
Ph.d. m.v.	6.133	6.963	7.733	8.567	9.145	9.995
Uoplyst uddannelse	41.214	38.989	41.140	50.380	42.333	47.027
	%					
Alle uddannelser	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Grundskole, 8.-10. klasse	29,1	28,3	27,6	26,7	26,0	25,4
Almennygnasiale uddannelser	5,1	5,2	5,2	5,1	5,0	5,0
Erhvervs-gymnasiale uddannelser	2,4	2,4	2,4	2,3	2,3	2,3
Erhvervsfaglige hovedforløb	39,2	39,4	39,5	39,7	39,9	39,8
Korte videregående uddannelser	4,0	4,1	4,2	4,3	4,4	4,6
Mellemlange videregående uddannelser	12,4	12,7	12,9	13,2	13,5	13,7
Bacheloruddannelser	0,9	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1
Kandidatuddannelser	5,1	5,3	5,4	5,6	5,8	6,1
Ph.d. m.v.	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4
Uoplyst uddannelse	1,6	1,5	1,5	1,9	1,6	1,8

* Fra 2001 til 2002 er der sket registeromlægning, se evt. http://www.uddannelsesstatistik.dk/pls/login/ndb?z_sessionid=88635223&z_logid=70381506&z_transnr=3&z_action=tabel&z_rapportid=66261914

Figur 5.9

Den procentvise fordeling af
arbejdsstyrken, opgjort på
højeste fuldførte uddannelse
- 2002

Kilde: Netpublikationen: <http://pub.uvm.dk/2005/befolkning/> udarbejdet af UNI•C Statistik & Analyse for Undervisningsministeriet.

